

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica

PROGRAM STAROSTLIVOSTI
CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIE DOLNÉ POVAŽIE
2016 - 2045

Október 2015

1. Základné údaje

1.1 Kód územia: SKCHVU005

1.2 Príslušnosť k európskej sústave chránených území: Natura 2000

1.3. Kategória a názov územia

Príslušnosť k európskej sústave chránených území: Natura 2000
Kód územia: SKCHVU005
Kategória: Chránené vtáčie územie
Názov územia: **Dolné Považie**

1.4. Platný právny predpis: Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR. č. 593/2006 Z.z. z 12. Októbra 2006, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dolné Považie, účinná od 15.11.2006.

1.5 Celková výmera územia a výmera podľa funkčných plôch

Celková rozloha CHVÚ Dolné Považie stanovená vyhláškou je 31195,5 ha. Spracovávaná výmera na základe vrstvy GIS ŠOPSR je 32359,89 ha. Po zapracovaní CHVÚ do databáz C - registra katastra nehnuteľností (KN), na ktorom ŠOPSR pracuje, bude možné zosúladiť GIS vrstvu s parcelným stavom.

Tabuľka č.1: Výmera v členení podľa druhov pozemkov.

Kod pozemku	druh pozemku	výmera v ha	Zastúpenie v %
2	orná pôda	25396,81	78,48
4	vinica	309,18	0,96
5	záhrada	26,15	0,08
6	ovocný sad	361,22	1,12
7	TTP	1994,84	6,16
10	lesný pozemok	1706,66	5,27
11	vodná plocha	1212,75	3,75
13	zastavaná plocha a nádvorie	575,16	1,78
14	ostatná plocha	777,13	2,40
	Spolu	32359,89	100,00

Výmery sú spracované podľa stavu katastra nehnuteľností k 1.5.2015.

1.6. Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1. Prírodné pomery

1.6.1. Prírodné pomery

Geografická poloha a vymedzenie územia

CHVU Dolné Považie sa nachádza v juhozápadnej časti SR, v Nitrianskom kraji, v okresoch Komárno a Nové Zámky.

CHVU je vymedzené ako rozsiahle a členité územie, ktoré tvoria dve samostatné časti. Menšia severná časť sa nachádza západne od mesta Šurany, pričom južnou hranicou obchádza Tvrdošovce a na severe siaha po Rastislavice. Južná časť sa nachádza približne medzi mestami Komárno na juhu, Hurbanovo na východe, Kolárovo na západe a Nové Zámky v centrálnej časti na severe, pričom smerom na severozápad pokračuje výbežok až po Palárikovo a na severovýchod po Šurany. Z územia sú vyňaté zastavané územia obcí, ktoré sú situované vo vnútri CHVU.

Prístup do územia je možný z Nových Zámkov a z miest po obvode územia. Priamo územím CHVU prechádza zo severu na juh cesta 1. triedy I/64 Nitra – Komárno a zo severozápadu na východ I/75 Galanta – Šahy a sieť ciest nižšej triedy. Cez územie prechádzajú železničné trate Nitra - Komárno a Bratislava – Štúrovo, ktoré sa križujú v Nových Zámkoch.

Klíma

CHVU je súčasťou teplej klimatickej oblasti, teplého, veľmi suchého okrsku s miernou zimou s teplotou v januári nad -3°C , s počtom letných dní nad 50. Podľa údajov z meteorologickej stanice Hurbanovo je priemerná ročná teplota 10°C , v januári $-1,5^{\circ}\text{C}$, v júli nad 20°C . Priemerný ročný úhrn zrážok 500 – 550 mm, v júli pod 20 mm, v januári 30 až 40 mm, absolútne denné maximum 81,8 mm. Počet dní so snehovou prikrývkou je menej ako 40, priemerná výška pokrývky je 8,9 cm. Územie patrí k priemerne inverzným polohám, prevláda juhovýchodné prúdenie vzduchu o rýchlosti 4 až 5,3 m/s, menej severozápadné 3,4 až 4,3 m/s.

Geologické podmienky a formy reliéfu

V rámci regionálneho geologického členenia Slovenska (Vass, 1988) je CHVU súčasťou oblasti Vnútrohorské panvy a kotliny, jednotky Podunajská panva.

Podložie územia CHVU tvorí neogén – sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie).

V nadloží sú kvartérne, prevažne fluválne sedimenty nívne humózne hliny alebo hlinito-pieščitá až štrkovito-pieščitá hliny dolinných nív; lokálne vo východnej časti sa vyskytujú aj eolické sedimenty naviatych pieskov (vápňitých a nevápňitých).

V rámci geomorfologického členenia SR (Mazúr, Lukniš, 1986) patrí CHVU do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská rovina; severovýchodná časť územia zasahuje okrajovo do celku Podunajská pahorkatina, podcelku Nitrianska niva.

Geomorfologické pomery charakterizujú negatívne morfoštruktúry Panónskej panvy, mladé poklesávajúce s agradáciou. Zastúpený je reliéf rovín a nív. Nadmorská výška sa pohybuje v priemere od 110 m v južnej časti po 125 m v severnej časti územia.

Z hľadiska výskytu geodynamických javov ide o stabilné územie bez náchylnosti na deformácie, nie sú tu evidované lokality archívnych ani recentných svahových porúch. Makroseizmická intenzita dosahuje stupeň 7°, v južnej časti 8° MSK-64.

Hydrologické pomery

Územie CHVU leží na rozhraní povodia Váhu (západná časť), povodia Dunaja (juhovýchodná časť) a povodia Nitry (severovýchodná časť). Ide o vrchovinno-nížinnú oblasť s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku a akumuláciou v mesiacoch december – január, vysokou vodnatosťou vo februári až apríli, maximom v marci a minimom v novembri. CHVU v severnej časti odvodňuje predovšetkým rieka Nitra, ktorá umelým kanálom ústi do Váhu v Komoči, a jej väčšie pravostranné prítoky Malá Nitra a Dlhý kanál, z ľavej strany Chrenovka a Žitava. V južnej časti preteká územím Stará Nitra, ktorá ústi do Váhu pri Komárne a jej ľavostranný prítok Stará Žitava. Súčasný odtokový pomery v území sú zmenené vodohospodárskymi úpravami na tokoch a vybudovaním sústavy umelých vodných kanálov. Južná časť CHVU patrí do hydrogeologického regiónu: kvartér dunajských terás na úpätí Hronskej pahorkatiny; severozápadná časť je súčasťou regiónu kvartér medziriečia Podunajskej roviny; severovýchodná časť je súčasťou regiónu kvartér Nitry od mesta Nitry po nové Zámky. Pre všetky zastúpené hydrogeologické regióny je určujúci typ medzizrbovej priepustnosti. Hydrogeologické pomery charakterizuje prevažne vysoká prietoknosť a hydrogeologická produktivita, v severovýchodnej časti mierna.

Územie leží na rozhraní perspektívnych oblastí geotermálnych vôd (centrálne depresia podunajskej panvy a dubnícka depresia) s kolektorom v neogénnych pieskoch, pieskovcoch a zlepencoch.

V dôsledku malých rozdielov v nadmorskej výške a poklesávajúceho terénu sa na viacerých miestach pri vyšších úhrnoch zrážok tvoria rozľahlejšie poľné mláky a jazerá, ktoré sú významným loviskom pre niektoré predmety ochrany, resp. za vhodných podmienok aj hniezdiskom. Tieto poľné mláky môžu súhrnne zabrať rozlohu niekoľko sto hektárov pozemkov v CHVÚ Dolné Považie.

Pôdy

V západnej časti územia CHVU prevládajú čiernice kultizemné karbonátové, sprievodné čiernice černozemné, čiernice glejové karbonátové stredné a ťažké, lokálne čiernice modálne karbonátové, organozeme modálne a glejové nasýtené až karbonátové, v najsevernejšej časti aj sporadicky slancové až slaniskové a slaniská až slance; z karbonátových aluviálnych sedimentov. Prevládajú neskeletnaté pôdy ťažších zrnitostných tried – ílovito-hlinitá až ílovitá, lokálne íly.

Vo východnej časti prevažujú černoze kultizemné, karbonátové stredné a ľahké, sprievodné regozeme kultizemné karbonátové ľahké, lokálne modálne; z karbonátových pieskov, miestami s prekryvom spraší. Ide prevažne o pôdy hlinito-pieščitú až pieščito-hlinitú, bez skeletu.

Pôdy majú prevažne strednú až veľkú retenčnú schopnosť a strednú, v západnej časti iba malú priepustnosť. Prevládajú mierne vlhké pôdy. Prevládajú nekontaminované, resp. mierne kontaminované pôdy. Náchylnosť na vodnú eróziu aj aktuálna erózia v území je slabá.

Flóra a fauna

CHVÚ Dolné Považie je jedno z najväčších vtáčích území situované prevažne v poľnohospodárskej krajine čiastočne stepného charakteru na Slovensku. Nížinatá krajina v tomto území je popretkávaná riekami, kanálmi a súvisiacimi mokraďami, stromoradiami s výskytom menších lesov, pieskových dún a slanísk.

Väčšinu územia tvorí intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda, avšak v porovnaní s inými krajinami je tu skladba biotopov a teda aj rastlinných druhov pestrejšia v dôsledku stále relatívne významného zastúpenia trávnych porastov, úhorov. K tejto diverzite prispieva aj zastúpenie ďalších krajinných prvkov, ktorými sú stromoradia, úhory, pasienky či mokrade. Mnohé ekotóny na okrajoch mokradí, poľných ciest, lesov, úhorov, sadov sú charakteristické porastov krovín, ktoré sú významné pre hniezdenie druhov ako penica jarabá.

Vyššia diverzita krajiny v území bola dôvodom na vyhlásenie viacerých území európskeho významu s cieľom ochrany vzácnych druhov rastlín a biotopov. V nich sú zastúpené spomedzi vzácnejších druhov napríklad bohaté porasty lekna bieleho, leknice žltej,

hviezdovca bodkovaného, silenky mnohokvetej, kosatca pochybného, na slaniskách paliny slanomilnej, astričky panónskej (panónskeho endemitu), skorocelu prímorského, skorocelu tenkokvetého, lobody pobrežnej, hadokoreňu sivého, pichliača úzkolistého.

Podobne toto rôznorodé zastúpenie biotopov je dôvodom aj vysokej diverzity živočíchov z ktorých viaceré sú takisto cieľmi ochrany v územiach európskeho významu. Spomedzi výskytu vzácnejších živočíchov v území tak možno spomenúť výskyt lopatky dúhovej, hrúza bieloplutvého, číka európskeho, karasa zlatého, kuny červenobruchej, vydry riečnej, hraboša severného panónskeho, bobra vodného spomedzi bezstavovcov roháča obyčajného a druhov viazaných na slaniská ako napríklad kobyľka šúrov, koník štíhly, koník žltý či svrček púšťový.

Spomedzi stavovcov sú však v území druhov najbohatšie zastúpené vtáky, doposiaľ bolo len na základe aktuálnych údajov zaznamenaných v CHVÚ Dolné Považie 239 druhov vtáctva, z toho 111 hniezdičov (Gúgh & Lengyel 2014). Spomedzi vzácných druhov, ktoré v súčasnosti v CHVÚ Dolné Považie nie sú predmetmi ochrany, ale toto územie je často ich jedinými hniezdiskom na Slovensku možno spomenúť napríklad hniezdenie kačice ostrochvostej, šišíly bocianovitej a šablarky tenkozobej na poľných mlákach.

Vymedzenie a opis biotopov druhov

Predmetom ochrany v území je 11 druhov vtákov – sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*), krakľa belasá (*Coracias garrulus*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), ľabtuška poľná (*Anthus campestris*), strakoš kolesár (*Lanius minor*), d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), pipiška chochlatá (*Galerida cristata*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*).

Hniezdnymi biotopmi sokola kobcovitého sú oblasti v otvorenej stepnej a lesostepnej krajine, ďalej v rovinách alebo pahorkatinách so skupinkami stromov a alejami (Hudec a Šťastný 2005). V Európe a Ázii hniezdi v biotopoch podobného charakteru. Vyskytuje sa najmä v stepiach a lesostepiach, sekundárne v agrocenózach a na pasienkoch. Preferuje nížinné oblasti so skupinkami stromov, napr. brehové porasty, vetrolamy, stromoradia, kde nocuje a hniezdi (Orta a Kirwan 2014). Na Slovensku sa hniezdiská nachádzajú v nížinách, v otvorených stepných alebo poľnohospodárskych biotopoch Podunajskej a Východoslovenskej nížiny, s dostatkom veľkých druhov hmyzu. Hniezdi v stromoradiach, v poľných lesíkoch a vetrolamoch. Druh je naviazaný na hniezdne kolónie havranov, menej často hniezdi aj v hniezdach strák a vrán. V súvislosti s prenasledovaním krkavcovitých vtákov v otvorenej krajine a zmenami využívania agrárnej krajiny, v posledných rokoch temer vymizol tento typ biotopu na Slovensku (SOS/BirdLife 2013). V rámci CHVÚ Dolné Považie obsadzuje sokol kobcovitý agrocenózy s poľnými lesíkmi alebo stromoradiami. Preferuje blízkosť trvalých trávnych porastov (TTP), slanísk a mokradí. V minulosti hniezdil v kolóniách havranov čiernych (*Corvus frugilegus*). Známe boli hniezdiská napr. v kolónii havranov v Tvrdošovciach (topoľový lesík) a pri Palárikove (Ľudovítov), v agátovom lesíku. Ďalej druh obsadzoval v minulosti aj stračie hniezda (*Pica pica*) v agátových poľných remízkach (napr. niekdajšie hniezdiská – Šurany, Akomáň, Tvrdošovce – smer Nové Rastislavice). V roku 2013 už neboli obsadené ani tieto hniezdiská. Hniezdenie druhu v inštalovaných polobúdkach v území doposiaľ nebolo zistené (2010 – 2013). Potravné biotopy druhu zahŕňajú rôzne časti CHVÚ, najmä v blízkosti lucernových polí a strnísk.

Hniezdnymi biotopmi krakle belasej sú oblasti v otvorenej krajine s rozptýlenou stromovou vegetáciou, solitérnymi stromami, malými lesíkmi a starými ovocnými sadiami s dostatkom hniezdných dutín (Slobodník 2002). Vo svete hniezdi v teplých, slnečných oblastiach v otvorenej krajine s plochami dubových (*Quercus* spp.) alebo starých borovicových (*Pinus* spp.) porastov, ďalej v ovocných sadoch, širokých riečnych údoliach a v členitých rovinách s roztrúsenými krovinami alebo listnatými stromami (Fry et al. 2014). Na Slovensku

obýva otvorené biotopy v rovinách alebo pahorkatinách s menšími lesíkmi, sadmi alebo alejami s dostatkom stromov s dutinami (Hudec a Šťastný 2005). V minulosti druh hniezdil v panónskych hájoch, starých dúbavách, parkových zarástoch v inundačnom území riek alebo v oblastiach s pestrou krajinou štruktúrou extenzívne obhospodarovanej vidieckej krajiny (napr. ovocné sady, vinice, polia so stromoradiami alebo roztrúsenými bŕtlavými stromami, hlavové vrby). Krakle hniezdili v prirodzených dutinách, menej dutinách po dŕatľoch, ojedinele aj dierach v hradoch (napr. Oponice, Turček ex Ferienc 1979) a v zachovalých budovách (Sládek ex Ferienc 1979). V súčasnosti sa potenciálne hniezdne biotopy nachádzajú v agroceenózach, ktoré sú popretkávané sieťou stromoradií, zavlažovacích kanálov alebo vodných tokov s brehovou vegetáciou. Podmienkou hniezdenia je prítomnosť starších stromov (topole, duby) s prirodzenými dutinami alebo s dutinami po dŕatľoch (Slobodník 2002). V rámci CHVÚ Dolné Považie bola krakľa belasá v minulosti viazaná na poľnohospodársku krajinu, kde sa mozaikovo striedali kosené lúky a zazemňujúce riečne meandre. Takéto hniezdiská boli známe napr. v okrese Komárno – Lándor, Martovce, Hurbanovo alebo v okrese Nové Zámky – Palárikovo (Horné Križovany). Hniezda boli umiestnené v korunách soliterných topoľov alebo v topoľových alejách – hlavne v topoľoch kanadských (*Populus x canadensis*, forma *robusta*), topoľoch bielych (*Populus alba*), topoľoch sivých (*Populus x canescens*) a topoľoch čiernych (*Populus nigra*). Potravné biotopy zahŕňali širokú škálu plôch od kosených lúk, hrádzí, nezarastených poľných ciest po plochy rôznych druhov poľnohospodárskych kultúr (napr. mladé kukuričné a obilné polia). V pohniezdnom období boli pre vylietané rodiny veľmi dôležité nezorané obilné strniská (VII.-VIII. až IX.). Vylietané mláďatá a dospelé vtáky často lovili potravu z liniek 22 kV vedení alebo zo suchých konárov drevín, ktoré sú významnými posedmi pri love.

Hniezdnymi biotopmi kane močiarnej sú rôzne typy mokradí so stojatou alebo pomaly tečúcou vodou a porastami trsti, pálky alebo aspoň ostríc (Karaska et al. 2002). Vo svete obýva druh vodné biotopy so sladkou alebo brakickou vodou; napr. močiare, bažiny, a lagúny s hustým porastom ostríc a pálky. Menej sa vyskytuje v oblastiach bez vodných plôch alebo len v blízkosti mokradí; napr. na pasienkoch a iných plochách s nízkou vegetáciou, ryžových a iných obilných poliach. Ako potravny biotop využíva poľnohospodársku krajinu; preferuje krmoviny (napr. lucerna), spravidla neďaleko mokradí. Počas migrácie sa vyskytuje aj v atypických biotopoch, napr. preletuje ponad lesnú krajinu a pohoria (zaznamenaná vo výške 3000 m n.m v západnom Kamerune) (Orta et al. 2015). Na Slovensku hniezdi kaňa močiarna v rovinatých oblastiach a kotlinách južného Slovenska. Menej obýva širšie údolia riek v predhorí Karpát alebo vnútrokarpatské kotliny. Viazanosť na rovinaté oblasti vyplýva zo špecifických nárokov druhu na hniezdny biotop – preferuje najmä močiare, brehy rybníkov, mŕtvych ramien a štrkoviská. Vzácnejšie hniezdi aj na suchej zemi (napr. vyschnuté močiare s trstou alebo pálkou) a v poľnohospodárskej krajine (obilné lány) (Karaska et al. 2002). Okrem umiestnených hniezd nad vodou ojedinele hniezdi aj v kríkoch (Východoslovenská nížina, Matušík in litt.). Lovnými biotopmi na Slovensku sú územia s mozaikou mokradí a poľnohospodársky obrábanej pôdy (Karaska et al. 2002). V rámci CHVÚ Dolné Považie hniezdi kaňa močiarna v mokradiach a agroceenózach. V mokradiach preferuje trvalo zaplavené plochy s porastami trstiny (*Phragmites australis*), pálky (*Typha latifolia*, *T. angustifolia*), ostrice *Carex* sp. a škripinca *Schoenoplectus lacustris*. Hniezdi aj v periodicky zaplavovaných slaniskových mokradiach, ktoré sú prítomné napr. v severných častiach CHVÚ. Tu si zakladá hniezda v porastoch *Bolboschoenus maritimus* (Tvrdošovce, Palárikovo). Menej obsadzuje litorálne porasty na brehoch pomaly tečúcich riek (napr. Žitava, Bešeňov – Dolný Ohaj). Po roku 2000 sú zisťované hniezdenia v sekundárnych biotopoch v agroceenózach. Hniezda sú zakladané v porastoch obilnín a menej repky (napr. Šurany – Mumľov, Dolný Ohaj – Hermína). Potravné biotopy zahŕňajú plochy trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov v širšom okolí CHVÚ.

Hniezdnymi biotopmi ľabtušky poľnej sú suché, teplé a otvorené oblasti s nízkou a riedkou vegetáciou s výskytom krovín (na piesku, štrku) alebo poľnohospodárske plochy (Danko

2002). Vo svete hniezdi v suchých (piesočné duny, suché travinné biotopy, rúbaniská) a umelých biotopoch (napr. štrkovne) stepných a polopúštnych oblastí (Tyler a Christie 2012). Na Slovensku hniezdi ľabtuška poľná v južných častiach štátu, v oblastiach stepného charakteru. Ide predovšetkým o suchšie biotopy agrárnej krajiny, napr. parcely s nízkou a riedkou vegetáciou – jariny, nízke žito, ďalej kukurica, dyňové polia, neobrábané polia, strniská a vinice. Obsadzuje aj duny, buldozérmi odkryté plochy (stavba ciest), štrkové lavice, hrádze (napr. odkalisko elektrárne Vojany, protipovodňové hrádze) a riedko porastené kopce s kameňolomami (Danko 2002). V CHVÚ Dolné Považie časť hniezdnej populácie obsadzuje trvalé trávne porasty (TTP) a slaniská (napr. Tvrdošovce – Panské lúky, Šurany – Akomáň) a druhá časť agrocenózy, predovšetkým v miestach s výskytom piesčitých pôd. Druh obsadzuje aj riedke zarástvy obilia (hlavne porasty nízkosteblových odrôd jačmeňa), mladé kukuričné polia (s obnaženým povrchom pôdy), resp. rozhranie viacerých druhov poľnohospodárskych kultúr (často okraje lucernovísk). Potravné biotopy zahŕňajú plochy na aktívne využívaných poľných cestách, v areáloch s ťažbou pieskov a štrkopieskov, na TTP, strniskách a úhoroch.

Hniezdnymi biotopmi strakoša kolesára sú oblasti v otvorenej krajine s roztrúsenými krovínami a stromami vrátane parkov a sadov. Vyskytuje sa predovšetkým v nížinách a teplejších oblastiach (Šťastný a Hudec 2011). Vo svete obýva biotopy podobného charakteru – najmä otvorenú krajinu s roztrúsenými stromami alebo ich skupinkami, menej kroviny. Hniezdne biotopy v Európe zahŕňajú oblasti s extenzívne obhospodarovanými sadmi, malými políčkami (melóny, repa, zemiaky), ďalej tabakové polia, vinice a pasienky. Podmienkou hniezdenia je prítomnosť vyšších stromov a dostatočná potravná ponuka (väčšie druhy hmyzu) (Yosef 2008). Na Slovensku hniezdi v otvorených, bohato štruktúrovaných habitatoch s množstvom roztrúsene rastúcich vysokých stromov (ovocné dreviny, topole) s výškou približne nad 8 m. Typickými hniezdnymi biotopmi sú oblasti so starými sadmi, obklopené pestrou škálou biotopov (políčka, pasienky, záhrady, hospodárske dvory). Potravné biotopy predstavujú miesta s dostatkom veľkých druhov hmyzu (kobyľky, svrčky, bystrušky) (Krištín 2002a). V rámci CHVÚ Dolné Považie bol strakoš kolesár viazaný na poľnohospodársku krajinu, kde hniezdil v korunách solitérnych topoľov kanadských (*Populus x canadensis*, forma *robusta*), resp. v riedkych topoľových alejách. Druh vyžadoval najmä prítomnosť trávnatého podrastu, bez krovín. Takéto aleje a solitérne stromy boli obsadené napr. v Šuranoch – Nitriansky Hrádok, Palárikove, Tvrdošovciach a Hurbanove. Ďalej druh preferoval aj solitérne agáty a riedke agátové aleje (napr. v Tvrdošovciach, Nových Rastislaviciach, Šuranoch). V minulosti boli známe hniezdiská aj v blízkosti slanísk (napr. Šurany, Akomáň). V súčasnosti väčšina hniezdísk v CHVÚ zanikla v dôsledku intenzifikácie poľnohospodárstva a zmeny kvality biotopov.

Hniezdnymi biotopmi ďatľa hnedkavého je kultúrna krajina v nížinách a pahorkatinách do 600–800 m n.m so solitérnymi drevinami, stromoradiami, záhradami, sadmi a menšími lesíkmi (Pavlík 2002). Vo svete obýva otvorenú krajinu so zalesnenými oblasťami, častý je v plantážach všetkých druhov, vrátane olivových hájov, v pekanových (*Carya*) a avokádových plantážach v južných častiach Európy a vo viniciach strednej Európy. Hniezdi aj v stromových alejách pozdĺž ciest, v skupinkách stromov, často v blízkosti ľudských sídel. Častý je aj v nížinných ihličnatých lesoch Turecka (Winkler et al. 2014). Na Slovensku je viazaný na nížinnú kultúrnú krajinu, hniezdi predovšetkým v intravilánoch miest a obcí, kde obsadzuje dreviny v parkoch, záhradách a cintorínoch (Pavlík 2002). V rámci CHVÚ Dolné Považie je hlavná časť hniezdnej populácie viazaná na intravilány obcí a miest, ktoré sú vyňaté z územia CHVÚ. Tu hniezdia v starších orechoch vlašských (*Juglans regia*) a v ovocných stromoch (napr. marhule, hrušky, jablone). Druhá časť hniezdnej populácie, ktorá hniezdi v CHVÚ, je rozptýlenejšia. Osídľuje agrárnu krajinu s riedkymi stromoradiami, starými solitérnymi stromami, malými poľnými lesíkmi alebo samotami s ovocnými sadmi a záhradami (napr. okolie Palárikova, Tvrdošoviec, Nesvád a Martoviec). Vo voľnej krajine hniezdi ďateľ hnedkavý aj v starých riedkych agátových alejách v okolí poľných ciest (napr.

Tvrdošovce, Nové Rastislavice), v riedkych alejách s orechmi vlašskými a v starých alejách s topoľmi kanadskými (*Populus x canadensis* forma *robusta*). Známe sú tiež hniezdiská v malých poľných lesíkoch s porastom topoľa euroamerického (*Populus x euroamericana*) v riedkom spone, často s polosuchými jedincami stromov (napr. hniezdisko pri Tvrdošovciach, kde hniezdia tiež s *Picus viridis* a *Dendrocopos major*). Osídľuje tiež líniové drevinové biotopy pozdĺž riek, ako je napr. rieka Žitava (napr. Dolný Ohaj – Bešeňov), s pobrežnými vrbovými porastmi. Potravné biotopy druhu zahŕňajú oblasti podobné ako hniezdne biotopy.

Hniezdnymi biotopmi rybárika riečného sú oblasti s kolmými hlinitými alebo piesčitými stenami (vyhrabávanie nôr) a čistými stojatými alebo tečúcimi vodami s dostatkom potravy (rybky) (Karaska a Slobodník 2002). Vo svete obýva biotopy podobného charakteru; napr. stojaté alebo pomaly tečúce rieky s dostatkom vhodnej potravy (malé ryby) a brehmi pre vyhrabávanie nôr. V tropických oblastiach je aj v dolných tokoch riek, často s husto porastenými brehmi, v mangrovových porastoch, vlhkých pasienkoch a veľkých záhradách. Hniezdna nora môže byť umiestnená aj 250 m od loviska (riecka) (Woodall 2001). Na väčšine územia Slovenska druh hniezdi pri pomaly tečúcich vodách od najnižších polôh až po 800 m n.m. Podmienkou je prítomnosť kolmých hlinito-piesčitých, alebo štrkovo-piesčitých stien, kde vyhrabáva hniezdne nory. Menej často hniezdi na stojatých vodných plochách – napr. na rybníkoch, štrkoviskách, pieskovniach a rybníčných sústavách alebo v lesných porastoch neďaleko lovisk (napr. v koreňových vývratoch). Ak nemá možnosť hniezdiť v blízkosti vôd, vyhľadáva aj ťažobne štrko-pieskov, hlíny, ale aj kolmé zárezy lesných a poľných ciest vzdialené niekoľko sto metrov od lovisk. V prípade nedostatku potravy na vodnom toku, kde hniezdi, preletuje na lov na inú vodnú plochu. Zvolenému hniezdisku je obyčajne verný viac rokov, pokiaľ je zachovaná kolmá stena a dostatok potravy v blízkosti. Zimuje pri nezamrzajúcich častiach vodných tokov (napr. pod priehradami) (Hudec a Šťastný 2005; Karaska a Cichocki 2014). K významným hniezdiskám v rámci CHVÚ Dolné Považie patria rieky Nitra a Žitava v úsekoch s vhodnými obnaženými brehmi, lokálne aj štrkoviská, bagroviská a vodné nádrže s kolmými brehmi (Gúgh a Lengyel 2014).

Hniezdnymi biotopmi penice jarabej sú krovité porasty na južne exponovaných stráňach a rovinách v teplých nížinných a podhorských oblastiach (Krištín 2002). V Európe a Ázii druh obýva biotopy podobného charakteru, najmä kroviny a krovinné formácie približne do 3m od lesných okrajov, hustých trnitých krovín, čistín s hustým podrastom po mladé porasty plantáží, húštiny pri riekach, živé ploty pozdĺž ciest, pasienky, lúky, parky a sady (Aymí et al 2015). *Druh častejšie hniezdi v suchých oblastiach, ale vo vhodných porastoch môže byť aj v blízkosti vody.* Obsadzuje aj svetlé listnaté lesy a ihličnaté lesy s podrastom (Šťastný & Hudec 2011). Na zimoviskách v Afrike obýva suchú otvorenú krajinu s krovinami, kde dominujú akáciové porasty (*Acacia*) a porasty *Commiphora*; *vyskytuje sa aj v suchej savane* (Aymí et al. 2015). *Na Slovensku hniezdi v otvorenej krajine so skupinami alebo pásmi hustých trnitých krovín. Spravidla vyžaduje prítomnosť aspoň jednotlivých stromov alebo vyšších kríkov, ktoré využíva ako miesto pre spev* (Šťastný & Hudec 2011). *Obýva napr. strelnice v bývalých vojenských priestoroch (Lešť), mladé topoľové porasty v spoločenstve Asparago-Crataegetum (Podunajsko, Bohuš ex Krištín 2002) a agátové lesíky (Krištín 2002). Preferuje aj sekundárne biotopy, napr. zarastajúce výsypky, sady, pasienky s krovinami, okraje viníc a svetlých lesov. V rámci CHVÚ Dolné Považie hniezdi druh v roztrúsených kríkoch v poľnohospodárskej krajine, popri lúkach, pasienkoch a vodných tokoch* (Gúgh a Lengyel 2014).

Pipíška chochlatá hniezdi v otvorených urbánných a suburbánných biotopoch (Krištín 2002b). Vo svete je druh typickým obyvateľom suchej otvorenej krajiny so sporou vegetáciou. Pôvodnými biotopmi boli pravdepodobne oblasti v polopúštiach a stepiach, sekundárne hniezdi v človekom premenenej krajine. Biotopy zahŕňajú otvorenú poľnohospodársku krajinu v severnom Stredomorí, kavyľové stepi (*Stipa tenacissima*), púšte

v severnej Afrike a na Strednom východe, piesky polopúšťa a suchých agrocnóz v Indii a savany v afrotropickej oblasti. Vyžaduje vysoký podiel obnaženej pôdy, mal by pokrývať až 50% povrchu. Takéto suché miesta zahŕňajú aj oblasti pozdĺž ciest a železničných násypov (de Juana a Suárez 2004). Na Slovensku je pipíška výhradne synantropným druhom. Typickými hniezdnymi biotopmi sú medze a okraje ciest v nížinách a kotlinách. Ďalej hniezdi aj v poľnohospodárskych dvoroch, kde preferuje najmä aktívne družstvá s extenzívnym pasením dobytká. Obýva aj neobrobené alebo čiastočne obrábané pozemky. Hniezdnym prostredím sú aj intravilány miest, napr. trávnaté plochy sídlisk, letiská, okolie väčších podnikov a panelových štvrtí (Krištín 2002b).

Pôvodnými biotopmi prepelice poľnej sú stepi a lesostepi. V súčasnosti sú hniezdnymi biotopmi druhu najmä oblasti v otvorenej poľnohospodárskej krajine, napr. obilné polia, krmoviny, menej okopaniny, lúky a pasienky (Demko 2002). Vo svete obýva najmä otvorenú kultúrnu krajinu, roviny alebo miesta s mierne zvlneným povrchom. Podmienkou hniezdenia je prítomnosť hustej vegetácie, ktorá však nie je vyššia ako 1 m. V severo-východnej Tanzánii sa vyskytuje aj v menej narušených pasienkoch. Vyhýba sa holej pôde (McGowan et al. 2013). V podmienkach Slovenska hniezdi prepelica poľná najmä v agrocnózach; vyskytuje sa napr. v obilných a repkových poliach, kde obzvlášť preferuje miesta s podrastom tráv, burín alebo krmovín. Najpočetnejšia je na lúkach, ktorými vystupuje až do horských polôh (napr. Hruštínska hoľa, cca 1100 m n.m., Kubínska hoľa, cca 1300 m n.m.). Zriedkavejšie ju možno zastihnúť aj v suchších častiach slatinných rašelinísk a vo väčších ruderaloch. Preferuje najmä otvorenejšiu krajinu. Menším plochám v lesoch sa vyhýba. Na druhej strane bola registrovaná aj na rozľahlejších rúbaniach v rannom štádiu sukcesie. Ďalej obsadzuje aj zaplavované a suché lúky, neobrábané trávnaté plochy (úhory), okraje mokradí, ruderalne biotopy a letiská. Počas migrácie sa vyskytuje aj v mestách; často ju možno počuť ozývať sa zo striech domov (Demko 2002; Hudec a Šťastný 2005; Karaska a Cichocki 2014).

Hniezdnymi biotopmi prhl'aviara čiernohlavého sú suchšie travinné porasty, často s podielom voľných plôch alebo riedkou vegetáciou a s rozptýlenými krovinami. Ďalej hniezdi aj v rôznych typoch sekundárnych biotopov (ruderalne plochy, strelnice, skládky, tankodromy) (Šťastný a Hudec 2011). Vo svete obýva podobné biotopy v otvorenej krajine. V Európe najmä otvorenú krajinu s rôznou výškou krovín alebo umelé biotopy, akými sú kamenné múry, ploty a vedenia. Častý je aj v oblastiach so zvlneným terénom a bylinným porastom rôznej výšky (vysokohorské planiny, vresoviská, zatrávnené časti pohorí, suché roviny, krovité pasienky, vřdzyzelené kroviny) (Collar 2005). Podobné biotopy obýva prhl'aviar čiernohlavý aj na Slovensku. Jeho typickým prostredím je trávnatá bezlesá krajina s rozptýlenou drevinnou vegetáciou a s vysokými bylinami. Obvykle sa vyskytuje na suchých teplých, na juh orientovaných stanovištiach; napr. železničné násypy, skládky odpadov, väčšie staveniská s riedkou vegetáciou a často s obnaženou pôdou, zaburinené areály poľnohospodárskych družstiev, ruderalizované stanovištia s vysokými bylinami, často aj v priekopách pozdĺž ciest, v medzihrádzových priestoroch a nivách riek. Ojedinele obýva aj okraje rašelinísk a zamokrené lúky s vysokými bylinami (Krištín 2002c, Karaska a Cichocki 2014).

1.6.2. Stručný popis predmetu ochrany

Predmetom ochrany Chráneného vtáčieho územia Dolné Považie je zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola kobcovitého, krakle belasej, kane močiarnej, ľabtušky poľnej, strakoša kolesára, datľa hnedkavého, rybárika riečneho, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej a prhl'aviara čiernohlavého.

V prípade krakle belasej ide o posledné potvrdené hniezdisko druhu na Slovensku, kde hniezdila pravidelne do r. 2011. Pre kaňu močiarnu je CHVÚ Dolné Považie spolu s CHVÚ Senianske rybníky druhým najvýznamnejším územím pre ochranu tohto druhu po CHVÚ

Medzibodrožie. Pre ochranu ľabtušky poľnej bolo dokonca Dolné Považie v čase vymedzovania sústavy CHVÚ najvýznamnejším na Slovensku z pohľadu veľkosti populácie. Podobne veľmi veľký význam malo v čase vymedzovania sústavy CHVÚ aj pre strakoša kolesára, keďže v danom čase tu hniezdila po CHVÚ Poľana druhá najväčšia populácia na Slovensku. V dôsledku prudkého poklesu populácie strakoša kolesára na Slovensku však už dnes toto konštatovanie neplatí.

Pre sokola kobcovitého, krakľu belasú, kaňu močiarnu, ľabtušku poľnú, strakoša kolesára a datľa hnedkavého patrí Dolné Považie medzi päť CHVÚ na Slovensku kde bola zistená najvyššia populácia týchto druhov. Pre rybárika riečneho, penicu jarabú, pipíšku chochlatú, prepelicu poľnú a prhľaviara čiernohlavého patrí toto územie medzi významné, keďže tu hniezdi viac ako 1 % celej ich národnej populácie.

1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorit ochrany

Pri zhodnotení stavu predmetu ochrany sa vychádzalo z hodnotenia priaznivého stavu druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v jednotlivých CHVÚ na základe dát z monitoringu z rokov 2010-2012. Pre potreby hodnotenia stavu druhu je potrebné zohľadniť nielen stav populácie, ale aj biotopov a ohrození, preto sa pri hodnotení kritériá populácie, biotopov a ohrození uvádzajú v programe starostlivosti v celom rozsahu. Pre zhodnotenie napĺňania programu starostlivosti bude potrebné merať zmeny stavu druhov tými istými kritériami ako bol hodnotený ich stav v roku 2010-2012. Len takéto meranie stavu zabezpečí porovnateľné vyhodnotenie stavu pri neskoršom hodnotení. Z tohto dôvodu je nižšie uvedená pre každý predmet ochrany celá tabuľka hodnotenia priaznivého stavu v kapitole 1.6.3.1.

Stručné, súhrnné, celkové zhodnotenie stavov predmetov ochrany je uvedené v kapitole 1.6.3.2. a stanovenie cieľových stavov druhov je uvedené v kapitole 1.6.3.3. a osobitných záujmov u dotknutých druhov v kapitole 1.6.3.4.

1.6.3.1. Súčasný stav druhov

*1.6.3.1.1. Definovanie priaznivého stavu sokola kobcovitého (*Falco vespertinus*) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie*

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide v súčasnosti o vzácne hniezdiaci druh dravca, ktorý obsadzuje v podmienkach daného CHVÚ agroceνόzy s poľnými lesíkmi, stromoradiami. Obľubuje tiež blízkosť trvalých trávnych porastov (TTP), slanísk, mokradí. V agroceνόzach z trofického hľadiska preferuje predovšetkým lucernoviská a obilné polia (lov hlodavcov, ale i hmyzu, predovšetkým veľkých druhov kobylek). V minulosti hniezdieval v CHVÚ v kolóniách havranov čiernych (*Corvus frugilegus*). Známe bolo hniezdisko napr. v kolónii havranov v Tvrdošovciach (topoľový lesík s kolóniou havranov) a pri Palárikove (Ľudovítov), v agátovom lesíku s havraňou kolóniou. Ďalej druh obsadzoval v minulosti stračie hniezda (*Pica pica*) v agátových poľných remízkach (napr. niekdajšie hniezdiská – Šurany, Akomáň, Tvrdošovce – smer Nové Rastislavice, tieto hniezdiská v roku 2013 už neboli obsadené). Hniezdenie druhu v inštalovaných polobúdkach v území doposiaľ nebolo zistené (2010 – 2013).

Priemerný počet hniezdiacich párov v CHVÚ Dolné Považie je uvádzané 5,5 párov. Rybanič et. al. (2004) uvádzajú pre dotknuté CHVÚ populačné minimum 3 páry a populačné maximum je 8 párov. V rokoch 2011 až 2013 hniezdenie druhu v území už nebolo potvrdené. Po roku 2000 došlo postupne k výraznej redukcii hniezdnej populácie druhu. Pravdepodobne to súvisí i s postupným zánikom hniezdných kolónií havranov v danom CHVÚ po roku 2000 (v súčasnosti existuje k roku 2013 už len jediná hniezdna kolónia havranov – Tvrdošovce). Počas jarnej a jesennej migrácie sa druh vyskytuje v rôznych častiach CHVÚ, častejšie napr. v blízkosti a na lucernových poliach. Počas migrácie bývajú jedince často pozorované pri odpočinku a love potraviny na 22 kV až 110 kV elektrických vedeniach.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Falco vespertinus/CHVÚ Dolné Považie

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	6 a viac hniezdiacich párov	3 – 6 hniezdiacich párov	menej ako 3 hniezdiace páry
	1.2. Populačný trend	populácia stúpala za obdobie 5 rokov o 5 hniezdiacich párov	populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne stúpala (o 3 hniezdiace páry)	populácia za obdobie 5 rokov klesla o 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 3 až 5 vyleteného mláďaťa na pár so započatým hniezdením	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 2 – 3 vyleteného mláďaťa na pár so započatým hniezdením	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 1-2 vyleteného mláďaťa na pár so započatým hniezdením
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Je dostatočné zastúpenie vetrolamov a poľných lesíkov s hniezdami havranovitých vtákov, <i>Pica pica</i> a <i>Corvus cornix</i> . V území sú aspoň 2 aktívne kolónie havranov poľných (<i>Corvus frugilegus</i>)	Je primerané zastúpenie vetrolamov a poľných lesíkov s hniezdami havranovitých vtákov, <i>Pica pica</i> a <i>Corvus cornix</i> . V území je aktívna aspoň 1 kolónia havranov poľných (<i>Corvus frugilegus</i>)	Nie je dostatočné zastúpenie vetrolamov a poľných lesíkov s hniezdami havranovitých vtákov, <i>Pica pica</i> a <i>Corvus cornix</i> , ktorých početnosť v území výrazne poklesla. V území nie je aktívna ani jedna kolónia havranov poľných (<i>Corvus frugilegus</i>)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
	2.2. Potravný biotop	Lovné teritórium (zóna do 3 km od hniezda/kolónie) obsahuje minimálne 20 až 30 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk, úhorov a obilných porastov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 50 % nepooraných plôch strnísk.	Lovné teritórium (zóna do 3 km od hniezda/kolónie) obsahuje minimálne 15 až 20 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk, úhorov a obilných porastov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 30 až 50 % nepooraných plôch strnísk.	Lovné teritórium (zóna do 3 km od hniezda/kolónie), ktoré neobsahuje trvalé trávne porasty, má pod 5 %, pasienkov, lucerny, kosných lúk, úhorov a obilných polí, spolu a má naopak vysoký podiel monokultúr nevhodných druhov, ako sú kukurica, repka, a v jesennom období obsahuje menej ako 30 % nepooraných plôch strnísk.
ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu	počas hniezdneho obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, vstup na hniezdiská je eliminovaný, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti počas hniezdneho obdobia, druh nie je ohrozovaný zástrelom, vystreľovaním hniezd.	počas hniezdneho obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad pri poľnohospodárskych prácach, obhospodarovaní okolitých pozemkov, jeden vstup do kolónie/na hniezdisko počas hniezdnej doby v čase minimálneho negatívneho dopadu za účelom monitoringu počas hniezdneho obdobia, druh nie je ohrozovaný zástrelom na hniezdiskách alebo loviskách.	intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdiska/hniezdnej kolónie a pohyb v hniezdnej kolónii), úmyselné plašenie na hniezdiskách a loviskách, marenie hniezdenia, nevhodne organizované fotografovanie a filmovanie), priame zástrely druhu a vystreľovanie hniezd.

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A	B	C
	dobrý	priemerný	nepriaznivý
3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho a potravného biotopu	Hniezdne lokality/kolónie sú bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové poľné lesíky, stromoradia a solitérne stromy), cielený manažment len za účelom eliminácie invázných druhov drevín a rastlín alebo zlepšenia štruktúry hniezdneho biotopu počas mimohniezdného obdobia bez ohrozenia existencie kolónie/hniezdnej lokality; hniezdny biotop má drevinové zastúpenie so zdravými a vitálnymi stromami, s dostatočným počtom hniezd havranovitých druhov vtákov	Hniezdne lokality/kolónie sú bez antropických vplyvov počas celého roka, cielený manažment len za účelom eliminácie invázných druhov drevín a rastlín počas mimohniezdného obdobia; hniezdny biotop s dostatočným počtom hniezd havranovitých druhov vtákov	Hniezdny biotop je intenzívne narušovaný antropickými vplyvmi, celoplošnou mechanickou a chemickou likvidáciou stromových porastov, dochádza k zmenám v druhoch pozemkov na hniezdných lokalitách, dochádza k zmene funkčného využívania hniezdných biotopov

Hodnotiacia tabuľka:

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	1	3	3
	populačný trend	1	3	3
	hniezdna úspešnosť	1	3	3
B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	2	3	6
O	priame ohrozenie druhu	1	2	2
	hniezdny a potravný biotop	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				29
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				60

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
		48 %

Stav v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako veľmi nepriaznivý (celkové hodnotenie 48,3%), nakoľko populácia markantne poklesla po roku 2000. V roku 2013 v území už nehniezdil ani jeden pár. Tento jav môže súvisieť s výraznou redukciou hniezdných kolónií havranov, v súčasnosti vo voľnej krajine v Dolnom Považí už existuje len jediná kolónia v topoľovom poľnom lesíku v Tvrdošovciach (pri slanisku Panské lúky). Populácie strák sú v území stabilné a lokálne je vysoká ponuka stračích hniezd, ako napr. v r. 2012 až 2013 na lokalite Akomáň (Šurany). Napriek rozvešaniu hniezdných polobúdok na vybraných lokalitách v Dolnom Považí, tieto neboli obsadené sokolmi kobcovitými (Šurany, Tvrdošovce, Nesvady a pod.), vo významnejšej miere ich obsadzoval sokol myšiar (*Falco tinnunculus*) a myšiarka ušatá (*Asio otus*).

Pravdepodobne i súčasný stav poľnohospodárstva sa podpísal pod vymiznutie hniezdnej populácie druhu v CHVÚ, sústavne sa znižuje výmera trvalých trávnych porastov, lucernovísk, úhorov a podobne, taktiež prevláda často pestovanie menej vhodných poľnohospodárskych kultúr, ako repky, kukurice a pod. Takéto kultúry sú menej vhodné z trofického hľadiska pre predmetný druh. Pravdepodobne i sústavné znižovanie potravnéj ponuky (hraboš poľný, kobylka zelená a pod.) má za následok nepriaznivý vývoj populácie a zrejme i zlý stav na migračných trasách a zimoviskách (odlov, odstrel, úhyny na elektrických vedeniach).

1.6.3.1.2 Definovanie priaznivého stavu krakle belasej (*Coracias garrulus*) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide v súčasnosti o druh s výrazne klesajúcim trendom hniezdnej populácie, resp. v posledných rokoch už nebol zistený ani jeden hniezdiaci pár (2011 – 2013). Druh bol tradične viazaný na poľnohospodársku krajinu, mozaikovitá sa striedajúcou s kosenými lúkami, zazemňujúcimi sa riečnymi meandrami, napr. niekdajšie hniezdiská v okr. Komárno – Lándor, Martovce, Hurbanovo, alebo v okrese Nové Zámky – Palárikovo (Horné Križovany). S obľubou hniezdieval hlavne v korunách soliterných topoľov alebo v topoľových alejách – hlavne topole kanadské (*Populus x canadensis*, forma *robusta*), topole biele (*Populus alba*), topole sivé (*Populus x canescens*), topole čierne (*Populus nigra*), vid' napr. Bohuš (2008). Potravne druh využíval širšie spektrum biotopov, či už kosené lúky, hrádze, ale i mäkké nezarastené poľné cesty, či rôzne druhy poľnohospodárskych kultúr, ako napr. mladé kukuričné polia, obilné polia. V pohniezdnom období pre vylietané rodiny boli veľmi dôležité nezorané obilné strniská v letnom období (VII.- VIII. až IX.). Vylietané juvenilné krakle ale i adulty často lovievali potravu z liniek 22 kV vedení, alebo zo suchých konárov krov a drevín, ktoré sú veľmi významnými posedmi pri love. Predovšetkým po roku 2010 nastáva markantný pokles početnosti hniezdnej populácie, čo môže súvisieť s viacerými faktormi (stav populácie počas migrácie, na zimoviskách, zmena kvality hniezdných biotopov, intenzifikácia poľnohospodárstva a podobne). V minulosti bol priemerný počet hniezdiacich párov uvádzaný 6,5 párov (2003). V území sa tiež uvádza veľkosť hniezdnej populácie 2 až 11 hniezdiacich párov (Rybanič et al., 2004), z obdobia keď kraklia populácia bola v optimálnom stave. Bohuš (2007) v južnej časti CHVÚ (oblasť obce Martovce a širšie okolie) uvádza veľkosť lokálnej hniezdnej populácie medzi 2 až 4 párami (v rokoch 2001 až 2006). V rokoch 2007 až 2011 bolo v južnej časti CHVÚ registrovaných

celkom 5 hniezdení na 2 lokalitách, pričom bolo úspešne vyvedených 20 mláďat a hniezdna úspešnosť bola 87%. Posledné úspešné hniezdenie bolo zistené v roku 2010. V roku 2011 už hniezdenie nebolo zistené, iba 1 pár sa zdržiaval v oblasti v okr. Komárno mimo známych hniezdísk (Bohuš, 2011). Bohuš (2008) bližšie analyzuje hniezdenie posledných párov kraklí v južnej časti CHVÚ z hľadiska obsadzovania stromových dutín. Krakle obsadzovali najčastejšie dutiny ktoré urobili d'atľovité druhy vtákov ako žlna zelená (*Picus viridis*) a tesár čierny (*Dryocopus martius*).

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Coracias garrulus/CHVÚ Dolné Považie

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	10 a viac hniezdiacich párov	5 až 10 hniezdiacich párov	Menej ako 5 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	populácia stúpala za obdobie 5 rokov o 5 hniezdiacich párov	populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne stúpala (o 3 hniezdiace páry)	populácia za obdobie 5 rokov klesla o 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je na úrovni 80% a viac	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 50 až 80%	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 50%
biotop	2.1. Hniezdny biotop	prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy. Podrast pod stromami je pravidelne kosený a sukcesné zárusty krovísk sa priebežne odstraňujú. Periodicky sú odstraňované porasty invázných druhov drevín ktoré druh nevyužíva (<i>Acer negundo</i> , <i>Ailanthus altissima</i> a pod.). Na vhodných miestach sú vysádzané solitérne stromy a stromové aleje vo vhodnom spone.	prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy. Podrast pod stromami je pravidelne kosený a sukcesné zárusty krovísk sa priebežne odstraňujú.	je nedostatočné zastúpenie hniezdných biotopov, dochádza k výrubom hniezdných alejí a hniezdných solitérnych stromov. Nie je realizovaná výsadba nových hniezdných biotopov – stromových alejí a solitérnych stromov.

	2.2. Potravný biotop	potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to porasty poľnohospodárskych plodín s dlhodobou obnaženým pôdnym povrchom kde lovia potravu – hmyz (repové polia, porasty mladých kukurice a slnečnice, porasty nízkych odrôd jačmeňa). V dostatočnej miere sú zastúpené ďalšie potravne biotopy – ako pravidelne kosené lucernoviská, lúky, pasienky, slaniská a podobne. Dostatočne sú zastúpené i mäkké poľné cesty s kosenými okrajmi, na ktorých druh loví terrestrický hmyz.	potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to porasty poľnohospodárskych plodín s dlhodobou obnaženým pôdnym povrchom kde lovia potravu – hmyz (repové polia, porasty mladých kukurice a slnečnice). V dostatočnej miere sú zastúpené ďalšie potravne biotopy – ako pravidelne kosené lucernoviská, lúky, pasienky, slaniská a podobne	potravné biotopy sú nedostatočne zastúpené. Absentujú pestované plodiny s obnaženým pôdnym povrchom, chýbajú biotopy ako lucernoviská, lúky, pasienky. Väčšina mäkkých poľných ciest je rozoraná.
ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	počas hniezdneho obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti počas hniezdneho obdobia alebo sú hniezda spočítané po hniezdnom období, druh nie je ohrozovaný zástrelom, nelegálnym odchytom, a podobne.	počas hniezdneho obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad náhodnou rekreáciou, alebo rôznym pohybom osôb počas hniezdneho obdobia v blízkosti alebo priamo na hniezdisku, jeden vstup k hniezdnému stromu počas hniezdnej doby v čase minimálneho negatívneho dopadu za účelom monitoringu počas hniezdneho obdobia, druh nie je ohrozovaný zástrelom alebo nelegálnym odchytom na hniezdiskách alebo loviskách.	intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdísk), úmyselné plašenie na hniezdiskách a loviskách, marenie hniezdenia, fotografovanie a filmovanie, likvidácia druhu strelnými zbraňami, alebo nelegálne odchty vtákov.

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho a potravného biotopu	hniezdne lokality bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové hniezdne aleje stromov a solitérných stromov), je cielený manažment len za účelom eliminácie invázných druhov drevín v hniezdných biotopoch len počas mimohniezdného obdobia bez ohrozenia existencie hniezdiska; hniezdny biotop má stabilnú porastovú štruktúru stromov.	hniezdne lokality počas hniezdného obdobia bez antropických vplyvov, vodná hladina je zabezpečená počas celej hniezdnjej sezóny, najmä na mokradiach a rybníkoch s regulovaným vodným režimom, biotop nie je narušovaný vypaľovaním, výrubom porastov odvodňovaním.	hniezdny biotop intenzívne narušovaný vypaľovaním, celoplošnou mechanickou a chemickou likvidáciou stromových a krovinných porastov.

Hodnotiaca tabuľka:

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	1	3	3
	populačný trend	1	3	3
	hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	hniezdny biotop	1	3	3
	potravný biotop	1	3	3
O	Priame ohrozenie druhu	2	2	4
	Hniezdny a potravný biotop	1	3	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				25
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				60

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
		42 %

Priaznivý stav v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako nepriaznivý, nakoľko populácia markantne poklesla po roku 2010 a v súčasnosti už nebol zistený ani jeden hniezdniaci pár (2011 – 2013). Klesajúci trend populácie druhu zrejme súvisí predovšetkým s intenzívnym poľnohospodárstvom, pestovaním menej vhodných poľnohospodárskych kultúr, a podobne. V posledných rokoch taktiež prebiehala ťažba viacerých hniezdných alejí a hniezdných stromov (topolov), resp. viaceré sa zrútili počas veterných búrok. Negatívom je že stromové aleje sa často nedosádzajú a neobnovujú. Nastal úbytok počtu vhodných starších stromov so stromovitými dutinami po ťažbových druhoch vtákov. Sukcesne tiež zarastajú okraje súčasných poľných ciest, alebo sú naopak

okraje ciest často rozorávané, nezriedka sú zaorávané celé poľné cesty, na ktorých krakles obľubou lovia potravu (napr. k. ú. Vrbová nad Váhom časť Kindeš). Nepriaznivý vplyv zrejme bude mať i súčasné používanie chemických látok v poľnohospodárstve a postupné znižovanie potravných ponuky pre krakle. Klesajúci populačný trend bude súvisieť pravdepodobne i s negatívnymi antropickými vplyvmi počas migrácie druhu a na zimoviskách. Je známe že druh sa loví brokovými zbraňami na Arabskom poloostrove a inde.

1.6.3.1.3. Definovanie priaznivého stavu kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide o relatívne bežne zisťovaný hniezdiaci druh dravca, ktorý obsadzuje jednak typické hniezdne biotopy – mokrade a druhotne aj agrocenózy. Hniezdenia bývajú zisťované v trvalých mokradiach pričom si stavia hniezda porastoch *Phragmites australis*, *Typha latifolia*, *T.angustifolia*, ďalej v porastoch *Carex* (sp.), *Schoenoplectus lacustris*. Hniezdi i v periodicky zaplavovaných slaniskových mokradiach, ktoré sú prítomné napr. v severných častiach CHVÚ pričom tu si zakladá hniezda i v porastoch *Bolboschoenus maritimus* (Tvrdošovce, Palárikovo). Občas obsadzuje i litorálne porasty na brehoch pomaly tečúcich riek (napr. Žitava, Bešeňov – Dolný Ohaj). Predovšetkým po roku 2000 sú zisťované i hniezdenia v sekundárnych biotopoch v agrocenózach, pričom hniezda sú zakladané v porastoch obilnín a menej repky (napr. Šurany – Mumľov, Dolný Ohaj – Hermína). Tieto hniezdenia sú však zväčša neúspešné (spravidla dochádza k zničeniu – vykoseniu hniezd počas žatevných prác).

V dotknutom území predovšetkým koncom 90. rokov 20. storočia došlo k výraznejšiemu nárastu hniezdnej populácie druhu, pričom bol zisťovaný i vysoký počet nehniezdiacich jedincov v agrocenózach (imm. a subad. jedince), k ustáleniu hniezdnej populácie došlo približne po roku 2010, kedy bolo badať aj čiastočný pokles nehniezdiacich jedincov.

Známe sú niektoré zistené nocoviská druhu, a to jednak stále (napr. slaniská Akomáň – Šurany) alebo periodické, závislé na druhu poľnohospodárskych kultúr, napr. porasty burín v repe (Tvrdošovce) alebo lucernoviská (napr. Bánov, Nové Zámky). Známe je tiež nocovanie v mokradných porastoch, predovšetkým vo vysokých ostriciach.

Priemerný počet hniezdiacich párov v CHVÚ Dolné Považie je podľa 30 párov. Rybanič et. al. (2004) uvádzajú pre dotknuté CHVÚ populačné minimum 19 a populačné maximum 40 párov.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Circus aeruginosus/CHVÚ Dolné Považie

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	30 a viac hniezdiacich párov	15 – 30 hniezdiacich párov	Menej ako 15 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	Populácia stúpala za obdobie 20 rokov o 10 hniezdiacich párov	Populácia je v období 20 rokov stabilná alebo mierne stúpala (o 5 hniezdiacich párov)	Populácia za obdobie 20 rokov klesla o 50 %

	1.3. Hniezdna úspešnosť	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 3 až 5 vyleteného mláďaťa na pár so započatým hniezdením	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 2 – 3 vyleteného mláďaťa na pár so započatým hniezdením	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 1-2 vyleteného mláďaťa na pár so započatým hniezdením
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Je stále zastúpenie stálych mokradí (so stabilizovaným vod. režimom) na 20 % územia, je zastúpenie periodických mokradí minimálne na 10 % z celkovej rozlohy CHVÚ	Je stále zastúpenie stálych mokradí (so stabilizovaným vod. režimom) na 10 - 20 % územia, je zastúpenie periodických mokradí minimálne na 5 - 10 % z celkovej rozlohy CHVÚ	Je stále zastúpenie stálych mokradí (so stabilizovaným vod. režimom) na menej ako 10 % územia, je zastúpenie periodických mokradí minimálne na menej ako 5 % z celkovej rozlohy CHVÚ
	2.2. Potravný biotop	Lovné teritórium obsahuje minimálne 20 až 30 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 50 % nepooraných plôch strnísk.	Lovné teritórium obsahuje minimálne 15 až 20 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 30 až 50 % nepooraných plôch strnísk.	Lovné teritórium, ktoré neobsahuje trvalé trávne porasty, má pod 5 %, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov spolu a má naopak vysoký podiel monokultúr nevhodných druhov, ako sú kukurica, repka, a v jesennom období obsahuje menej ako 30 % nepooraných plôch strnísk.
ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	V hniezdnom teritóriu nedochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika zástrelu, vysušovania mokradí, poklesu vodnej hladiny v hniezdnom období (hlavne v čase inkubácie znášok), likvidácie litorálnych porastov na ploche 80% hniezdísk	V hniezdnom teritóriu nedochádza alebo len čiastočne k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika zástrelu, vysušovania mokradí, poklesu vodnej hladiny v hniezdnom období (hlavne v čase inkubácie znášok), likvidácie litorálnych porastov na ploche 60 až 80% hniezdísk	V hniezdnom teritóriu dochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika zástrelu, vysušovania mokradí, poklesu vodnej hladiny v hniezdnom období (hlavne v čase inkubácie znášok), likvidácie litorálnych porastov na ploche menej ako 60% hniezdísk

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho a potravného biotopu	Nedochádza k priamemu ohrozovaniu mokradí a ich vodného režimu v rámci dobrého priaznivého stavu. Potravné biotopy predovšetkým v letnom a jesennom období obsahujú minimálne 70 % nepooraných plôch strnísk a lucernovísk.	Sú vytvorené mechanizmy na udržanie stability prirodzených hniezdnych biotopov v rámci priemerného priaznivého stavu. Potravné biotopy predovšetkým v letnom a jesennom období obsahujú minimálne 50 % nepooraných plôch strnísk a lucernovísk.	Nedostatočné mechanizmy pre udržanie stability prirodzených hniezdnych biotopov. Potravné biotopy predovšetkým v letnom a jesennom období obsahujú menej ako 50 % nepooraných plôch strnísk a lucernovísk.

Hodnotiaca tabuľka:

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	3	3	9
	populačný trend	3	3	9
	hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	3	3	9
O	Priame ohrozenie druhu	2	2	4
	Hniezdny a potravný biotop	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				49
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh x 3):				60

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
82%		

Priaznivý stav v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako dobrý (resp. vyhovujúci), nakoľko populácia markantne nepoklesla za posledných 10 rokov. Druh je v území relatívne málo ohrozený priamym prenasledovaním. Hniezdiská sú pomerne zachovalé a len v malej miere sú ohrozené loviská. Hniezdna úspešnosť je do značnej miery závislá od hydrologického režimu na hniezdnych lokalitách. V prípade poklesu vôd dochádza k predácii hniezd s mláďatami (napr. lasicovité predátory, potkany a podobne. V roku 2010 bola hniezdna úspešnosť poznačená dlhodobými a intenzívnymi zrážkami v hniezdom období. Bolo zistené že časť hniezdnej populácie sa preorientovala na hniezdenie v agroecénózach, tu je hniezdenie však limitované výraznými antropickými vplyvmi (zničenie hniezd počas žatevných prác). Rozširovanie mokradných biotopov by napomohlo k stabilizácii a zvýšeniu hniezdnych párov a tiež i hniezdnej úspešnosti.

1.6.3.1.4. Definovanie priaznivého stavu ľabtušky poľnej (*Anthus campestris*) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide v súčasnosti o druh s klesajúcim trendom hniezdnej populácie. Časť hniezdnej populácie obsadzuje trvalé trávne porasty, slaniská (napr. Tvrdošovce – Panské lúky, Šurany – Akomáň). Druhým typom obsadzovaného hniezdného prostredia sú agrocenózy, predovšetkým v miestach s výskytom piesčitých pôd, kde hniezdne páry môžu vytvárať až voľné zoskupenia, ako napr. Nesvady (Líštie diery s príľahlým lúčnym úhorom). Druh obsadzuje i riedke zárusty obilia (hlavne porasty nízkosteblových odrôd jačmeňa), mladé kukuričné polia (s obnaženým povrchom pôdy), resp. rozhranie viacerých druhov poľnohospodárskych kultúr (často okraje lucernovísk). Druh obľubuje obnažený pôdny substrát. Rád si vyhľadáva potravu i na aktívne využívaných poľných cestách. S obľubou využíva i areály s ťažbou pieskov, štrkopieskov a podobne, kde je množstvo obnaženého substrátu.

Priemerný počet hniezdiacich párov v CHVÚ Dolné Považie je uvádzaný 70 hniezdiacich párov. Rybanič et al. (2004) uvádzajú veľkosť hniezdnej populácie na 50 až 90 hniezdiacich párov. V súčasnosti je populačný trend výrazne klesajúci, a početnosť je odhadovaná už pod 10 hniezdiacich párov. Príčiny poklesu hniezdnej populácie nie sú celkom známe, pravdepodobne však súvisia so súčasným intenzívnym poľnohospodárstvom.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Anthus campestris/CHVÚ Dolné Považie

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	70 a viac hniezdiacich párov	30 – 70 hniezdiacich párov	menej ako 30 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	populácia má dlhodobý rastúci trend za obdobie posledných 5 rokov (stúpla minimálne o 10 %)	populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne kolíše (o 5 až 10%)	populácia má dlhodobý klesajúci trend, za obdobie posledných 5 rokov klesla pod 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je na úrovni 80% a viac	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 50 až 80%	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 50%

biotop	2.1. Hniezdny biotop	Vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým TTP, lúky, úhory, slaniská, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, agrocenózy s vhodnými, riedkymi a nižšími plodinami (jačmeň, mladé kukuričné a slnečnicové polia, repoviská a pod.) a obnaženou pôdou, sú prítomné aspoň na 5% z rozlohy CHVÚ	Vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým TTP, lúky, úhory, slaniská, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, agrocenózy s vhodnými riedkymi plodinami (jačmeň, mladé kukuričné a slnečnicové polia, repoviská a pod.) a obnaženou pôdou, aspoň na 3 až 5% rozlohy CHVÚ	Nedostatok vhodných hniezdných príležitostí, vhodné hniezdne biotopy na ploche menej ako 3 % rozlohy CHVÚ
	2.2. Potravný biotop	potravné biotopy (loviská) obsahujú minimálne 20 až 30 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny úhorov, riedkych poľnohospod. plodín s obnaženou pôdou, nespevnené poľné cesty a v jesennom období obsahuje minimálne 50 % nepooraných plôch strnísk po rôznych poľnohospod. kultúrach, hlavne obilovín, repky a pod.	potravné biotopy obsahujú minimálne 15 až 20 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, úhorov, riedkych poľnohospod. plodín s obnaženou pôdou, nespevnené poľné cesty a v jesennom období obsahuje minimálne 30 až 50 % nepooraných plôch strnísk po rôznych poľnohospod. kultúrach, hlavne obilovín, repky a pod.	potravné biotopy majú pod 5 %, pasienkov, lucerny, a úhorov spolu a má naopak vysoký podiel monokultúr nevhodných druhov plodín, ako sú kukurica, repka, a v jesennom období obsahuje menej ako 30 % nepooraných plôch strnísk po rôznych poľnohospod. kultúrach, hlavne obilovín, repky a pod.
ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	v hniezdnom teritóriu nedochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika negatívnych vplyvov u a iných foriem vyrušovania, viac ako 80 % hniezdísk je v priaznivom stave	v hniezdnom teritóriu nedochádza alebo len čiastočne k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika negatívnych vplyvov a iných foriem vyrušovania, 50 až 80 % hniezdísk je v priaznivom stave	v hniezdnom teritóriu dochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie je s rizikom negatívnych vplyvov a iných foriem vyrušovania, menej ako 50% hniezdísk je v priaznivom stave

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho a potravného biotopu	viac ako 70% hniezdných biotopov je bez priameho ohrozenia (napr. rozoranie, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.). Viac ako 70% potravných biotopov je vo vyhovujúcom stave a s dostatočnou potravnou ponukou (nie sú zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.).	50 až 70% hniezdných biotopov je bez priameho ohrozenia (napr. rozoranie, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.). 50 až 70% potravných biotopov je vo vyhovujúcom stave a s dostatočnou potravnou ponukou (nie sú zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.).	viac ako 50% hniezdných biotopov je v priamom ohrození (napr. rozoranie, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.). Viac ako 50% potravných biotopov je v nevyhovujúcom stave a s nedostatočnou potravnou ponukou (sú napr. zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.).

Hodnotiacia tabuľka:

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	1	3	3
	populačný trend	1	3	3
	hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	hniezdny biotop	1	3	3
	potravný biotop	1	3	3
O	Priame ohrozenie druhu	1	1	1
	Hniezdny a potravný biotop	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				25
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				57

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
		44 %

Stav v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako nepriaznivý (hodnota 44 %), nakoľko populácia markantne poklesla po roku 2000. K roku 2013 v území hniezdili na jednej lokalite (Líščie diery, Nesvady) len 2 páry a v ďalších častiach CHVÚ už druh nebol potvrdený (interné mapovanie, ŠOPSR). Klesajúci trend populácie druhu zrejme súvisí predovšetkým s intenzívnym poľnohospodárstvom, pestovaním menej vhodných poľnohospodárskych kultúr, sukcesným zarastaním brehov areálov na ťažbu pieskov a štrkopieskov, rozorávaním mäkkých poľných ciest, kde si ľabtušky často zvykli vyhľadávať potravu. Sukcesne tiež zarastajú okraje súčasných poľných ciest, alebo sú naopak okraje

ciest často rozorávané. Nepriaznivý vplyv zrejme bude mať i súčasné používanie chemických látok v poľnohospodárstve a postupné znižovanie potravinovej ponuky pre ľabtušky.

1.6.3.1.5. Definovanie priaznivého stavu strakoša kolesára (*Lanius minor*) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide v súčasnosti o druh s výrazne klesajúcim trendom hniezdnej populácie. Druh bol tradične viazaný na poľnohospodársku krajinu, kde s obľubou hniezdieval hlavne v korunách solitérnych topoľov kanadských (hlavne *Populus x canadensis*, forma *robusta*), resp. v riedkych topoľových alejách (*Populus x euroamericana*), vždy však viac menej s absenciou krovitého podrastu, a s prítomným trávnatým podrastom (napr. Šurany – Nitriansky Hrádok, Palárikovo, Tvrdošovce, Hurbanovo). Po topoľoch boli známe hniezdenia na solitérnych agátoch (*Robinia pseudoacacia*) resp. v riedkych agátových alejách (napr. Tvrdošovce, Nové Rastislavice, Šurany). Známe boli v minulosti hniezdenia napr. v blízkosti slanísk (napr. Šurany, Akomáň). Predovšetkým po roku 2010 nastáva markantný pokles početnosti hniezdnej populácie, čo môže súvisieť s viacerými faktormi (stav populácie počas migrácie, na zimoviskách, zmena kvality hniezdných biotopov, intenzifikácia poľnohospodárstva a podobne).

Priemerný počet hniezdiacich párov v CHVÚ Dolné Považie je uvádzaný 70 hniezdiacich párov, v súčasnosti (k roku 2013). Rybanič et al. (2004) uvádzajú veľkosť hniezdnej populácie na 50 až 90 hniezdiacich párov. Po roku 2010 početnosť v území klesla pod 10 hniezdiacich párov a trend je dlhodobo klesajúci.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Lanius minor/CHVÚ Dolné Považie

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	70 a viac hniezdiacich párov	30 – 70 hniezdiacich párov	Menej ako 30 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	populácia stúpala za obdobie 5 rokov o 5 hniezdiacich párov	populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne stúpala (o 3 hniezdiace páry)	populácia za obdobie 5 rokov klesla o 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je na úrovni 80% a viac	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 50 až 80%	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 50%

biotop	2.1. Hniezdny biotop	prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové a agátové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy. Podrast pod stromami je pravidelne kosený a sukcesné zárusty krovísk sa priebežne odstraňujú. Periodicky sú odstraňované porasty invázných druhov drevín ktoré druh nevyužíva (<i>Acer negundo</i>, <i>Ailanthus altissima</i> a pod.). Na vhodných miestach sú vysádzané solitérne stromy a stromové aleje vo vhodnom spone.	prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové a agátové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy. Podrast pod stromami je pravidelne kosený a sukcesné zárusty krovísk sa priebežne odstraňujú.	je nedostatočné zastúpenie hniezdných biotopov, dochádza k výrubom hniezdných alejí a hniezdných solitérnych stromov. Nie je realizovaná výsadba nových hniezdných biotopov – stromových alejí a solitérnych stromov.
	2.2. Potravný biotop	potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to porasty poľnohospodárskych plodín s dlhodobou obnaženým pôdnym povrchom kde lovia potravu – hmyz (repové polia, porasty mladéj kukurice a slnečnice, porasty nízkych odrôd jačmeňa). V dostatočnej miere sú zastúpené ďalšie potravné biotopy – ako pravidelne kosené lucernoviská, lúky, pasienky, slaniská a podobne. Dostatočne sú zastúpené i mäkké poľné cesty s kosenými okrajmi, na ktorých druh loví terrestrický hmyz.	potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to porasty poľnohospodárskych plodín s dlhodobou obnaženým pôdnym povrchom kde lovia potravu – hmyz (repové polia, porasty mladéj kukurice a slnečnice). V dostatočnej miere sú zastúpené ďalšie potravné biotopy – ako pravidelne kosené lucernoviská, lúky, pasienky, slaniská a podobne	potravné biotopy sú nedostatočne zastúpené. Absentujú pestované plodiny s obnaženým pôdnym povrchom, chýbajú biotopy ako lucernoviská, lúky, pasienky. Väčšina mäkkých poľných ciest je rozoraná.

ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	počas hniezdneho obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti počas hniezdneho obdobia alebo sú hniezda spočítané po hniezdnom období, druh nie je ohrozovaný zástrelom, nelegálnym odchytom, a podobne.	počas hniezdneho obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad náhodnou rekreáciou, alebo rôznym pohybom osôb počas hniezdneho obdobia v blízkosti alebo priamo na hniezdisku, jeden vstup k hniezdnemu stromu počas hniezdnej doby v čase minimálneho negatívneho dopadu za účelom monitoringu počas hniezdneho obdobia, druh nie je ohrozovaný zástrelom alebo nelegálnym odchytom na hniezdiskách alebo loviskách.	intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdisk), úmyselné plašenie na hniezdiskách a loviskách, marenie hniezdenia, fotografovanie a filmovanie, likvidácia druhu strelnými zbraňami, alebo nelegálne odchty vtákov.
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho a potravného biotopu	hniezdne lokality bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové hniezdne aleje stromov a solitérných stromov), je cieľený manažment len za účelom eliminácie invázných druhov drevín v hniezdných biotopoch len počas mimohniezdneho obdobia bez ohrozenia existencie hniezdiska; hniezdny biotop má stabilnú porastovú štruktúru stromov.	hniezdne lokality počas hniezdneho obdobia bez antropických vplyvov, vodná hladina je zabezpečená počas celej hniezdnej sezóny, najmä na mokradiach a rybníkoch s regulovaným vodným režimom, biotop nie je narušovaný vypaľovaním, výrubom porastov odvodňovaním.	hniezdny biotop intenzívne narušovaný vypaľovaním, celoplošnou mechanickou a chemickou likvidáciou stromových a krovinných porastov.

Hodnotiaca tabuľka:

Kritérium	Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)

P	veľkosť populácie	1	3	3
	populačný trend	1	3	3
	hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	hniezdny biotop	1	3	3
	potravný biotop	1	3	3
O	Priame ohrozenie druhu	2	2	4
	Hniezdny a potravný biotop	1	3	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				25
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				60

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
		42 %

Priaznivý stav v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako nepriaznivý, nakoľko populácia markantne poklesla po roku 2010 a v súčasnosti je pod 10 hniezdiacich párov. Tento trend pokračuje i v súčasnosti a počet hniezdiacich párov strakošov sa neustále znižuje. Klesajúci trend populácie druhu zrejme súvisí predovšetkým s intenzívnym poľnohospodárstvom, pestovaním menej vhodných poľnohospodárskych kultúr, zarastaním hniezdných alejí sukcesnými súvisle zapojenými kroviskami, alebo zarastaním alejí inváznymi druhmi drevín. V posledných rokoch taktiež prebiehala ťažba viacerých hniezdných alejí a hniezdných stromov (topoľov a agátov), vzhľadom na fyziologickú a technickú zrelosť stromov. Negatívom je že stromové aleje sa často nedosádzajú a neobnovujú. Sukcesne tiež zarastajú okraje súčasných poľných ciest, alebo sú naopak okraje ciest často rozorávané, nezriedka sú zaorávané celé poľné cesty, na ktorých kolesáre s obľubou lovia potravu. Nepriaznivý vplyv zrejme bude mať i súčasné používanie chemických látok v poľnohospodárstve a postupné znižovanie potravnnej ponuky pre strakoše. Klesajúci populačný trend bude súvisieť pravdepodobne i s negatívnymi antropickými vplyvmi počas migrácie druhu a na zimoviskách.

1.6.3.1.6. Definovanie priaznivého stavu d'atľa hnedkavého (*Dendrocopos syriacus*) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide v súčasnosti o druh s vyrovnaným trendom hniezdnej populácie (2011 – 2013), i keď druh je rozšírený prevažne len lokálne. Hlavná časť hniezdnej populácie je viazaná na intravilány obcí a miest v CHVÚ Dolné Považie, ktoré sú však vyňaté z územia. Tu hniezdiavajú hlavne v starších orechoch vlašských (*Juglans regia*), v rôznych ovocných stromoch (napr. marhule, hrušky, jablone a pod.). Známe sú hniezdiská i priamo v intravilánoch väčších miest, ako sú napr. Nové Zámky (napr. zistená hniezdna dutina v breze na frekventovanej ulici). V intravilánoch obcí a miest tiež pravidelne zimujú (napr. Šurany, Nitriansky Hrádok, N. Zámky, Bánov a podobne). V zime často zbierajú v korunách stromov vysušené plody marhúľ (*Armeniaca vulgaris*) a orechov vlašských (*Juglans regia*). Druhá časť hniezdnej populácie, ktorá je však oveľa rozptýlenejšia, osídľuje voľnú nížinnú krajinu, agrárny typ krajiny s riedkymi stromoradiami, starými solitérnymi stromami, malými

poľnými lesíkmi, alebo samotami s ovocnými sadmi a záhradami (napr. okolie Palárikova, Tvrdošoviec, Nesvád a Martoviec). Vo voľnej krajine osobitne obľubuje staré riedke agátové aleje v okolí poľných ciest (napr. Tvrdošovce, Nové Rastislavice), alebo riedke aleje s orechmi vlašskými. Taktiež obľubuje aleje tvorené starými a vysokými topoľmi kanadskými (*Populus x canadensis* forma *robusta*). Známe sú tiež hniezdiská v malých poľných lesíkoch tvorených topoľmi euroamerickými (*Populus x euroamericana*), v riedkom spone, často už s polosuchými jedincami (napr. známe hniezdisko pri Tvrdošovciach, kde hniezdia tiež s *Picus viridis* a *Dendrocopos major*). Obľubuje tiež aleje tvorené starými pagašťanmi (*Aesculus hippocastanum*). Osídľuje tiež líniové drevinové biotopy pozdĺž riek, ako je napr. rieka Žitava (napr. Dolný Ohaj – Bešeňov), s pobrežnými vrbovými porastmi. Hniezdna populácia bola odhadnutá na 50 hniezdiacich párov (do roku 2003). Rybanič et al. (2004) odhadujú veľkosť hniezdnej populácie v CHVÚ od 20 do 80 hniezdiacich párov. V rokoch 2011 až 2013 bol druh zistený na viacerých lokalitách v CHVÚ, i keď len prevažne lokálne (napr. v k. ú. Tvrdošovce, Šurany, Nové Rastislavice, Palárikovo, Nesvady, a podobne).

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Dendrocopos syriacus/CHVÚ Dolné Považie

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	50 a viac hniezdiacich párov	50 až 20 hniezdiacich párov	Menej ako 20 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	populácia stúpala za obdobie 5 rokov o 10 hniezdiacich párov	populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne stúpala (o 5-10 hniezdiace páry)	populácia za obdobie 5 rokov klesla o 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je na úrovni 80% a viac	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 50 až 80%	priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 50%
biotop	2.1. Hniezdny biotop	prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy. Periodicky sú odstraňované porasty invázných druhov drevín ktoré druh nevyužíva (<i>Acer negundo</i> , <i>Ailanthus altissima</i> a pod.). Na vhodných miestach sú vysádzané solitérne stromy a stromové aleje vo vhodnom spone.	prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové aleje, v krajine sú rozptýlené vhodné vysoké solitérne stromy.	je nedostatočné zastúpenie hniezdných biotopov, dochádza k výrubom hniezdných alejí a hniezdných solitérných stromov. Nie je realizovaná výsadba nových hniezdných biotopov – stromových alejí a solitérných stromov.

	2.2. Potravný biotop	potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to stromové aleje a rozptýlené vysoké solitérne stromy. Vo vhodnej miere sú z hľadiska hniezdenia zastúpené staršie a staré stromy ako topole kanadské (<i>Populus x canadensis</i>), topole euroamerické (<i>Populus x euroamericana</i>) a tiež z potravného hľadiska ovocné stromy ako orechy vlašské (<i>Juglans regia</i>), marhule (<i>Armeniaca vulgaris</i>), hrušky (<i>Pyrus communis</i>), jablone (<i>Malus sylvestris</i>). Sú prítomné aleje a solitéry s pagaštanom konským (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to stromové aleje a rozptýlené vysoké solitérne stromy. Vo vhodnej miere sú z hľadiska hniezdenia zastúpené staršie a staré stromy ako topole kanadské (<i>Populus x canadensis</i>), topole euroamerické (<i>Populus x euroamericana</i>) a tiež z potravného hľadiska ovocné stromy ako orechy vlašské (<i>Juglans regia</i>), marhule (<i>Armeniaca vulgaris</i>), hrušky (<i>Pyrus communis</i>), jablone (<i>Malus sylvestris</i>).	potravné biotopy sú nedostatočne zastúpené. Absentujú staré stromové aleje s voľným zápojom, absentujú aleje tvorené ovocnými drevinami. Väčšina mäkkých poľných ciest je rozoraná, s periférnymi stromovými alejami. Nieje realizovaná dosadba alejí a výsadba nových alejí.

ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	počas hniezdneho obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti od hniezdných dutín počas hniezdneho obdobia, druh nie je ohrozovaný zástrelom, nelegálnym odchytom, a podobne.	počas hniezdneho obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad náhodnou rekreáciou (v blízkosti hniezdných stromov), alebo rôznym pohybom osôb počas hniezdneho obdobia v blízkosti alebo priamo na hniezdisku, jeden vstup k hniezdnemu stromu počas hniezdnej doby v čase minimálneho negatívneho dopadu za účelom monitoringu počas hniezdneho obdobia, druh nie je ohrozovaný zástrelom alebo nelegálnym odchytom na hniezdiskách alebo loviskách.	intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdisk), úmyselné plašenie na hniezdiskách, marenie hniezdenia, fotografovanie a filmovanie tesne pri hniezdných dutinách, likvidácia druhu strelnými zbraňami, alebo nelegálne odchyty vtákov.
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho a potravného biotopu	hniezdne lokality bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové hniezdne aleje stromov a solitérných stromov), je cieľový manažment len za účelom eliminácie invázných druhov drevín v hniezdných biotopoch len počas mimohniezdneho obdobia bez ohrozenia existencie hniezdiska; hniezdny biotop má stabilnú porastovú štruktúru stromov.	hniezdne lokality počas hniezdneho obdobia bez antropických vplyvov, vodná hladina je zabezpečená počas celej hniezdnej sezóny, najmä na mokradiach a rybníkoch s regulovaným vodným režimom, biotop nie je narušovaný vypaľovaním, výrubom porastov odvodňovaním.	hniezdny biotop intenzívne narušovaný vypaľovaním, celoplošnou mechanickou a chemickou likvidáciou stromových a krovínových porastov.

Hodnotiacia tabuľka:

Kritérium	Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)

P	veľkosť populácie	2	3	6
	populačný trend	2	3	6
	hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	2	3	6
O	Priame ohrozenie druhu	2	2	4
	Hniezdny a potravný biotop	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				40
Maximálna možná hodnota (Σ váh $\times$ 3):				60

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	67%	

Priaznivý stav v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako priemerný (s dosiahnutou percentuálnou hodnotou 67%), nakoľko populácia je v CHVÚ skôr výrazne rozptýlená, resp. lokálna (2011 – 2013). V súčasnosti dochádza k postupnej redukcii tradičných hniezdných biotopov. V posledných rokoch taktiež prebiehala ťažba viacerých hniezdných alejí a hniezdných stromov (topoľov, orechov a pod.), resp. viaceré sa zrútili počas veterných búrok. Negatívom je aj to, že stromové aleje sa často nedosádzajú a neobnovujú. Nastal úbytok počtu vhodných starších a starých stromov. Sukcesne tiež začínajú zarastať tradičné hniezdne aleje, často inváznymi druhmi drevín (napr. *Ailanthus altissima*, *Negundo aceroides*). Dochádza tak k zapájaniu a prehusťovaniu stromových porastov, čo druhu nevyhovuje, keďže naopak – obľubuje rozvoľnený až voľný porastový zápoj. Nepriaznivý vplyv zrejme bude mať i súčasné používanie chemických látok v poľnohospodárstve a postupné znižovanie potravnnej ponuky pre ďatle hnedkavé, často totiž dochádza k necielenej aplikácii herbicídov i na okraje alebo priamo na hniezdne stromové aleje.

1.6.3.1.7. Definovanie priaznivého stavu rybárika riečneho (*Alcedo atthis*) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

Populácia rybárika riečneho sa v čase vymedzovania sústavy CHVÚ na Slovensku uvádzala na úrovni 15 párov. Od toho obdobia sa významnejšie biotopy rybárika v CHVÚ nezmenili a monitoringom ani neboli preukázané významné zmeny početnosti. Aktuálny trend je hodnotený ako stabilný alebo mierny nárast (v dôsledku vzniku malých štrkovísk na ktorých rybárik vytvoril nové hniezdne teritória), preto sa veľkosť populácie druhu v CHVÚ Dolné Považie aj naďalej odhaduje na úrovni 15 párov a celkový priaznivý stav na základe tohto vývoja a stabilného trendu a stavu biotopov na stupni B ako priemerný priaznivý stav.

1.6.3.1.8. Definovanie priaznivého stavu penice jarabej (*Sylvia nisoria*) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

V roku 2003 sa populácia penice jarabej v území odhadovala na 200 párov, aj aktuálne ostal stav nezmenený, preto na základe tohto vývoja a stabilného trendu sa celkový priaznivý stav penice jarabej v území hodnotí stavom B ako priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.1.9. Definovanie priaznivého stavu pipíšky chochlatej (Galerida cristata) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

Aktuálna veľkosť populácie pipíšky chochlatej v CHVÚ Dolné Považie dosahuje približne veľkosť 100 párov, čo zodpovedá stavu z času vymedzovaniu sústavy CHVÚ na Slovensku. Na základe zhodnotenia populácie, stabilného trendu a stavu biotopov sa tak stav tohto druhu určil na stupni B ako priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.1.10. Definovanie priaznivého stavu prepelice poľnej (Coturnix coturnix) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

V čase vymedzovania sústavy CHVÚ bola veľkosť populácie prepelice v území odhadnutá na úrovni 350 párov. Aktuálne bolo zistených na mapovanej vzorke menšej časti územia spolu 49-60 párov. Pre celé územie tak ostáva celkový odhad veľkosti populácie na úrovni 350 párov. Keďže sa veľkosť populácie, biotopy a ani ohrozenie druhov významnejšie negatívne nezmenilo, preto aktuálny stav je stále hodnotený stupňom B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.1.11. Definovanie priaznivého stavu prhl'aviara čiernohlavého (Saxicola torquata) v Chránenom vtáčom území Dolné Považie

Aktuálny stav prhl'aviara čiernohlavého v CHVÚ Dolné Považie je niekoľkonásobne nižší ako bol stav udávaný v čase tvorby sústavy CHVÚ na Slovensku, kedy bola na Dolnom Považí veľkosť populácie prhl'aviara odhadnutá na 1100 párov.

Dnes je veľkosť populácie odhadovaná na niekoľkonásobne nižšej úrovni a v Dolnom Považí hniezdi len niekoľko sto párov prhl'aviarov čiernohlavých. Tento nižší počet bol zistený napriek tomu, že sa vážnejšie nezmenil stav jeho biotopov alebo ohrozenia a preto aj napriek poklesu jeho populácie je stále hodnotený jeho priaznivý stav na úrovni B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.2. Stav druhov vtákov a ich biotopov na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ

Hodnotenie stavu vtákov vychádza predovšetkým z monitoringu vtáctva a stavu ich populácií v CHVÚ v rokoch 2010-2012.

1.6.3.2.1. Sokol kobcovitý (Falco vespertinus)

Stav populačných kritérií sokola kobcovitého (veľkosť populácie, populačný trend, hniezdna úspešnosť) je hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav v dôsledku úbytku a úplného vymiznutiu druhu ako hniezdiča na Dolnom Považí.

Charakteristika hniezdných biotopov u druhu a aj potravných biotopov je mierne lepšia a to na stupni B – priemerný, priaznivý stav, no v dôsledku celkového poklesu je aj celkový priaznivý stav druhu hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav.

1.6.3.2.2 Krakľa belasá (Coracias garrulus)

Hodnotenie jednotlivých kritérií priaznivého stavu krakle belasej je jedno z najviac negatívnych spomedzi predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie. Spomedzi kritérií populačných a kritérií viažúcich sa k biotopu bolo inak ako stupňom C hodnotené len kritérium hniezdna úspešnosť a to stupňom B – priemerný stav. Celkový priaznivý stav druhu

v území je však hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav vzhľadom k tomu, že od roku 2011 však už nebolo možné hodnotiť hniezdnu úspešnosť, keďže krakľa ako hniezdič z územia vymizla.

1.6.3.2.3 Kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)

Celkový priaznivý stav kane močiarnej v CHVÚ Dolné Považie je hodnotený stupňom A ako dobrý, priaznivý stav. Toto pozitívne hodnotenie je predovšetkým dôsledkom dobrého stavu populácie, keďže v rámci populačných kritérií ako veľkosť populácie, tak populačný trend je hodnotený stupňom A – dobrý, priaznivý stav. Iba v prípade hniezdnej úspešnosti je hodnotenie mierne horšie a to na stupni B – priemerný no stále priaznivý stav.

Potravný biotop je hodnotený stupňom A no v dôsledku toho, že stav hniezdného biotopu (ale aj ohrození) je hodnotený tiež mierne negatívnejšie a to na stupni B – priemerný stav je celkové hodnotenie priaznivého stavu na stupni A len tesne (niekoľko percent) nad hranicou pre zaradenie do stupňa B.

1.6.3.2.4 Ľabtuška poľná (*Anthus campestris*)

Podobne ako v prípade krakle sa aj u ľabtušky poľnej jedná o druh, ktorého celkové hodnotenie stavu je jedno z horších a to na úrovni stupňa C – nepriaznivý stav. Toto hodnotenie je dôsledkom faktu, že všetky kritériá týkajúce sa populácie s výnimkou hniezdnej úspešnosti a všetky kritériá týkajúce sa biotopu sú hodnotené stupňom C. Iba kritérium hniezdnej úspešnosti je hodnotené stupňom B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.2.5 Strakoš kolesár (*Lanius minor*)

V dôsledku prudkého poklesu populácie strakoša kolesára je stav jeho populačných kritérií priaznivého stavu hodnotený podobne nepriaznivo ako u krakle a ľabtušky poľnej. Veľkosť populácie a populačný trend je hodnotený stupňom C ako nepriaznivý stav. Kritérium hniezdnej úspešnosti je hodnotené stupňom B – priemerný, priaznivý stav. Keďže je však aj kritérium hniezdného biotopu a potravného biotopu hodnotené stupňom C – nepriaznivý stav, preto je aj celkový stav druhu hodnotený stupňom C.

1.6.3.2.6 Ďateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*)

V prípade ďatľa hnedkavého sú všetky jeho populačné kritéria priaznivého stavu a aj kritéria týkajúce sa biotopu druhu hodnotené stupňom B – priemerný, priaznivý stav a rovnako je preto hodnotený aj celkový priaznivý stav druhu v CHVÚ Dolné Považie.

1.6.3.2.7 Rybárik riečny (*Alcedo atthis*)

Celkový priaznivý stav rybárika riečného v CHVÚ Dolné Považie je hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav, keďže rovnako sú hodnotené aj všetky populačné kritéria a kritéria týkajúce sa jeho hniezdných a potravných biotopov.

1.6.3.2.8 Penica jarabá (*Sylvia nisoria*)

Celkový priaznivý stav penice jarabej je hodnotený na Dolnom Považí stupňom B – priemerný, priaznivý stav, keďže rovnako sú hodnotené všetky populačné kritéria a kritéria týkajúce sa biotopu u tohto druhu.

1.6.3.2.9 Pipíška chochlatá (*Galerida cristata*)

Na rozdiel od iných území na Slovensku, kde populácia pipíšky klesá, je populácia pipíšky chochlatej v CHVÚ stabilná a jej trend je tak hodnotený stupňom B – priemerný, priaznivý stav. Podobne sú hodnotené aj iné populačné kritériá priaznivého stavu druhu a stav jeho hniezdných biotopov a potravných biotopov a preto je stupňom B hodnotený aj celkový priaznivý stav druhu.

1.6.3.2.10 Prepelica poľná (*Coturnix coturnix*)

Priaznivý stav prepelice poľnej v CHVÚ Dolné Považie je hodnotený stupňom B, keďže jednotlivé populačné kritériá a kritéria týkajúce sa hniezdného a potravného biotopu druhu sú rovnako hodnotené stupňom B ako priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.2.11 Pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*)

Celkový stav pŕhľaviara čiernohlavého je hodnotený stupňom B predovšetkým kvôli priaznivému stavu hniezdných a potravných biotopov, ktoré sú hodnotené stupňom B. V prípade veľkosti populácie a populačného trendu sú však tieto kritériá hodnotené stupňom C – nepriaznivý stav v dôsledku úbytku druhu v území.

1.6.3.3. Cieľový stav druhu

Cieľový stav druhov bol určený u jednotlivých druhov na základe významu druhu pre zachovanie populácie druhu na Slovensku, resp. v sústave CHVÚ, podľa dosiahnuteľnosti cieľu ako aj výnimočnosti daného druhu ako zástupcu danej taxonomickej skupiny v rámci Slovenska.

1.6.3.3.1. Cieľový stav druhu sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*)

Aktuálne je priaznivý stav sokola kobcovitého v CHVÚ Dolné Považie hodnotený stavom C – nepriaznivý stav. Tento stav je spôsobený celkovým poklesom populácie na Slovensku. Vzhľadom ku fluktuácii početnosti sokola kobcovitého je možné očakávať jeho návrat v prípade zabezpečenia vhodných podmienok pre hniezdenie.

Preto cieľom ochrany tohto druhu by malo byť zlepšenie podmienok hniezdných a potravných biotopov do stavu A – dobrý, priaznivý stav, aby sa vytvorili podmienky pre návrat sokola kobcovitého do územia a pre celkové zlepšenie jeho priaznivého stavu na stupeň B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.3.2. Cieľový stav druhu krakľa belasá (*Coracias garrulus*)

V prípade krakle belasej je negatívne hodnotenie jej priaznivého stavu na stupni C – nepriaznivý stav dôsledkom zhoršenia kvality hniezdných biotopov a celkového ústupu druhu na Slovensku, keďže Dolné Považie bolo poslednou známou hniezdnou lokalitou druhu u nás do roku 2010.

Cieľom ochrany druhu by tak malo byť zlepšenie kvality hniezdných a potravných biotopov minimálne do stavu B aby sa tak vytvorili podmienky pre návrat druhu do územia.

1.6.3.3.3. Cieľový stav druhu kane močiarnej (*Circus aeruginosus*)

Cieľom ochrany kane močiarnej je udržať priaznivý stav tohto druhu významnú v rámci Podunajska na úrovni stavu A.

Vzhľadom k tomu, že tento cieľ ohrozuje aktuálne horší stav hniezdných biotopov, je potrebné vykonať opatrenia na to, aby sa ich stav zlepšil do stupňa A – dobrý, priaznivý stav.

1.6.3.3.4. Cieľový stav druhu ľabtuška poľná (*Anthus campestris*)

Populácia ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie bola v čase vymedzovania sústavy CHVÚ najvyššia na Slovensku. Jej pokles je predovšetkým dôsledkom celkového zhoršenia stavu hniezdných biotopov. Cieľom ochrany tohto druhu je preto zlepšiť stav hniezdných biotopov minimálne na stupeň B – priemerný, priaznivý stav a dosiahnuť takto zlepšenie celkového priaznivého stavu druhu na úroveň priaznivého stavu B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.3.5. Cieľový stav druhu strakoš kolesár (*Lanius minor*)

CHVÚ Dolné Považie bolo v čase vymedzovania sústavy CHVÚ na Slovensku druhým najvýznamnejším územím pre hniezdenie tohto druhu u nás. V dôsledku zhoršenia stavu hniezdných biotopov došlo k úbytku populácie tohto druhu. Dnes hniezdia v území posledné hniezdne páry a celkový priaznivý stav je tak hodnotený stupňom C – nepriaznivý.

Cieľom ochrany pre strakoša kolesára je tak zlepšiť stav jeho hniezdných a potravných biotopov minimálne na stupeň B priaznivého stavu a vytvoriť tak podmienky pre celkové zlepšenie priaznivého stavu druhu na stupeň B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.3.6. Cieľový stav druhu d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*)

Aktuálne je priaznivý stav druhu v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať.

1.6.3.3.7. Cieľový stav druhu rybárik riečny (*Alcedo atthis*)

Aktuálne je priaznivý stav rybárika v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať.

1.6.3.3.8. Cieľový stav druhu penica jarabá (*Sylvia nisoria*)

Aktuálne je priaznivý stav penice jarabej v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať a to predovšetkým ochranou hniezdných biotopov druhu a udržaním ich stavu na stupni B.

Opatrenia pre ochranu tohto druhu budú prospešné pre celkové zvýšenie biodiverzity územia, keďže povedú aj k udržaniu stavu druhov ako je napríklad strakoš obyčajný, hrdlička poľná, ktoré nie sú síce predmetmi ochrany, ale ich prežívanie v území je závislé od rovnakých biotopov ako v prípade penice jarabej.

1.6.3.3.9. Cieľový stav druhu pipíška chochlatá (*Galerida cristata*)

Aktuálne je priaznivý stav pipíšky v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať a to predovšetkým ochranou hniezdných biotopov druhu a udržaním ich stavu na stupni B.

Opatrenia pre ochranu tohto druhu budú prospešné pre celkové zvýšenie biodiverzity územia, keďže povedú aj k udržaniu stavu druhov ako je napríklad škovránok poľný, trasochvosť žltý, ktoré nie sú síce predmetmi ochrany, ale ich prežívanie v území je závislé od podobných biotopov ako v prípade pipíšky.

1.6.3.3.10. Cieľový stav druhu prepelica poľná (*Coturnix coturnix*)

Aktuálne je priaznivý stav prepelice v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať.

1.6.3.3.11. Cieľový stav druhu prhlaviar čiernohlavý (Saxicola torquata)

Aktuálne je priaznivý stav prepelice v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať. Na toto opatrenie bude potrebné zlepšiť stav hniezdnych biotopov, keďže druh v území ubúda aj napriek hodnoteniu stavu biotopov na úrovni B – priemerný priaznivý stav. Tento pokles je dôsledkom celkového úbytku druhu na Podunajsku. Zabezpečenie stavu biotopov tohto druhu na stupni A priemerného stavu vytvorí vhodné podmienky pre zastavenie poklesu druhu a udržanie celkového priaznivého stavu prhlaviara na stupni B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.4. Osobitné záujmy

1.6.3.4.1. Osobitné záujmy u druhu sokol kobcovitý (Falco vespertinus)

V prípade ochrany sokola kobcovitého ide o pomerne neznámy druh vo verejnosti a nakoľko sa nevyužíva ani na sokoliarske účely, nie sú výrazné osobitné záujmy ohľadne jeho ochrany. V súčasnosti sú však nepriamo dotknuté záujmy distribučných spoločností elektriny, prostredníctvom zvýšených finančných nárokov na osadenie zábran proti kolíziám a sadaniu vtáctva na stĺpy 22 kV vedenia.

Okrem toho môžu byť nepriamo dotknuté aj záujmy právnických a fyzických osôb aktívnych v poľnohospodárstve, keďže časť opatrení v CHVÚ je zameraná na zmenu zaužívaných poľnohospodárskych praktík, čo môže vyvolať finančné nároky na dotknutých podnikateľov.

1.6.3.4.2. Osobitné záujmy u druhu krakľa belasá (Coracias garrulus)

V prípade krakle belasej ako atraktívneho druhu vo verejnosti existuje predovšetkým záujem fotografov na získaní pútavých fotografií tohto druhu. Vzhľadom ku extrémne malej populácii druhu na Slovensku je preto potrebné prísne regulovať tieto aktivity a vylúčiť ich na hniezdiskách druhu.

V prípade realizácie opatrení pre ochranu krakle však budú priamo dotknuté predovšetkým záujmy právnických a fyzických osôb aktívnych v poľnohospodárstve, keďže časť opatrení v CHVÚ je zameraná na zmenu zaužívaných poľnohospodárskych praktík, čo môže vyvolať finančné nároky na dotknutých podnikateľov v prípade ak sa nevyužijú vhodné schémy na kompenzáciu obmedzenia za hospodárenie.

1.6.3.4.3. Osobitné záujmy u druhu kaňa močiarna (Circus aeruginosus)

U kane močiarnej neexistuje vo verejnosti žiadny priamy záujem na ochrany alebo využití tohto druhu, ktorý by bol v rozpore s cieľmi ochrany.

Pre zachovanie hniezdísk tohto druhu je na Dolnom Považí dôležité udržiavať a obnovovať kvalitné biotopy podmáčaných lúk a mokradí, území, poľných mlák, ktoré majú menší ekonomický význam. Preto ochrana tohto druhu nepredpokladá väčšie obmedzenia týkajúce sa poľnohospodárstva alebo iného využitia a nedotýka sa tak nepriaznivo iných osobitných záujmov v ekonomickej alebo sociálnej sfére.

Výnimočne môže dochádzať len k negatívnemu vnímaniu kane močiarnej ako „škodlivého druhu“, ktorý negatívne vplýva na početnosť zveri a teda negatívne ovplyvňuje poľovníctvo ako také. Osvetou o druhovej skladbe potravy v dostatočnom predstihu je však možné toto vnímanie čiastočne minimalizovať.

1.6.3.4.4. Osobitné záujmy u druhu ľabtuška poľná (Anthus campestris)

V prípade ochrany ľabtušky poľnej, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Nepriamo však môžu byť dotknuté záujmy právnických a fyzických osôb aktívnych v poľnohospodárstve, keďže v súčasnosti je hospodárenie v CHVÚ nevhodné pre zachovanie druhu a pre dlhodobé udržanie ľabtušky poľnej bude potrebné aspoň v časti CHVÚ zmeniť dnes zaužívaný spôsob hospodárenia na menej intenzívny, čo môže vyvolať finančné nároky na dotknutých podnikateľov.

1.6.3.4.5. Osobitné záujmy u druhu strakoš kolesár (*Lanius minor*)

V prípade ochrany strakoša kolesára, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Nepriamo však môžu byť dotknuté záujmy právnických a fyzických osôb aktívnych v poľnohospodárstve, keďže v súčasnosti je hospodárenie v CHVÚ nevhodné z pohľadu dlhodobého udržania strakoša kolesára v území a pre dlhodobé udržanie tohto druhu bude potrebné aspoň v časti CHVÚ zmeniť dnes zaužívaný spôsob hospodárenia na menej intenzívny, čo môže vyvolať finančné nároky na dotknutých podnikateľov.

1.6.3.4.6. Osobitné záujmy u druhu d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*)

V prípade ochrany d'atľa hnedkavého, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Problematickou môže byť ochrana jeho hniezdísk a to drevín v intravilánoch a na ich okrajoch, kde často záujem obyvateľov na úprave svojich záhrad môže byť v rozpore s predpokladmi na hniezdenie druhu. Preto bude potrebné dôsledne zvažovať povolenia na výrub drevín a okrem významu starších drevín pre ochranu tohto druhu je potrebné zvyrazňovať aj dôležitú funkciu drevín pri zmierňovaní následkov horúčav v sídlach a pri boji s následkami klimatických zmien.

1.6.3.4.7. Osobitné záujmy u druhu rybárik riečny (*Alcedo atthis*)

Rybárik riečny je vo verejnosti vďaka svojmu sfarbeniu dobre známy a obľúbený druh, preto ochrana tohto druhu je široko akceptovaná. Vzhľadom k spektru jeho potravy, ktorou sú drobné ryby, nie je ochrana tohto druhu ani v konflikte so záujmami rybárskeho využívania lokalít. Na druhej strane pestré sfarbenie druhu vyvoláva veľký záujem na fotografovaní tohto druhu, ktorý však môže viesť k nadmernému rušeniu a byť teda v rozpore so záujmami ochrany rybárika. Preto je v tomto prípade potrebné regulovať v okolí hniezdísk rušivé vplyvy, vrátane fotografovania.

1.6.3.4.8. Osobitné záujmy u druhu penica jarabá (*Sylvia nisoria*)

V prípade ochrany penice jarabej, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Pri ochrane tohto druhu sa javí predovšetkým potreba zachovania hniezdných biotopov vo vzťahu k nastaveniu súčasných podmienok platieb dotácií poľnohospodárom. Pre udržanie tohto druhu je potrebné na poľnohospodárskej pôde zachovať často vyšší percentuálny podiel porastov kríkov ako to umožňujú podmienky PRV. Ak chce poľnohospodár dodržať podmienky ochrany prírody, vystavuje sa na druhej strane riziku straty dotácií za príslušné pozemky. Pre zmiernenie tohto rizika bude potrebné presadzovať zmeny vo finančných mechanizmoch pre podporu poľnohospodárov v chránených vtáčích územiach.

1.6.3.4.9. Osobitné záujmy u druhu pipíška chochlatá (*Galerida cristata*)

V prípade ochrany pipíšky chochlatej, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany.

Ciele ochrany tohto druhu nepredpokladajú významnejšie zmeny poľnohospodárskych praktík, preto sa tu neočakáva ani nepriamy zásah do osobitných záujmov iných subjektov činných v území.

1.6.3.4.10. Osobitné záujmy u druhu prepelica poľná (*Coturnix coturnix*)

Ochrana prepelice poľnej ako symbolu poľnohospodárskej krajiny vo verejnosti je záujmom nielen z dôvodu jej určenia ako predmetu ochrany v CHVÚ Dolné Považie, ale aj z dôvodu zachovania kultúrneho dedičstva. Vzhľadom k tomu, že ide o nenáročný druh, nie je predpoklad vzniku väčšieho konfliktu s hospodárskym využitím územia z dôvodu požiadavky realizácie špeciálnych opatrení (s výnimkou obmedzenia využívania chemických prípravkov).

1.6.3.4.11. Osobitné záujmy u druhu prhl'aviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*)

V prípade ochrany prhl'aviara čiernohlavého, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany.

Pri ochrane tohto druhu sa javí predovšetkým potreba zachovania hniezdných biotopov vo vzťahu k nastaveniu súčasných podmienok platieb dotácií poľnohospodárom. Pre udržanie tohto druhu je potrebné na poľnohospodárskej pôde zachovať často vyšší percentuálny podiel porastov kríkov, úhorov a iných prvkov ako to umožňujú podmienky PRV. Ak chce poľnohospodár dodržať podmienky ochrany prírody, vystavuje sa na druhej strane riziku straty dotácií za príslušné pozemky. Pre zmiernenie tohto rizika bude potrebné presadzovať zmeny vo finančných mechanizmoch pre podporu poľnohospodárov v chránených vtáčích územiach.

1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

Na väčšine územia CHVU platí prvý stupeň ochrany podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z. z.. Vyšší stupeň ochrany sa vzťahuje na časti, kde sa CHVU prekrýva s chránenými územiami inej kategórie v rámci národnej a európskej siete, a to nasledovne:

Severná časť územia CHVU pri Tvrdošovciach sa sčasti prekrýva s územím európskeho významu SKUEV0095 Panské lúky a pri Šuranoch s územím európskeho významu SKUEV0096 Šurianske slaniská.

V západnej časti CHVU pri obci Andovce sa nachádza chránený areál Molvy so štvrtým stupňom ochrany.

Na okraji severovýchodnej časti CHVU medzi Bánovom a Novými Zámkami sa CHVU prekrýva s územím európskeho významu SKUEV0084 Zátoň. V tejto časti sa v rámci CHVU nachádza aj Prírodná rezervácia Potok Chrenovka a Prírodná pamiatka Meander Chrenovky, v oboch územiach platí štvrtý stupeň ochrany.

V centrálnej časti CHVU sa nachádza územie európskeho významu SKUEV0098 Nesvadské piesky, ktoré tvoria menšie lokality v obci Nesvady a východne od nej. Východná lokalita SKUEV Nesvadské piesky je zároveň vyhlásená za Prírodnú rezerváciu Líščie diery so štvrtým stupňom ochrany.

Na západnom okraji CHVU pri Kolárove je prekryv s územím európskeho významu SKUEV0073 Listové jazero, ktoré je zároveň Prírodnou rezerváciou Listové jazero, na území ktorej platí štvrtý stupeň ochrany.

V južnej časti v okolí obce Martovce sa v rámci CHVU nachádzajú územia európskeho významu:

SKUEV0072 Detvice,

SKUEV0071 Abov,

SKUEV0155 Alúvium Starej Nitry,

SKUEV0070 Martovská mokraď, sčasti prekrytá s územím Prírodnej rezervácie Martovská mokraď, kde platí štvrtý stupeň ochrany,

SKUEV0159 Alúvium Žitavy, prekrytá s územím Prírodnej rezervácie Alúvium Žitavy, kde platí štvrtý stupeň ochrany.

Západne od Hurbanova je v území CHVU vyhlásené chránené územie malej výmery so štvrtým stupňom ochrany - Prírodná rezervácia Révajovská pustatina.

V rámci územného systému ekologickej stability sa vlastné územie CHVU nachádza mimo nadregionálnej siete prvkov, južná časť nadväzuje na nadregionálne biocentrum Apáli. Východná časť CHVU je súčasťou nížinného biokoridoru Čierna voda – Stará Nitra – Stará Žitava – Paríž. Ide o regionálny prvok, ktorý v severojužnom smere nesúvisle prepája ekologicky významnejšie priestory v alúviách vodných tokov. Údolím tokov je vyčlenený biokoridor Nitry s vetvením na Žitavu a so skupinou bližšie nešpecifikovaných regionálnych biocentier. V centrálnej východnej časti CHVU sa nachádzajú regionálne biocentrá Imeľ – lesíky, Bajč - lesíky a Vlkánová.

Okrem uvedených záujmov ochrany prírody je potrebné zvážiť aj prehodnotenie a doplnenie predmetov ochrany v území. Na základe aktuálneho monitoringu bol v území zistený u viacerých druhov, ktoré nie sú predmetmi ochrany pravidelný výskyt či hniezdnej alebo migrujúcej populácie prevyšujúcej medznú počtu na zaradenie medzi predmety ochrany. Týmito druhmi sú šablarka modronohá, šišila bocianovitá, bučiak trstový, chriašť malý, kaňa popolavá ktoré pravidelne presahujú limity hniezdnej populácie pre ich klasifikovanie ako kritériové druhy v území, keďže tieto druhy nemajú v rámci kritéria K1 vymedzených 5 najvýznamnejších území na Slovensku (celkový počet týchto území pre dané druhy je menší). Podobne pravidelne presahujú limity príslušnej ťahovej populácie aj druhy kulík zlatý a hus bieločelá, u ktorých je podobne potrebné zvážiť ich doplnenie medzi predmety ochrany. V prípade kačice chrapačky síce druh nespĺňa kritéria pre zaradenie medzi predmety ochrany ako kritériový druh (navyše na Slovensku je už v rámci kritéria K1 vymedzených päť najvýznamnejších území pre chrapačku), ale hniezdna populácia pravidelne presahuje limit 1 % národnej populácie, preto je potrebné aj u kačice chrapačky zvážiť jej doplnenie medzi predmety ochrany.

1.7. Výsledky kompletného zisťovania stavu lesa

Lesný pôdny fond je obhospodarovaný podľa Programov Starostlivosti o Lesy (PSL), prípadne Lesných hospodárskych plánov (LHP). V nasledujúcej tabuľke je prehľad platných PSL (LHP).

Názov PSL pre Lesný celok	Platnosť PSL	Výmera PSL (LHP) v CHVÚ
Podhájska	2014 – 2023	350,96
Komárno	2014 – 2023	1355,62
Spolu		1706,58

Rozdiel oproti výmere LPF v súčasnom KN je spôsobený stavom C-KN v čase vyhotovenia PSL (LHP).

Zastúpenia kategórií lesa sú v nasledovnej tabuľke.

Kategória lesa	Písmeno kategórie ha	Kategória ha	%
H		834,62	54,34
O	a	27,87	1,81
	d	231,72	15,09
	spolu	259,59	16,90
U	c	63,25	4,11
	d	377,68	24,59
	e	0,90	0,06
	spolu	441,84	28,76
Spolu		1536,05	100

Zastúpenie drevín v porastoch CHVU je v nasledujúcej tabuľke.

drevina	%	drevina	%
TI	24,71	JA	0,30
AG	23,22	DS	0,28
DL	10,88	BP	0,22
JS	9,42	OS	0,22
DZ	3,94	HB	0,15
TB	3,76	TP	0,15
VV	3,08	CR	0,13
BO	2,77	JM	0,12
JH	2,27	BR	0,10
OC	2,11	JX	0,08
TR	1,76	OV	0,07
DC	1,60	LV	0,07
VB	1,36	GK	0,05
JL	1,29	VZ	0,03
LM	1,11	PJ	0,03
TC	1,08	VJ	0,02
BC	1,01	SM	0,01

JJ	0,96	CS	0,01
JP	0,58	JO	0,01
JU	0,53	GJ	0,01
JI	0,50		

Veková štruktúra je v nasledujúcej tabuľke. Výrazné zastúpenie 2 a 3 vekovej triedy je viazane na takmer 25% podiel topoľa šľachteného v drevinovom zastúpení. Jeho rubná doba je prevažne 30 rokov, takže dochádza k pomerne rýchlej generačnej obmene týchto porastov.

Vek v rokoch	0	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120
Zastúpenie v %	1,8	40,4	35,2	15,7	5,4	1,2	0,3

Porastová mapa je súčasťou príloh.

2. Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia), pozitívne a negatívne faktory

2.1. Historický kontext

Územie Dolného Považia je umiestnené v blízkosti sútoku riek Nitra, Váh, Dunaj, Malý Dunaj a Žitava na ich dolných tokoch. Toto umiestnenie bolo základným predpokladom pre vznik rozsiahlych trávnych porastov, ktoré boli pravidelne zaplavované a povodne tak neumožňovali intenzívnejšie využívanie územia. Rovnako zmeny korýt vodných tokov a ich ramien boli predpokladom pre vznik nových mokradí, mŕtvych ramien, neskôr slanísk a aj vznik nánosov piesku a štrku dôležitých pre výskyt stepných druhov. V dôsledku intenzívnej riečnej modelácie a pravidelných záplav sa tak udržiavali rozsiahle trávne porasty, vyššie umiestnené preschnuté časti územia so sporou vegetáciou a iné krajinné prvky dôležité pre hniezdenie vzácných druhov vtáctva.

V súvislosti s kolektivizáciou a povodňou v r. 1965 sa však následne realizovali rozsiahleho úpravy vodných tokov a výstavba hrádzí, ktoré viedli k odvodneniu mokradí a likvidácii trávnych porastov predovšetkým v severnej časti dnešného CHVÚ Dolné Považie. Pri týchto melioráciách okrem trávnych porastov a riečnych ramien a mokradí zanikali aj rozsiahle porasty hlavových vrb významné pre hniezdenie niektorých druhov vtáctva. Napriek týmto rozsiahlym zmenám v území v období socializmu však časť územia ostala uchránená od likvidácie trávnych porastov, mokradí, slanísk. Obzvlášť v južnej časti územia ostali zachované rozsiahlejšie porasty TTP v dôsledku čoho tu najdlhšie prežívali populácie krakle belasej a iných druhov.

Tieto zachovalé časti územia a hodnotnejších biotopov však ďalej utrpeli po našom vstupe do Európskej únie, kde v dôsledku nevhodného nastavenia poľnohospodárskych dotácií, ktoré nútia poľnohospodárov hospodáriť intenzívnejšie došlo k rozoraniu ďalších významných plôch trávnych porastov čo sa odrazilo na dnes nepriaznivom stave druhov ako je krakľa belasá, strakoš kolesár, ľabtuška poľná a sokol kobcovitý.

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Poľnohospodárstvo

Na území CHVÚ Dolné Považie v súčasnosti obhospodaruje 26 619 ha ornej pôdy. Trvalé trávnaté porasty sa nachádzajú na výmere 661 ha, sady na výmere 227 ha, vinice na výmere 65 ha a ostatná poľnohospodárska pôda zaberá približne 91,5 ha.

Lesné hospodárstvo

Obhospodarovanie porasty CHVÚ podľa platných PSL okrem stanovištne pôvodných drevín výrazne ovplyvňuje významné zastúpenie klonov topoľa amerického s intenzívnym hospodárením a relatívne krátkou rubnou a obnovnou dobou. Významný je aj podiel kategórie ochranných lesov z celkovej výmery.

Rekreácia a šport

CHVU sa v zmysle ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja nachádza v Nitrianskom regióne cestovného ruchu s nadregionálnym a národným významom. Je súčasťou pahorkatinnej, poľnohospodárskej časti regiónu, ktorá nemá výrazné prírodné predpoklady pre rozvoj rekreácie a turistiky. Vyššia vybavenosť pre cestovný ruch je sústredená mimo CHVU v mestách Komárno, Nové Zámky, Kolárovo a ďalších sídlach. Rekrečný význam majú najmä zdroje geotermálnych vôd (termálne kúpaliská Komárno, Podhájska, Topoľníky, Nové Zámky, Tvrdošovce, Poľný Kesov). Pre rekreáciu pri vode sa využívajú niektoré lokality pri vodných tokoch (sútok Malého Dunaja a Váhu, mŕtve rameno Váhu Apáli, Kava, Komoča, Šurany, Komjatice, Dvory nad Žitavou), živelne aj menšie umelé vodné plochy a rybníky mimo aj v rámci CHVU. Súčasťou je vodná turistika, najmä na Malom Dunaji a športový rybolov. Poznávací turizmus je viazaný na lokality mimo CHVU (vodné mlyny Kolárovo, hvezdáreň Hurbanovo, hrady, parky, historické a technické pamiatky v Komárne a iných sídlach). Turistické trasy územím CHVU nevedú, cesty sa využívajú pre regionálnu a lokálnu cykloturistiku, významná Vážska cyklomagistrála je navrhovaná pozdĺž Váhu západne od CHVU. Priamo v území CHVU nie sú podľa územného plánu kraja evidované významnejšie rozvojové projekty v oblasti cestovného ruchu.

Poľovníctvo a rybárstvo

CHVÚ Dolné Považie je rozdelené v súčasnosti do pôsobnosti 38 poľovných revírov. CHVÚ patrí do poľovnej oblasti M VII. Nové Zámky a M VI. Nitra pre malú zver. Z pohľadu ochrany druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v CHVÚ je výkon práva poľovníctva problematický predovšetkým z pohľadu lovu krkavcovitých vtákov, ktorých hniezdiská (obzvlášť u havrana a straky) sú dôležitým predpokladom pre hniezdenie sokola kobcovitého v území. Lov inej (malej, raticovej) zveri vykonávaný v území nie je v konflikte s potrebou chrániť vtáčie druhy v CHVÚ.

Podobne aj výkon rybárskeho práva je dotknutý nárokmi predmetných druhov v CHVÚ Dolné Považie len okrajovo. Výkon rybárskeho práva sa tu sústreďuje na rieky Nitra, Žitava, prilahlé ramená a aj na štrkoviská. Na týchto lokalitách môže jednotlivo hniezdiť rybárik, preto je potrebné výkon rybárskeho práva vykonávať na týchto hniezdných lokalitách s ohľadom na ochranu rybárika, iné usmernenia však z titulu ochrany prírody v území nie sú.

Ťažba nerastných surovín

V centrálnej časti CHVU medzi obcou Nesvady a Imeľ je určené prieskumné územie Nesvady pre geotermálnu energiu (VISION INVEST SK, s.r.o.- Žilina, 2014 – 2018). V tejto časti CHVU sú evidované ložiská s rozvinutou povrchovou ťažbou nevyhradeného nerastu štrkopieskov a pieskov – ložisko Nové Zámky (Agrospol Aqua, s.r.o. Černík) juhovýchodne od Nových Zámkov, ložisko Nesvady – vodné nádrže (Aquarent, s.r.o. Nové Zámky) juhovýchodne od obce Aňala a ložisko Nesvady (Agrorent, a. s. Nesvady) na okraji obce Nesvady. Územie CHVU je intenzívne preskúmané veľkým počtom inžinierskogeologických vrto.

Využitie vody

Územie CHVU je súčasťou geotermálne aktívnej oblasti s viacerými existujúcimi zdrojmi geotermálnych vôd priemerného až vysokého tepelného výkonu (Komárno, Tvrdošovce, Podhájska, Nesvady, Šurany, Poľný Kesov). V rámci územia je realizovaných a využívaných množstvo hydrogeologických vrtov, nachádzajú sa tu podzemné zdroje a záchyty pitnej vody, niektoré s vyhlásenými pásmami hygienickej ochrany (Dvory nad Žitavou, Dolný Oháj).

Odtokové pomery územia sú ovplyvnené vybudovanými odvodňovacími systémami v Dunajskej nížine, ktoré sústavou prepojených umelých kanálov, stavidiel a čerpacích staníc odvádza vnútorné vody z územia a umožňuje regulovať zavlažovanie poľnohospodárskych pozemkov. V rámci CHVU sa nachádza niekoľko čerpacích staníc, stavidiel a hatí pre tento účel.

V území CHVU sa nachádzajú početné vodné plochy menšej výmery vytvorené človekom, ako sú rybníky, vodné nádrže, prípadne vodné plochy vzniknuté povrchovou ťažbou štrkov.

Ďalšie využitie

Na území CHVU nie je prevádzkovaná skládka odpadov, sú tu evidované mnohé lokality bývalých environmentálnych záťaží (skládky odpadu odvezené, prekryté, upravené) a existujúce nelegálne a neupravené skládky pri Martovciach a Imeli. V Nových Zámkoch sa nachádza spaľovňa odpadov a kafiléria. V návrhu je výstavba rýchlostnej cesty R7 Bratislava – Lučenec, ktorej trasa je vedená cez územie CHVU pri Nových Zámkoch. V blízkosti CHVU je v prevádzke neverejné, vnútroštátne letisko Nové Zámky s určeným ochranným pásmom a neverejné, vnútroštátne letisko Šurany bez ochranného pásma. V Nesvadoch a mestách po obvode CHVU je sústredená priemyselná výroba a navrhujú sa tu aj rozvojové výrobné plochy so zameraním prevažne na ľahký spotrebný priemysel (Nové Zámky, Šurany, Hurbanovo, Komárno, Palárikovo).

Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

Na území CHVU sa nenachádzajú kultúrne pamiatky alebo objekty významné z hľadiska kultúrno-historického dedičstva, tieto sú viazané na mestá a obce v okolí. V území sa neevidujú kultúrne ani náboženské aktivity, ktoré by mohli mať dopad na predmet ochrany.

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

2.3.1. Návrh zásad opatrení pre jednotlivé predmety ochrany

Návrh zásad opatrení vychádza z hodnotenia priaznivých stavov jednotlivých druhov vyhotovených ŠOP SR v rokoch 2010-2012 a odporúčaní navrhnutých expertmi v danom hodnotení, ako aj z odporúčaných opatrení vo vedeckých publikáciách.

Návrh zásad opatrení pre jednotlivé druhy je tu uvedený v celom rozsahu nutných opatrení pre udržanie optimálnej populácie dotknutých druhov. Vzhľadom k tomu, že potrebné opatrenia a biotopové nároky jednotlivých druhov si často v rôznom rozsahu protirečia, preto je potrebné tieto opatrenia zosúladiť. Preto taxatívne uvedené opatrenia pre jednotlivé druhy boli nižšie zoskupené do opatrení pre jednotlivé formy využitia územia pre prehľadnosť dotknutých ekonomických záujmov. Návrh týchto finálnych opatrení (ktoré sa odporúčajú na realizáciu) pre celé CHVÚ však musí vychádzať z nárokov jednotlivých druhov, preto tu tieto nároky z pohľadu potrebných opatrení uvádzame v plnom rozsahu.

2.3.1.1. Návrh zásad opatrení pre sokola kobcovitého (*Falco vespertinus*)

Na zvýšenie súčasnej populácie sokola kobcovitého a zlepšenie stavu jeho hniezdnych biotopov je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečenie stáleho monitoringu všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ
- je potrebné eliminovať riziko nezákonného odstrelu a vykladania otrávených návnad osvetou v poľovníckej verejnosti (prípisy na poľovnícke organizácie, prednášky, vydávanie propagačných materiálov, zvýšená kontrolná činnosť).
- odporúča sa výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby zaberali minimálne 30 % lovných teritórií
- odporúča sa dosadba stromových alejí a malých poľných lesíkov, ktoré by boli vhodne situované v otvorenej poľnohospodárskej krajine
- druh obľubuje hniezdiská, kde je len minimálne zastúpená krovitá etáž
- je vhodné ak časť stromových alejí a poľných lesíkov boli periodicky vykášané, alebo by na nich bola realizovaná extenzívne pasenie

2.3.1.2. Návrh zásad opatrení pre krakľu belasú (*Coracias garrulus*)

Na zvýšenie súčasnej populácie krakle belasej a zlepšenie stavu jej hniezdných biotopov je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečenie stáleho monitoringu všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ
- odporúča sa výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, najmä lúk, pasienkov, lucernovísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby zaberali minimálne 30 % lovných teritórií
- lokálne sa odporúča tiež ponechávanie úhorov vo forme pásov popri kultúrach poľnohospod. plodín, ktoré druh využíva pri love potravy a v pohnezdnom období
- v období po žatve obilovín a repky sa odporúča aspoň časť strnísk zorať až v neskoršom období a ponechať ich v letných mesiacoch (júl až august) ponechať pre vylietané rodiny kraklí nezorané, využívajú ich pre lov terrestrických druhov hmyzu. Pokiaľ nie je možné zachovať plošne nezorané strniská odporúča sa ponechať aspoň ich časti vo forme pásov popri stromových alejách a okolo solitérnych stromov (aspoň o šírke 50 až 100m)
- odporúča sa zachovávanie mäkkých poľných ciest, zachovanie ich dostatočného trávnatého okraja a zamedzenie ich rozorávaniu. Poľné cesty sú miestom častého zberu potravy pre krakle
- odporúča sa zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu hniezdných alejí a okrajov poľných ciest
- odporúča sa na vhodných miestach výsadba nových stromových alejí s medzernatým odstupom medzi stromami a vysádzanie solitérnych stromov na vhodných miestach. Odporúčané dreviny na výsadbu sú jednak pôvodné (autochtónne) druhy drevín ako moruše, hrušky, topole čierne, topole biele a sivé, vrbý, ale je možné používať k výsadbe i nepôvodné (alochtónne) druhy drevín ktoré sa už v minulosti osvedčili pre hniezdenie kraklí, ako napr. rýchlorastúce topole (kultivary),
- druh obľubuje pri love potravy vyvýšené posedy, preto sa odporúča i ponechávanie suchých solitérnych stromov (na vhodných miestach popri málo frekventovaných poľných cestách), rád využíva k lovu potravy i vyššie drevené kôly
- pri oreze/opilovaní hlavových vrúb sa odporúča ponechať na opilovaných vrúbach po jednom vyššom konári (môže byť i suchý) ktorý slúži ako posed pre loviace krakle
- popri poľných cestách sa odporúča na trávnaté okraje osádzať 2-4 m suché haluze/kôly ktoré slúžia ako posedy pre loviace krakle (kôly môžu mať i priečky v tvare napr. dvojkříža)

2.3.1.3. Návrh zásad opatrní pre kaňu močiarnu (*Circus aeruginosus*)

Na udržanie súčasnej populácie kane močiarnej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečenie stáleho monitoringu všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ
- v prípade ťažby trstia v zimnom období (1.12.–1.3. príslušného kalendárneho roka) sa odporúča, aby ťažba prebiehala šachovnicovito a aby aspoň 30 % starých porastov ostalo zachovaných.
- neodporúčajú sa zásahy do hniezdných biotopov realizovať v čase hniezdenia (od 1.4. do 31.7. príslušného kalendárneho roka), taktiež sa v danom období neodporúča prudko meniť hladinu vôd na rybníkoch a umelých vodných nádržiach s litorálnymi porastami vegetácie (± 30 cm) a na ostatných hniezdiskách druhu.
- neodporúča sa realizovať spoločné poľovačky na kačice divé na lokalitách s významnými nocoviskami druhu, a to v čase od 1.8. do 30.10. príslušného kalendárneho roka (rozsiahle trstoviská na brehoch rybníkov, vodných nádrží a pod.).
- je potrebné eliminovať riziko nezákonného odstrelu a vykladania otrávených návnad osvetou v poľovníckej verejnosti (prípisy na poľovnícke organizácie, prednášky, vydávanie propagačných materiálov, zvýšená kontrolná činnosť).
- odporúča sa výrazne zvýšiť podiel TTP, najmä lúk, pasienkov, lucernovísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby zaberali minimálne 30 % lovných teritórií
- dbať na to aby porasty lucernovísk neboli kosené v noci, kedy hlavne v letnom období sú lucernoviská miestom nocovania kaní (nehniezdiace jedince) a v mesiacoch VIII.-IX.(X.) sú miestom nocovania i rodičovských párov a vylietaných juv. jedincov

2.3.1.4. Návrh zásad opatrní pre ľabtušku poľnú (*Anthus campestris*)

Na zvýšenie súčasnej populácie ľabtušky poľnej a zlepšenie kvality jej hniezdných biotopov je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečenie stáleho monitoringu všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ
- odporúča sa výrazne zvýšiť podiel TTP, najmä lúk, pasienkov, lucernovísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby zaberali minimálne 30 % lovných teritórií
- odporúča sa zachovávanie mäkkých poľných ciest, zachovanie ich dostatočného trávnatého okraja a zamedzenie ich rozorávaníu. Poľné cesty sú miestom častého zberu potravy pre ľabtušky
- odporúča sa zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu brehov ťažobných priestorov pre piesky a štrkopiesky, vhodná je periodická kosba týchto biotopov, optimálne v mimohniezdnom období

2.3.1.5. Návrh zásad opatrní pre strakoša kolesára (*Lanius minor*)

Na udržanie súčasnej populácie strakoša kolesára a zlepšenie kvalite jeho biotopov je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečenie stáleho monitoringu všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ
- odporúča sa výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, najmä lúk, pasienkov, lucernovísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby zaberali minimálne 30 % lovných teritórií
- lokálne sa odporúča tiež ponechávanie úhorov vo forme pásov popri kultúrach poľnohospod. plodín, ktoré druh využíva pri love potravy a v pohniezdnom období

- v období po žatve obilovín a repky sa odporúča aspoň časť strnísk zaorať až v neskoršom období a ponechať ich v letných mesiacoch (júl až august) ponechať pre vylietané rodiny kolesárov nezorané, využívajú ich pre lov terrestrických druhov hmyzu. Pokiaľ nie je možné zachovať plošne nezorané strniská odporúča sa ponechať aspoň ich časti vo forme pásov popri stromových alejách a okolo solitérnych stromov (aspoň o šírke 50 až 100m)
- odporúča sa zachovávanie mäkkých poľných ciest , zachovanie ich dostatočného trávnatého okraja a zamedzenie ich rozorávaníu. Poľné cesty sú miestom častého zberu potravy pre strakoše kolesáre
- odporúča sa zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu hniezdných alejí a okrajov poľných ciest
- odporúča sa na vhodných miestach výsadba nových stromových alejí s medzernatým odstupom medzi stromami a vysádzanie solitérnych stromov na vhodných miestach. Odporúčané dreviny na výsadbu sú jednak pôvodné (autochtónne) druhy drevín ako moruše, hrušky, topole čierne, vrby, ale je možné používať k výsadbe i nepôvodné (alochtónne) druhy drevín ktoré sa už v minulosti osvedčili pre hniezdenie strakošov kolesárov, ako napr. rýchlorastúce topole (kultivary), orech vlašský, agát biely a podobne
- druh obľubuje pri love potravy vyvýšené posedy, preto sa odporúča i ponechávanie suchých solitérnych stromov (na vhodných miestach popri málo frekventovaných poľných cestách), rád využíva k lovu potravy i vyššie drevené kôly

2.3.1.6. Návrh zásad opatrní pre d'atľa hnedkavého (*Dendrocopos syriacus*)

Na udržanie súčasnej populácie d'atľa hnedkavého je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečenie stáleho monitoringu všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ
- odporúča sa zachovávanie mäkkých poľných ciest s periférnymi stromovými alejami, zachovanie ich dostatočného trávnatého okraja a zamedzenie ich rozorávaníu
- odporúča sa zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu hniezdných alejí (Negundo aceroides, Ailanthus altissima) a okrajov poľných ciest
- odporúča sa na vhodných miestach výsadba nových stromových alejí s medzernatým odstupom medzi stromami a vysádzanie solitérnych stromov na vhodných miestach. Odporúčané dreviny na výsadbu sú jednak pôvodné (autochtónne) druhy drevín ako moruše, hrušky, topole čierne, topole biele a sivé, vrby, ale je možné používať k výsadbe i nepôvodné (alochtónne) druhy drevín ktoré sa už v minulosti osvedčili pre hniezdenie d'atľov , ako napr. rýchlorastúce topole (kultivary), agáty, pagaštany a pod.
- druh obľubuje i suché solitérne stromy na ktorých sa rád zdržiava (na vhodných miestach popri málo frekventovaných poľných cestách), rád využíva i staršie drevené telegrafné stĺpy, odporúča sa ich zachovávanie

2.3.1.7. Návrh zásad opatrní pre rybárika riečneho (*Alcedo atthis*)

Na udržanie súčasnej populácie rybárika riečneho je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- Eliminovať prípadnú ďalšiu reguláciu vodných tokov a naopak zväžiť renaturalizáciu tokov kde to neodporuje iným prioritám rozvoja územia, prioritne v inundujúcich úsekoch, a zvýšiť počet meandrujúcich úsekov.

- Eliminovať výstavbu vodných diel a protipovodňových úprav vodných tokov, pri ktorých by dochádzalo k deštrukcii prirodzených hlinitých brehov, odstráneniu pobrežnej vegetácie, ako aj k negatívnym zásahom do zloženia a početnosti rýb.
- Zamedziť deštrukcii hniezd ťažobnou aktivitou počas hniezdnej sezóny na štrkoviskách.
- Pravidelne (min. každý štvrtý rok) upravovať (zošikmiť) brehy a steny štrkovísk a pieskovní na hniezdnych lokalitách.
- Zvážiť reguláciu rekreačnej rybárskej činnosti (ponechanie zón kľudu) najmä v tých úsekoch toku, kde je síce optimálny biotop (vhodné steny), ale druh tam kvôli vyrušovaniu nehniezdi.
- Zabezpečiť pravidelný monitoring hniezdného a mimohniezdného výskytu druhu, biotopových podmienok hniezdenia, výskytu a početnosti rýb, znečistenia vodných plôch, ale i rekreačnej ľudskej aktivity na známych hniezdnych lokalitách.

2.3.1.8. Návrh zásad opatrní pre penicu jarabú (*Sylvia nisoria*)

Na udržanie súčasnej populácie penice jarabej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- Zachovanie extenzívneho spôsobu využívania lúk a trávnatých porastov s rozptýlenou krovitou vegetáciou.
- Nepovoľovanie zmeny užívania pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku.
- Preferovanie extenzívne pasenie hospodárskych zvierat hlavne kombinovaná pasva (napr. oviec a dobytky so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka. Maximálne 0,5 – 1 VDJ / ha).
- Obmedzenie intenzívneho pasenia dobytky.
- Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre. Činnosti vykonávať mimo hniezdného obdobia.
- Obmedzenie používania pesticídov v hniezdnom období.
- Zamedzenie vypaľovaniu trávy v jarnom období.
- Pravidelné monitorovanie známych hniezdnych lokalít na vybraných extenzívne využívaných krovinových pasienkoch a lúkach.

2.3.1.9. Návrh zásad opatrní pre pipíšku chochlatú (*Galerida cristata*)

Na udržanie súčasnej populácie pipíšky chochlatej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- Zachovanie extenzívneho spôsobu využívania lúk a trávnatých porastov s rozptýlenou krovitou vegetáciou.
- Nepovoľovanie zmeny užívania pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku.
- Obmedzenie používania pesticídov v hniezdnom období.
- Zamedzenie vypaľovaniu trávy v jarnom období.
- Pravidelné monitorovanie známych hniezdnych lokalít

2.3.1.10. Návrh zásad opatrní pre prepelicu poľnú (*Coturnix coturnix*)

Na udržanie súčasnej populácie pipíšky chochlatej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- V rámci stavebných konaní zachytávať prípadné ohrozenia hniezdných lokalít a navrhovať náhradné riešenia
- V rámci usmerňovania poľnohospodárskej činnosti prostredníctvom vydávania súhlasov obmedziť používania hnojív a chemických látok na hniezdných lokalitách
- V rámci územnoplánovacích a iných plánovacích dokumentov požadovať zachovanie trávnatých porastov a vhodnej štruktúry krajiny vrátane medzí a úhorov
- Realizovať informačné a praktické ekovýchové aktivity pre farmárov a traktoristov o správnom spôsobe kosenia aktivity
- Zvýšiť kontrolu dodržiavanie predpisov na úseku ochrany prírody v čase kosby so zameraním na zachovanie trávnatých porastov
- V prípade ďalšieho poklesu populácií využiť cieľnú ochranu hniezdísk s využitím ustanovení zákona a vyhlášky o CHVÚ

2.3.1.10. Návrh zásad opatrní pre pŕhľaviara čiernohlavého (*Saxicola torquata*)

Na udržanie súčasnej populácie pipíšky chochlatej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- pokračovať v mapovaní a monitoringu výskytových lokalít
- monitorovať vykonávanie údržby ciest (priekop, násypov) a železničného zvršku
- monitorovať a kontrolovať realizovanie rekultivácií na poľnohospodárskej pôde
- monitorovať aplikácie chemických prípravkov v boji so škodlivými činiteľmi na poľnohospodárskej pôde
- monitorovať a kontrolovať vývoz poľnohospodárskych splaškov- hnojovice pozdĺž ciest
- spolupracovať s vlastníkmi a užívateľmi poľnohospodárskych pozemkov (Pozemkové spoločenstvá, Poľnohospodárske družstvá, Slovenská správa ciest) pri zabezpečovaní ochrany pŕhľaviara čiernohlavého a jeho výskytových lokalít: usmernenie aplikácie metód obhospodarovania vyhovujúceho ekologickým a biologickým nárokom pŕhľaviara čiernohlavého (likvidácia vegetácie pozdĺž ciest a okrajov polí, degradácia habitatov rozorávaním trvalých trávnych porastov, likvidácia medzí, rekultivácie, poľnohospodárske splašky- hnojovica, aplikovanie umelých hnojív, pesticídov a insekticídov na trvalých trávnych porastoch a okrajoch polí, vypaľovanie trávy, úhorov a medzí na začiatku a počas hniezdného obdobia, pri tvorbe a realizácii Agroenvironmentálnych programov.

2.3.2. Návrh zásad opatrení pre CHVÚ Dolné Považie

2.3.2.1. Poľnohospodárstvo

CHVÚ Dolné Považie je územie, kde tvorí 86 % jeho rozlohy poľnohospodárska pôda a predmetné druhy žijú v poľnohospodárskej krajine, je najväčšie množstvo zásad a opatrení cielených práve na poľnohospodárske využitie. Stav poľnohospodárstva v území je rozhodujúci faktor prežívania a prosperovania všetkých predmetov ochrany s výnimkou rybáríka. Preto by využívanie územia na poľnohospodárske účely malo zohľadniť následné zásady a opatrenia:

- zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov
- vylúčiť rozoranie existujúcich trávnych porastov
- zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, najmä lúk, pasienkov, lucernovnísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov. Súhrnný podiel TTP

v území nesmie klesnúť v priebehu realizáciu programu starostlivosti pod aktuálnych 2000 ha a zároveň je potrebné zabezpečiť aby pozemky evidované ako TTP boli aj reálne obhospodarované ako TTP. Zabezpečiť aby sa podiel TTP zvýšil z aktuálnych 6 % na 10 %.

- zhodnotiť legislatívne bariéry, ktoré bránia vytvoreniu a trvalému udržaniu trávnych porastov, a ktoré limitujú možnosti zahrnúť trávne porasty do greeningových opatrení v rámci PRV a presadiť zmeny legislatívy na odstránenie týchto bariér
- podporovať chov hospodárskych zvierat a ich voľné pasenie v krajine
- v maximálnej možnej miere obmedziť používanie insekticídov a pesticídov v poľnohospodárstve na poliach v blízkosti lúk, pasienkov a xerothermných biotopov pre zachovanie dostatočnej potravinovej ponuky, ak to nie je možné, tak pri aplikácii na ornej pôde zabezpečiť odborný kvalifikovaný dozor a použiť len chemické prípravky, ktoré nie sú na zozname zakázaných prípravkov pre chránené vtáčie územia
- lokálne ponechávanie úhorov vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín, ktoré predmety ochrany využívajú pri love potravy a v pohniezdnom období
- zachovávanie nespevnených poľných ciest, zachovanie ich dostatočného trávnatého okraja a zamedzenie ich rozorávaníu
- na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu (SPF, resp. Slovenská republika) v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany
- zabrániť záberom poľnohospodárskej pôdy výstavbou infraštruktúry a usmerniť ich výstavbu mimo potravných biotopov druhu v rámci intravilánov obcí
- zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen (predovšetkým na lokalitách s najväčšou koncentráciou druhov, ktoré sú prioritou ochrany)
- v potravných biotopoch uplatňovať v maximálnom možnom rozsahu agroenvironmentálne schémy zo špecifickým programom pre sokola kobcovitého
- zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka) v prospech takých poľnohospodárskych kultúr, ktoré sú v súlade s ekologickými nárokmi sokola kobcovitého (napr. viacročné krmoviny: ďatelina, lucerna, ďatelinotrávne miešanky)
- zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra,
- realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu
- dosadiť stromové aleje, malých poľných lesíkov na poľnohospodárskych pozemkov s veľkou výmerou bez zastúpenia drevín
- vo vybraných stromových alejách a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola kobcovitého) je potrebné realizovať pastvu alebo ich kosenie s cieľom eliminovania krovinej etáže
- ponechávanie solitérnych stromov v krajine (vrátane suchých)
- dbať na to aby porasty lucernovísk neboli kosené v noci, kedy hlavne v letnom období sú lucernoviská miestom nocovania kaní močiarnych (nehniezdiace jedince) a v mesiacoch VIII.-IX.(X.) sú miestom nocovania i rodičovských párov a vylietaných juv. jedincov
- pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre. Činnosti vykonávať mimo hniezdného obdobia.

2.3.2.2. Lesné hospodárstvo

V CHVÚ je rozloha lesných pozemkov len 5,3 %, navyše priamo na lesné biotopy nie je viazaný žiaden z predmetov ochrany. V prípade ak sa zistí hniezdny výskyt sokola

kobcovitého v niektorom z lesných porastov, je potrebné zabezpečiť ochranu týchto porastov v miestach hniezdiska pred vyrúbaním prostredníctvom vyhlásenia ochranných zón.

2.3.2.3 Rekreácia a šport

Rekreácia a šport predstavujú pre predmety ochrany len okrajové nebezpečenstvo v porovnaní s ohrozeniami vyplývajúcimi z intenzifikácie poľnohospodárstva. V zásade rekreácia a šport nie je vylúčený v CHVÚ Dolné Považie, je potrebné zámery s ním súvisiace usmerniť len ak by dochádzalo k zmenšovaniu rozlohy vhodných biotopov alebo k fragmentácii územia. Zároveň je potrebné podporiť zámery, ktoré neohrozujú predmety ochrany, ale vedú k zvýšeniu prítlačivosti územia pre mäkké formy cestovného ruchu (ekoturistika, birdwatching a pod.):

- dôsledne posúdiť investičné zámery pre rozvoj rekreácie a športu z pohľadu ich dopadu na predmet ochrany. Vylúčiť zámery prispievajúce k zvýšeniu miery fragmentácie CHVÚ, podporiť zámery, ktoré sú umiestnené na okraji dnes zastavaného územia bez negatívneho dopadu na predmet ochrany
- na vhodných miestach postaviť pozorovateľne vtáctva a turistickú infraštruktúru
- usmerniť využívanie najvýznamnejších hniezdísk vtáctva v území fotografmi, limitovať ich prístup na citlivé miesta a naopak vybudovať fotokryty na miestach menej citlivých z pohľadu ochrany prírody

2.3.2.4. Poľovníctvo a rybárstvo

Podobne, ako v prípade rekreácie a športu, je poľovníctvo a rybárstvo menej negatívny faktor vo vzťahu k predmetom ochrany. Pri ochrane sokola kobcovitého je však nutné obmedziť lov krkavcovitých vtákov a eliminovanie negatívnych činností spojených s poľovníctvom. Poľovníctvo a rybárstvo môže významne prispieť k dosiahnutiu cieľov ochrany územia, a preto je potrebné pri jeho výkone dodržiavať nasledovné opatrenia:

- zabezpečiť pravidelnú kontrolu územia zameranú na lokalizovanie a eliminovanie nezákonných činností, inštalovať uzamykateľné rampy na prístupových komunikáciách do CHVÚ v oblastiach citlivých z pohľadu ochrany prírody, kontrolovať oprávnenosť vstupu motorovými vozidlami do CHVÚ
- zapojiť poľovnícke združenia do intenzívnej kontroly dodržiavania poľovníckych predpisov a predpisov ochrany prírody, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad
- vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytlíctva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ
- zabezpečiť ochranu krkavcovitých vtákov, obmedzenie odlovu rozhodnutím kompetentného orgánu ochrany prírody na celej ploche CHVÚ okolo existujúcich hniezd vyhlásiť ochranné zóny
- pri podozrení z páchania trestnej činnosti, najmä pri nálezoch uhynutých živočíchov, návnad je potrebné bezodkladne podať trestné oznámenie príslušnému útvaru polície a orgánom činným v trestnom konaní
- zabezpečiť opatrenia na podstatné zníženie rizík nezákonného odstreľovania predmetov ochrany
- podporovať zachovanie existujúcich a aj obnovu havraních kolónií.
- v spolupráci s rybárskymi združeniami obnovovať hniezdne steny rybárika
- vhodne usmerniť výkon rybárskeho práva na hniezdiskách rybárika, aby nedochádzalo k opusteniu hniezd

- neodporúča sa realizovať spoločné poľovačky na kačice divé na lokalitách s významnými nocoviskami kane močiarnej, a to v čase od 1.8. do 30.10. príslušného kalendárneho roka (rozsiahle trst'oviská na brehoch rybníkov, vodných nádrží a pod.).

2.3.2.5. Ťažba nerastných surovín

V rámci CHVÚ je na viacerých miestach realizovaná ťažba nerastných surovín (štrkov a pieskov). Okrem toho je v CHVÚ určené územie pre využívanie geotermálnej energie. V prípade prípravy projektov na využívanie týchto zdrojov a pri samotnom využívaní týchto zdrojov nerastných surovín je potrebné dodržať nasledovné zásady:

- je potrebné dôsledne posúdiť nové zámery na rozvoj ťažby nerastných surovín a vylúčiť ich v prípade, že je preukázaný negatívny dopad na predmet ochrany, resp. dochádza nimi k fragmentácii územia
- v prípade realizácie nových projektov ťažby nerastných surovín, ktoré je možné po posúdení dopadov na predmet ochrany realizovať je potrebné dôsledne trvať na vypracovaní a dodržaní zmierňujúcich opatrení
- v prípade ťažby štrku je potrebné ponechať časť brehu vzniknutých štrkovísk bez prístupu a vhodnými úpravami svahu vytvoriť predpoklad pre vznik litorálnej vegetácie a pre hniezdenie kaní močiarnych ako aj ponechať steny pre hniezdenie rybárika
- odporúča sa zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu brehov ťažobných priestorov pre piesky a štrkopiesky, vhodná je periodická kosba týchto biotopov, optimálne v mimohniezdnom období

2.3.6. Využitie vody

V súčasnosti sa v CHVÚ vo väčšom rozsahu vodné zdroje nevyužívajú, jedná sa o menšie využitie vodných zdrojov. Využitie vody predstavuje len potenciálne riziko pri možných väčších budúcich zámeroch. Zároveň pre prežívanie predmetov ochrany je potrebné na niektorých lokalitách zabezpečiť vhodný vodný režim či vodných tokov alebo mokradí. Preto pri využití vody a zmenách vodného režimu v území je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- v prípade akéhokoľvek využitia vody priamo v území a bezprostrednom okolí na iný účel ako pre potreby obcí priamo v CHVÚ alebo na ich hranici je potrebné zvážiť a posúdiť prípadný dosah na predmet ochrany.
- zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradí na miestach, kde revitalizácia nepredstavuje riziko z pohľadu protipovodňovej ochrany územia
- zabezpečiť vhodný vodný režim na periodických mokradiach a jazerách vznikajúcich na v súčasnosti intenzívne poľnohospodársky využívaných plochách v okolí Nových Zámkov, Bešeňova a Bánova a iných lokalitách prostredníctvom úpravy využitia príslušných pozemkov, stavby stavidiel a obnovou zdegradovaných biotopov týchto mokradí
- neodporúčajú sa zásahy do hniezdných biotopov kane močiarnej realizovať v čase hniezdenia (od 1.4. do 31.7. príslušného kalendárneho roka), taktiež sa v danom období neodporúča prudko meniť hladinu vôd na rybníkoch a umelých vodných nádržiach s litorálnymi porastami vegetácie (± 30 cm) a na ostatných hniezdiskách druhu.
- eliminovať prípadnú ďalšiu reguláciu vodných tokov a naopak zvážiť renaturalizáciu tokov, kde to neodporuje iným prioritám rozvoja územia, prioritne v inundujúcich úsekoch, a zvýšiť počet meandrujúcich úsekov.

- eliminovať výstavbu vodných diel, MVE a protipovodňových úprav vodných tokov, pri ktorých by dochádzalo k deštrukcii prirodzených hlinitých brehov, odstráneniu pobrežnej vegetácie, ako aj k negatívnym zásahom do zloženia a početnosti rýb.
- zamedziť deštrukcii hniezd ťažobnou aktivitou počas hniezdnej sezóny na štrkoviskách.
- pravidelne (min. každý štvrtý rok) upravovať (zošíkmiť) brehy a steny štrkovísk a pieskovní na hniezdnych lokalitách.
- v prípade odbahňovania vodných nádrží a rybníkov dbať na zachovanie dostatočnej rozlohy litorálnych porastov (aspoň 30%), neukladať sedimenty na litorálne porasty. podobne aj pri vodohospodárskych zásahoch na vodných tokoch zohľadňovať požiadavky ochrany výberových druhov, najmä kaňa močiarna, rybárik riečny

2.3.7. Ďalšie využitie

Pre obnovenie alebo zachovanie priaznivých stavov predmetných druhov je okrem vyššie popísaného nutné dodržať nasledovné zásady a opatrenia:

- zabezpečovať inštaláciu nových hniezd a búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre sokola kobcovitého
- zabezpečiť ochranu nelesnej drevinovej vegetácie, trávnych pásov rozhodnutím kompetentného orgánu ochrany prírody na celej ploche CHVÚ
- okolo existujúcich hniezd vyhlásiť ochranné zóny
- podporovať obnovu havraních kolónií
- revitalizovať a zabezpečovať výsadbu vetrolamov pôvodnými panónskymi druhmi drevín, na území CHVÚ zabezpečiť zákaz výrubu nelesnej drevinovej vegetácie, neznižovať jej výmeru (napr. z dôvodu jej výrubu za účelom výroby drevnej štiepky)
- celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení inštalovaním chráničiek a výstražných prvkov na trasách VN, znižujúcim riziká nárazov do elektrickom vedení
- zabezpečiť monitoring populácií predmetov ochrany v CHVÚ
- realizovať ekovýchové aktivity na zvýšenie povedomia o hodnotách územia a pre zvýšenie akceptácie pravidiel ochrany prírody v ňom
- zachovávať drevinovú vegetáciu v intravilánoch a ich okolí významnú pre hniezdenie dľať a hnedkavého
- v rámci stavebných konaní zachytávať prípadné ohrozenia hniezdnych lokalít a navrhovať náhradné riešenia
- v rámci územnoplánovacích a iných plánovacích dokumentov požadovať zachovanie trávnatých porastov a vhodnej štruktúry krajiny vrátane medzí a úhorov
- zvýšiť kontrolu dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody v čase kosby so zameraním na zachovanie trávnatých porastov
- zhodnotiť adresnosť obmedzení vo vzťahu k predmetom ochrany vyplývajúcich z vyhlášky č. 593/2006 Z.z. a v prípade potreby ju prehodnotiť a v takom prípade doplniť medzi predmety ochrany druhy, ktoré dnes spĺňajú kritéria pre zaradenie medzi predmety ochrany.

2.3.8. Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

V súčasnosti sa CHVÚ pre potreby prezentovania kultúrneho dedičstva a náboženských aktivít nevyužíva, predstavujú len potenciálne riziko pri možných budúcich zámeroch. Ak by sa takéto zámery objavili je potrebné dodržať nasledovné zásady a opatrenia:

- v spolupráci so ŠOP SR usmerniť potenciálne zámery, aby nedochádzalo k ohrozeniu predmetov ochrany CHVÚ.

3. Ciele starostlivosti a opatrenia na ich dosiahnutie

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti

3.1.1. Dlhodobé ciele na dosiahnutie priaznivého stavu:

1. Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*), krakľa belasá (*Coracias garrulus*), ľabtuška poľná (*Anthus campestris*), strakoš kolesár (*Lanius minor*)
2. Udržať priaznivý stav kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) v kategórii A priaznivého stavu.
3. Udržať priaznivý stav ďatľa hnedkavého (*Dendrocopos syriacus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a pŕhľaviar čiernohlavý v kategórii B priaznivého stavu.
4. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva

Limitujúce faktory

Vnútorne prírodné faktory

*Spomedzi prírodných faktorov vo vzťahu k cieľu 1, 2 a 3 má najvýznamnejší dopad **sukcesia, zazemňovanie mokradí a vodný režim.***

V prípade sukcesie je ohrozením predovšetkým opustenie poľnohospodárskej pôdy na menej úrodných a na zamokrených pozemkoch. Takéto opustenie môže postupne viesť k zarasteniu týchto pozemkov nevhodným typom vegetácie pre predmety ochrany (les alebo porasty trstiny a pálky). Preto je dôležité v územie hľadať nástroje pre kontinuálne udržanie vhodného typu hospodárenia (pastva, kosenie lúk), ktoré bude blokovať sukcesné procesy a zároveň udrží charakter územia, ktorý sa hospodárením vytváral stáročia a viedol k vytvoreniu dnešných prírodných hodnôt v spolupôsobení s prírodnými faktormi.

Sukcesia môže viesť v prípade piesčitých a presychavých lokalít najskôr k vytvoreniu porastov krovín, ktoré vyhovujú penice jarabej, ale bez ďalších zásahov ku zarasteniu lesným porastom, ktorý nevyhovuje výskytu žiadnych z predmetov ochrany. Preto na týchto menej úrodných pozemkoch je potrebné zabezpečiť pastvu alebo ich pravidelné kosenie s cieľom limitovania sukcesných štádií ale s ohľadom na výskyt penice jarabej, ktorá vyžaduje zastúpenie kríkov pre svoj výskyt. Tento faktor však nepredstavuje takú hrozbu pre dosiahnutie cieľov ako vnútorné človekom podmienené faktory, na jeho eliminovanie sú však dnes limitované možnosti v dôsledku nastavenia poľnohospodárskych dotácií, ktoré práve využívanie poľnohospodárskych plôch s vyšším zastúpením krovín neumožňujú. Zo strednodobého pohľadu je preto potrebné nastavenie týchto dotácií zmeniť. Kým sa toto nedosiahne je potrebné aby sa v rámci prostriedkov z fondov určených pre ochranu životného prostredia zabezpečil aspoň manažment na lokalitách najvzácnejších hniezdíčov (ľabtuška) za účelom eliminovania pôsobenia tohto faktoru.

Regulácia rieky Nitry, Váhu a Žitavy viedla aj k blokovaniu riečnych procesov vytvárajúcich presunmi koryta rieky depresie a mokrade. Dôsledkom toho je postupné zazemňovanie

mokradí. Tým sa znižuje celkový podiel vhodných biotopov pre kaňu močiarnu, keďže dochádza k zarastaniu niektorých mokradí krovami. Taktiež v dôsledku absencie riečnych procesov sa pomaly zosúvajú riečne steny, ktoré boli vhodnými hniezdiskom pre rybárika a zarastajú vegetáciou nevhodnou pre hniezdenie. Preto bude potrebné v prípade najviac zazemnených mokradí využiť technické opatrenia na ich revitalizáciu na to, aby sa eliminovalo pôsobenie tohto faktoru a obnovili vhodné hniezdne biotopy pre rybárika a kaňu močiarnu.

*Vnútrotným prírodným faktorom, ktorý môže negatívne vplyvať na dlhodobý cieľ č. 1, sú u populácií kritériových druhov **extrémny počasie a nedostatok potravy**. Extrémny počasie (náhly výkyvy teplôt, dlhé obdobie so zrážkami) môžu prispieť k nižšej hniezdnej úspešnosti v území. Tento faktor sa však opakuje len v odstupe niekoľkých rokov, preto sa dostatočne veľké populácie dokážu s týmito stratami vyrovnávať. Je dôležité, aby sa v území udržal stav populácií na úrovni priaznivého stavu minimálne B. Podobne ako extrémny počasie, môžu k nižšej hniezdnej úspešnosti prispieť aj prirodzené cykly v abundancii drobných zemných cicavcov a dostatok veľkých druhov hmyzu. V súčasnosti sú oveľa väčším rizikom pre územie antropicky podmienené faktory, ktoré môžu limitovať a modifikovať splnenie dlhodobých cieľov.*

Vnútrotné človekom podmienené faktory

*Regulácia rieky umožnila **intenzívnejšie poľnohospodárske využívanie suchších častí územia**, čo viedlo k rozoraniu trávnych porastov v týchto častiach a minimalizovaniu možností hniezdenia a zberu predmetov ochrany. Toto riziko v území pretrváva naďalej v dôsledku nevhodného nastavenia poľnohospodárskych dotácií, ktoré poskytujú len malý priestor na presadenie takej formy hospodárenia, ktorý by bol v súlade s cieľmi ochrany prírody. Minimalizovanie pôsobenia tohto faktoru je možné len nájdením vhodných nástrojov, ktoré dostatočne podporia poľnohospodárov, ktorí hospodária v súlade s požiadavkami ochrany prírody v území (vhodné nastavenie dotácii, realizácia náhrad za obmedzenie hospodárenia v zmysle § 61 zákona 543/2002 Z.z.). Zároveň je potrebné aby sa na štátnych pozemkoch v území prenajímal pôda predovšetkým tým poľnohospodárom, ktorí vedú jej využívanie zabezpečiť v súlade s požiadavkami ochrany prírody. Dodržiavanie týchto princípov zníži riziko nenaplnenia cieľov ochrany prírody v území, ktoré by mohlo byť podmienené intenzívnym hospodárením na poľnohospodárskych pozemkoch.*

*Limitujúcim faktorom, ktorý síce nepriamo ale môže limitovať dosiahnutie dlhodobého cieľa č. 1 u sokola kobcovitého je **všeobecné prenasledovanie dravcov a krkavcovitých vtákov** v území. Pravidelne bývajú nájdené nelegálne zastrelené rôzne druhy dravcov, vyložené otrávené návnady, otrávené dravce. Takéto prenasledovanie je voči dravcom neselektívne a vzťahuje sa teda aj na sokola kobcovitého. Prenasledovanie krkavcovitých vtákov má za následok úbytok hniezdných možností pre sokoly, ako aj priame ohrozenie inkubujúceho jedinca pri nelegálnej činnosti – vystreľovaní hniezd.*

*Malá početnosť druhov niektorých vzácných druhov je dôvodom pre ktorý tu aj **vyrušovanie návštevníkmi** môže mať väčší negatívny význam ako iných CHVÚ. Preto je nevyhnutné kontrolovať návštevnosť územia (obzvlášť v hniezdnom období) aby v dôsledku rozptylu návštevníkov nedošlo k zmareniu hniezdenia vtáctva (sokolov kobcovitých, kraklí, ľabtušiek, strakošov kolesárov). Návštevnosť (vrátane birdwatchingu) tak musí byť v území usmernená len do vybraných miest a úplne vylúčená z častí s najvyšším významom pre hniezdenie vtáctva. Pre realizáciu tejto požiadavky je potrebné zabezpečiť pravidelné kontroly dodržiavania predpisov ochrany životného prostredia v území.*

Vonkajšie prírodné faktory

V prípade vonkajších prírodných faktorov ohrozujú predmety ochrany a dosiahnutie cieľov predovšetkým faktory vyvolané poveternosťnými podmienkami.

Vonkajšie človekom podmienené faktory

Faktormi ovplyvňujúcimi cieľ 1 - 3. je aj **situácia na zimoviskách a migračných zastávkach**. Situácia na zimoviskách a migračných zastávkach sa môže negatívne odraziť na hniezdnych populáciách u nás a to v prípade, ak sa na týchto lokalitách zvýši priame **prenasledovanie**. V prípade sokola kobcovitého, krakle belasej, ľabtušky poľnej, strakoša kolesára a kane močiarnej sa jedná o druhy, ktoré zimujú v oblasti južne od Stredozmeného mora. Migračné trasy vedúce Stredomorím sú pritom veľmi rizikové – rozšírené je tu prenasledovanie vtáctva a pytliactvo. V prípade, ak by sa závažnosť tohto faktoru zvýšila, došlo by k negatívnemu ovplyvňovaniu populácie kritériových druhov. Na zníženie vplyvu tohto faktoru tak môže dlhodobu slúžiť len udržanie vysokého štandardu európskej legislatívy, aby aspoň na hniezdiskách na ktoré máme dosah bola udržaná efektívna ochrana a zároveň dodržiavanie medzinárodných dohôd (RAMSAR, AEWA a iné). Doplnkovými opatreniami k eliminovaniu pôsobenia tohto faktoru môže byť snaha o zlepšenie kvality potravných biotopov a ďalších opatrení pre zvýšenie hniezdnej úspešnosti v CHVÚ Dolné Považie. Takéto zlepšenie podmienok môže aspoň čiastočne kompenzovať straty počas migrácie.

Na naplnenie cieľu 1 až 4 môže negatívne pôsobiť aj celková nepriaznivá **ekonomická a sociálna situácia v Európe**. V prípade nepriaznivého vývoja ekonomiky prioritou môžu byť iné opatrenia v rôznych sektoroch národného hospodárstva. Takto sa aj celkové vnímanie ochrany prírody ako priority môže posunúť na nižšie úrovne a sťažiť tak dosiahnutie dlhodobých cieľov. Na minimalizovanie dopadu tohto vplyvu je potrebné systematicky upozorňovať na prínosy zachovanej prírody, ktoré poskytujú služby spoločnosti nezávisle od ekonomickej situácie (napr. vodozádržná schopnosť alúvií a mokradí Dolného Považia a ich úloha v protipovodňovej ochrane, potreba ochrany drevín v intravilánoch nielen kvôli predmetom ochrany ale aj kvôli minimalizovaniu následkov horúčav v osídlených častiach krajiny a pod.).

Stavba nových investičných zámerov za hranicami CHVÚ predstavuje tiež riziko pre dosiahnutie dlhodobého cieľa č. 1-3. Takýmto rizikom je napríklad zastavenie poľnohospodárskej pôdy. Rizikom je tak stavba veľkých logistických centier (v okolí plánovanej R7, ak sa schváli jej variant, ktorý je plánovaný v blízkosti CHVÚ, resp. cez jeho najviac citlivé časti), priemyselných areálov. Dochádza k zastavaniu a strate hniezdnych biotopov. Na predchádzanie takýchto rizík je nutné využívať nástroje, ktoré poskytuje EIA a Smernica o biotopoch a Smernica o vtákoch, zámery riadne posúdiť a povoliť ich v prípade, že sa nepreukáže negatívny dopad na predmet ochrany. Takisto je potrebné už v územnoplánovacej dokumentácii nastaviť vhodne výber území, ktoré slúžia na rozvoj uvedených a podobných činností a to tak, aby nedochádzalo k zbytočnej fragmentácii poľnohospodárskej pôdy v okolí chránených území a aby sa takýto rozvoj sústreďoval do okolia oblastí, ktoré sú už dnes zastavané.

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov

1. Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*), krakľa belasá (*Coracias garrulus*), ľabtuška poľná (*Anthus campestris*), strakoš kolesár (*Lanius minor*)

1.1. Zvýšiť populáciu sokola kobcovitého na úroveň aspoň troch párov

1.2. Obnoviť trávnaté biotopy a zabezpečiť pastvu na všetkých historických hniezdiskách krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie

1.3. Zvýšiť a udržať úroveň populácie ľabtušky poľnej aspoň na úrovni 30 párov

1.4. Zabezpečiť aby rozloha trávnych porastov v CHVÚ neklesla pod 2000 ha a zvýšiť podiel TTP v území na 10 % celkovej rozlohy CHVÚ s cieľom obnovy biotopov strakoša kolesára.

2. Udržať priaznivý stav kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) v kategórii A priaznivého stavu.

2.1. Udržať úroveň populácie kane močiarnej na úrovni aspoň 30 párov.

3. Udržať priaznivý stav d'atľa hnedkavého (*Dendrocopos syriacus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a príhľaviar čiernohlavý v kategórii B priaznivého stavu.

3.1. Udržať hniezdnu populácia d'atľa hnedkavého na priemernej úrovni 35 párov.

3.2. Udržať hniezdnu populáciu rybárika riečneho na priemernej úrovni 15 párov

3.3. Udržať hniezdnu populáciu penice jarabej na priemernej úrovni 200 párov

3.4. Udržať hniezdnu populáciu pipíšky chochlatej na priemernej úrovni 100 párov

3.5. Udržať hniezdnu populáciu prepelice poľnej na priemernej úrovni 350 párov

3.6. Zastaviť pokles populácie príhľaviara čiernohlavého v CHVÚ a zvýšiť jeho početnosť o 10 %

4. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva

4.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality

4.2. Presadzovať extenzívne poľnohospodárske využívanie CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia

4.3. Zabezpečiť vybudovanie infraštruktúry na pozorovanie vtáctva na jeho významných zhromaždiskách

4.4. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Dolné Považie

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

Základné rozhodnutia a ciele hospodárenia sú spracované pre lesné porasty podľa identifikátorov v modeloch hospodárenia. Kompletný výstup platných modelov pre jednotlivé PSL je súčasťou Všeobecnej časti PSL pre jednotlivé Lesné celky (LC). V nasledujúcej tabuľke sú uvedené základné rámce vybrané z modelov pre hlavné identifikátory porastov v CHVÚ. Kombináciou všetkých identifikátorov na území CHVÚ vzniká značné množstvo

modelov. V tabuľke na nasledujúcich stranách sú uvedené základné rámce vybrané z modelov pre hlavné identifikátory platné pre plochy nad 1 ha v poradí podľa ich výmery v kategórii lesa. Ich sumárna výmera pokrýva 90 % plochy CHVÚ.

Hospodárske spôsoby uvedené v modeloch hospodárenia sú maximálne prípustnou formou obnovy lesa a zmena na jemnejšie formy je v právomoci odborného lesného hospodára (OLH).

Základné rámce z Modelov hospodárenia pre hlavné identifikátory

Lesná oblasť	Pod- oblasť	Kategória	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Cieľové drevinové zloženie										Výmera v CHVÚ v ha
														DR	%	DR	%	DR	%	DR	%	DR	%	
02	A	U	V		d	124	76	1	130	30	MP	HP		DB	30-40	JS	30-40	td	10-30	ol	0-20		0-0	97,29
02	A	U	N		d	108	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	72,18
02	A	U	V		d	108	37	1	130	30	HP	MP		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	59,43
02	A	U	V		c	124	76	1	230	99	MP			DB	30-45	JS	20-40	td	10-30	ol	10-30	oi	0-5	51,21
02	A	U	V		d	108	83	1	120	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	32,23
02	A	U	V		d	124	77	1	40	20	MH	VH		DB	30-40	JS	30-40	td	10-30	ol	0-20		0-0	26,71
02	A	U	V		d	108	31	1	130	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	25,96
02	A	U	V	r	d	135	77	1	25	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	10,08
02	A	U	N		d	124	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	8,82
02	A	U	V	z	d	108	75	1	40	20	MH	VH		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	8,28
02	A	U	V		d	126	79	1	80	20	MH			VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	7,96
02	A	U	V		c	124	77	1	100	99	MP			DB	30-45	JS	20-40	td	10-30	ol	10-30	oi	0-5	7,81
02	A	U	V		d	126	75	1	40	20	MH	VH		VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	6,74
02	A	U	V		d	124	75	1	40	20	MH	VH		TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	4,57
02	A	U	V		d	124	79	1	80	20	MH	PH	HP	TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	3,85
02	A	U	V	r	d	124	77	1	30	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	3,66
02	A	U	V		d	126	76	1	110	20	MH			VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	2,22
02	A	U	V		d	108	28	1	120	20	MH	PH		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	2,20
02	A	U	V		d	124	28	1	110	20	MH	PH		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	1,97
02	A	U	V		d	108	77	1	40	20	MH			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	1,73
02	A	U	N		c	124	78	1	150	99	MP			AG	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	1,72
02	A	U	V		c	124	75	1	100	99	MP			TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	1,31

Lesná oblasť	Pod-oblasť	Kategória	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Cieľové drevinové zloženie								Výmera v CHVÚ v ha		
														DR	%	DR	%	DR	%	DR	%		DR	%
02	A	U	V		c	124	72	1	100	99	MP			DB	30-45	JS	20-40	td	10-30	ol	10-30	oi	0-5	1,21
02	A	O	V		d	196	77	1	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	54,47
02	A	O	N		d	196	75	4	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	38,13
02	A	O	N		d	191	78	1	150	99	MP			BO	40-70	db	10-30	ol	5-25	cl	0-15		0-0	23,78
02	A	O	V		d	124	77	1	60	20	MH			TS	50-100	ol	0-50		0-0		0-0		0-0	18,77
02	A	O	V		d	196	75	1	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	16,33
02	A	O	N		d	196	75	1	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	16,12
02	A	O	V		d	196	76	1	230	99	MP			VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	14,18
02	A	O	V		a	131	76	2	230	99	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	11,80
02	A	O	V		d	124	75	1	60	20	MH			TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	9,63
02	A	O	V		d	196	75	2	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	7,91
02	A	O	N		d	191	78	4	150	99	UV	MP		TD	30-50	cr	20-40	ol	5-25	cl	0-15	bo	0-30	7,01
02	B	O	V		a	131	77	1	100	60	MP			TD	30-50	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	6,15
02	A	O	V		d	124	76	1	230	99	MP			DB	30-60	JS	10-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	5,63
02	A	O	V		d	191	81	1	230	99	MP			BO	40-70	db	10-30	ol	5-25	cl	0-15		0-0	3,76
02	A	O	N		d	196	75	2	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	3,61
02	B	O	V		a	131	76	1	230	99	MP			TD	30-50	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	3,57
02	A	O	V		a	131	77	1	100	60	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	2,91
02	A	O	N	p	d	196	75	1	80	40	MH	PH		VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	2,56
02	A	O	N		d	196	78	1	150	99	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	2,54
02	A	O	N		d	108	78	1	150	99	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	2,38
02	A	O	V		a	131	75	1	100	60	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	1,81
02	A	O	V		a	131	77	4	100	60	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	1,62
02	A	O	V		d	108	77	1	60	20	MH			DB	40-70	CR	10-30	hb	5-20	ol	0-20	bo	0-20	1,51

Lesná oblasť	Pod-oblasť	Kategória	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Cieľové drevinové zloženie										Výmera v CHVÚ v ha
														DR	%	DR	%	DR	%	DR	%	DR	%	
02	B	O	N		d	111	78	1	100	99	MP			DB	40-70	cr	15-35	ol	5-20	bo	0-10		0-0	1,09
02	A	H	N			108	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	149,33
02	A	H	V			124	76	1	120	30	MP	HP		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	139,27
02	A	H	V			124	77	1	40	20	MH	VH		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	115,17
02	A	H	V	r		135	77	1	25	10	MH	VH		TS	100-100		0-0		0-0		0-0		0-0	88,81
02	A	H	V			108	37	1	130	30	HP	MP		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	86,33
02	A	H	V			108	31	1	130	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	36,57
02	A	H	N			124	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	35,48
02	A	H	V			126	77	1	30	10	MH	VH		VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	33,88
02	A	H	V			108	83	1	120	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	21,24
02	A	H	V	r		125	77	1	25	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	14,84
02	A	H	V	r		124	77	1	30	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	14,57
02	A	H	V			135	76	1	120	30	MP	HP	PH	DB	40-70	JS	20-40	ol	0-40		0-0		0-0	13,78
02	A	H	V			124	75	1	40	20	MH	VH		TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	13,44
02	A	H	V			124	76	2	120	30	MP	HP		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	12,79
02	A	H	V			108	30	1	120	30	PH	HP	MH	DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	9,78
02	A	H	V			108	81	1	90	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	8,68
02	A	H	V			108	28	1	120	20	MH	PH		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	7,11
02	A	H	V			124	77	4	40	20	MP			DB	30-45	JS	20-40	td	10-30	ol	10-30		0-0	5,84
02	A	H	V			126	76	1	120	30	HP	PH	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	3,19
02	A	H	V			124	77	1	20	10	MH	VH		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	2,96
02	A	H	V			124	30	1	120	30	MH	PH		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	2,80
02	A	H	V	r		124	77	2	30	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	2,73
02	B	H	N			124	78	1	40	10	VH			AG	70-100	ol	0-30		0-0		0-0		0-0	1,99

Lesná oblasť	Pod- oblasť	Kategória	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Cieľové drevinové zloženie										Výmera v CHVÚ v ha
														DR	%	DR	%	DR	%	DR	%	DR	%	
02	C	H	V			124	77	1	100	20	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	1,74
02	C	H	V			124	76	1	230	30	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	1,73
02	C	H	V			124	75	1	60	20	MH			TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	1,55
02	B	H	V			124	77	1	40	20	MH	VH		DB	30-60	JS	20-40	TD	0-30	ol	10-30		0-0	1,39
02	A	H	N			135	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	1,39
02	A	H	V			108	77	1	40	20	MH			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	1,28
02	A	H	V			124	75	4	40	20	MP	SV	UV	TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	1,11

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
Operatívny cieľ č. 1.1. Zvýšiť populáciu sokola kobcovitého na úroveň aspoň troch párov			
1.1.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
1.1.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP
1.1.3.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
1.1.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
1.1.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
1.1.6.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávanie	CHVÚ	NP
1.1.7.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
1.1.8.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
1.1.9.	V potravných biotopoch uplatňovať v maximálnom možnom rozsahu agroenvironmentálne schémy zo špecifickým programom pre sokola kobcovitého a požadovať presadenie tejto schémy	CHVÚ	VP
1.1.10.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	CHVÚ	VP
1.1.11.	Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	CHVÚ	SP
1.1.12.	Realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu	CHVÚ	SP
1.1.13.	Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	CHVÚ	SP
1.1.14.	Vo vybraných stromových alejách a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola kobcovitého) realizovať pastvu	CHVÚ	VP
1.1.15.	Ponechávať solitérne stromy v krajine	CHVÚ	SP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
1.1.16.	V prípade potreby vyhlásovať v okolí hniezdísk sokola kobcovitého ochranné zóny s cieľom zachovania porastov	CHVÚ	VP
1.1.17.	Zapojiť poľovnícke združenia do intenzívnej kontroly dodržiavania poľovníckych predpisov a predpisov ochrany prírody, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad	CHVÚ	VP
1.1.18.	Vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytliactva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ	CHVÚ	VP
1.1.19.	Zabezpečiť ochranu krkavcovitých vtákov, obmedzenie odlovu rozhodnutím kompetentného orgánu ochrany prírody na celej ploche CHVÚ okolo existujúcich hniezd vyhlásiť ochranné zóny	CHVÚ	VP
1.1.20.	Podporovať zachovanie existujúcich a aj obnovu havraních kolónií	CHVÚ	VP
1.1.21.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na sokola kobcovitého a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
1.1.22.	Zabezpečovať inštaláciu nových hniezd a búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre sokola kobcovitého	CHVÚ	VP
1.1.23.	Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	CHVÚ	VP
1.1.24.	Zabezpečiť každoročný monitoring sokola kobcovitého v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 1.2. Obnoviť trávnaté biotopy a zabezpečiť pastvu na všetkých historických hniezdiskách krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie			
1.2.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
1.2.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP
1.2.3.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
1.2.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
1.2.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
1.2.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
1.2.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
1.2.8.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	CHVÚ	VP
1.2.9.	Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	CHVÚ	SP
1.2.10.	Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	CHVÚ	SP
1.2.11.	Ponechávať solitérne stromy v krajine	CHVÚ	SP
1.2.12.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na krakľu belasú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
1.2.13.	Zabezpečovať inštaláciu nových búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre krakľu belasú	CHVÚ	VP
1.2.14.	Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	CHVÚ	VP
1.2.15.	Zabezpečiť každoročný monitoring populáciu krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 1.3. Zvýšiť a udržať úroveň populácie ľabtušky poľnej aspoň na úrovni 30 párov			
1.3.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
1.3.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP
1.3.3.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
1.3.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
1.3.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
1.3.6.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávanie	CHVÚ	NP
1.3.7.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
1.3.8.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
1.3.9.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	CHVÚ	VP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
1.3.10.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na ľabtušku poľnú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
1.3.11.	Zamedzovať sukcesnému zarastaniu brehov ťažobných priestorov pre piesky a štrkopiesky, vhodná je periodická kosba týchto biotopov, optimálne v mimohniezdnom období	CHVÚ	VP
1.3.12.	Zabezpečiť každoročný monitoring ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 1.4. Zabezpečiť aby rozloha trávnych porastov v CHVÚ neklesla pod 2000 ha a zvýšiť podiel TTP v území na 10 % celkovej rozlohy CHVÚ s cieľom obnovy biotopov strakoša kolesára			
1.4.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
1.4.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP
1.4.3.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
1.4.4.	V rámci územnoplánovacích a iných plánovacích dokumentov požadovať zachovanie trávnatých porastov a vhodnej štruktúry krajiny vrátane medzí a úhorov	CHVÚ	SP
1.4.5.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
1.4.6.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
1.4.7.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
1.4.8.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
1.4.9.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	CHVÚ	VP
1.4.10.	Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	CHVÚ	SP
1.4.11.	Vo vybraných stromových alejách a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola kobcovitého) realizovať pastvu	CHVÚ	VP
1.4.12.	Ponechávať solitérne stromy v krajine	CHVÚ	SP
1.4.13.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na strakoša kolesára a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
1.4.14.	Zabezpečiť každoročný monitoring strakoša kolesára v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 2.1. Udržať úroveň populácie kane močiarnej na úrovni aspoň 30 párov.			
2.1.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
2.1.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP
2.1.3.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
2.1.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
2.1.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
2.1.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
2.1.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
2.1.8.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	CHVÚ	VP
2.1.9.	Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	CHVÚ	SP
2.1.10.	Realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu	CHVÚ	SP
2.1.11.	Zapojiť poľovnícke združenia do intenzívnej kontroly dodržiavania poľovníckych predpisov a predpisov ochrany prírody, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad	CHVÚ	VP
2.1.12.	Vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytlíctva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ	CHVÚ	VP
2.1.13.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na kaňu močiarnu a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
2.1.14.	Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	CHVÚ	VP
2.1.15.	Zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradí na miestach	CHVÚ	SP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
2.1.16.	Zabezpečiť vhodný vodný režim na periodických mokradiach a jazerách vznikajúcich na v súčasnosti intenzívne poľnohospodársky využívaných plochách	CHVÚ	VP
2.1.17.	Vylúčiť zásahy do hniezdných biotopov kane močiarnej v čase hniezdenia, vylúčiť prudké zmeny hladiny vôd na rybníkoch a umelých vodných nádržiach s litorálnymi porastami vegetácie	CHVÚ	SP
2.1.18.	Zabezpečiť dostatočnú rozlohu litorálnych porastov (aspoň 30 %) pri odbahňovaní vodných nádrží	CHVÚ	VP
2.1.19.	Zabezpečiť každoročný monitoring kane močiarnej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.1. Udržať hniezdnú populáciu d'atľa hnedkavého na priemernej úrovni 35 párov.			
3.1.1.	Zachovávať drevinovú vegetáciu v intravilánoch a ich okolí významnú pre hniezdenie d'atľa hnedkavého	CHVÚ	VP
3.1.2.	Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	CHVÚ	SP
3.1.3.	Zabezpečiť každoročný monitoring d'atľa hnedkavého v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.2. Udržať hniezdnú populáciu rybárika riečneho na priemernej úrovni 15 párov			
3.2.1.	Zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradí	CHVÚ	VP
3.2.2.	Eliminovať prípadnú ďalšiu reguláciu vodných tokov a naopak zväziť a zrealizovať renaturalizáciu tokov na vhodných lokalitách	CHVÚ	SP
3.2.3.	Eliminovať výstavbu vodných diel, MVE a protipovodňových úprav vodných tokov, pri ktorých by dochádzalo k deštrukcii prirodzených hlinitých brehov, odstráneniu pobrežnej vegetácie, ako aj k negatívnym zásahom do zloženia a početnosti rýb	CHVÚ	VP
3.2.4.	Zamedziť deštrukcii hniezd ťažobnou aktivitou počas hniezdnej sezóny na štrkoviskách	CHVÚ	VP
3.2.5.	Pravidelne (min. každý štvrtý rok) upravovať (zošíkmiť) brehy a steny štrkovísk a pieskovní na hniezdných lokalitách	CHVÚ	VP
3.2.6.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na rybárku riečneho a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
3.2.7.	Zabezpečiť každoročný monitoring rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.3. Udržať hniezdnú populáciu penice jarabej na priemernej úrovni 200 párov			
3.3.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
3.3.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP	CHVÚ	VP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
3.3.3.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
3.3.4.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
3.3.5.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	CHVÚ	NP
3.3.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
3.3.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
3.3.8.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na penicu jarabú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
3.3.9.	Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre	CHVÚ	VP
3.3.10.	Zabezpečiť každoročný monitoring penice jarabej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.4. Udržať hniezdnu populáciu pipišky chochlatej na priemernej úrovni 100 párov			
3.4.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
3.4.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP
3.4.3.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
3.4.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
3.4.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
3.4.6.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	CHVÚ	NP
3.4.7.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
3.4.8.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
3.4.9.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	CHVÚ	VP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
3.4.10.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na pipíšku chochlatú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
3.4.11.	Zabezpečiť každoročný monitoring pipíšky chochlatej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.5. Udržať hniezdu populáciu prepelice poľnej na priemernej úrovni 350 párov			
3.5.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
3.5.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP
3.5.3.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
3.5.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
3.5.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
3.5.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
3.5.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
3.5.8.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	CHVÚ	VP
3.5.9.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na prepelicu poľnú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
3.5.10.	Zabezpečiť pravidelný monitoring prepelice poľnej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.6. Zastaviť pokles populácie príh'aviara čiernohlavého v CHVÚ a zvýšiť jeho početnosť o 10 %			
3.6.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP
3.6.2.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP	CHVÚ	VP
3.6.3.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP
3.6.4.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP
3.6.5.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	CHVÚ	NP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
3.6.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP
3.6.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
3.6.8.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na penicu jarabú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP
3.6.9.	Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre	CHVÚ	VP
3.6.10.	Zabezpečiť každoročný monitoring prhlaviara čiernohlavého v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 4.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality			
4.1.1.	Každoročne organizovať exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	CHVÚ	VP
4.1.2.	Pravidelne organizovať prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	CHVÚ	SP
4.1.3.	Vydávať letáky a publikácie o lokalite a umiestňovať pravidelne súvisiace články aj do regionálnych médií.	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 4.2. Presadzovať extenzívne poľnohospodárske využívanie CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia			
4.2.1.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
4.2.2.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP
4.2.3.	Pravidelne organizovať stretnutia s miestnymi farmármi za účelom predstavenia možností podpory a vhodných nástrojov na zabezpečenie hospodárenia v súlade s požiadavkami ochrany prírody	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 4.3. Zabezpečiť vybudovanie infraštruktúry na pozorovanie vtáctva na jeho významných zhromaždiskách			
4.3.1.	Vybudovať a udržiavať pozorovateľne vtáctva na vhodných lokalitách	CHVÚ	SP
4.3.2.	Vybudovať a udržiavať informačné tabule o význame lokalít pre vtáctva na vhodných lokalitách	CHVÚ	SP
4.3.3.	Vybudovať fotokryty na fotografovanie vtáctva na vhodných lokalitách bez možného negatívneho dopadu na predmety ochrany	CHVÚ	SP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
Operatívny cieľ č. 4.4. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Dolné Považie			
4.4.1.	Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP
4.4.2.	Aktualizovať zoznam zakázaných činností vo vyhláske 593/2006 Z.z. aby kopíroval relevantné usmernenia a zásady hospodárenia vychádzajúce z programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie a doplniť relevantné predmety ochrany	CHVÚ	VP

Realizačné projekty navrhovaných opatrení

Praktická starostlivosť

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-01 Revitalizácia vybraných vodných tokov a mokradí v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	2.1., 3.2.
3. Opatrenia	2.1.15., 3.2.1.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody alebo organizácia ochrany prírody alebo vlastníci a užívatelia pozemkov
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	300000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Zariadenia a materiál na revitalizáciu vybraného vodného toku alebo mokrade (napr. Žitava alebo Lohotský močiar) významných pre rybárka a kane, mechanizmy na výkop, odstránenie hrádzí, odvoz zeminy, výrub náletu.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021 po ukončení projektu.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa z realizácie manažmentu
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláska č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-02 Rozšírenie trávnych porastov pre vzácne druhy vtáctva v CHVÚ Dolné Považie (strakoš kolesár, krakľa, sokol kobcovitý, ľabtuška poľná)
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 3.4., 3.5.
3. Opatrenia	1.1.2., 1.2.2., 1.3.2., 1.4.2., 2.1.2., 3.4.2., 3.5.2.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody, resp. vlastník alebo užívateľ pozemku
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Zakladanie nových TTP v CHVÚ cca 200 000 € (vrátane ujemy za hospodárenie ak bude potrebné v pilotnej schéme)

11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC pre prípravu stanovísk, podkladov, pozvánok, komunikáciu s vlastníkami a družstvami, v prípade potreby vypracovanie zmlúv o starostlivosti, prípadne zariadenia na zameranie pozemkov ktoré budú zatrávnené a prípadne materiál a zariadenia na vypracovanie a zrealizovanie náhrad za ujmu hospodárenia. Náklady na nákup techniky na údržbu TTP, hospodárskych zvierat na rozbehnutie pilotnej schémy.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021 po skončení projektu.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-03 Revitalizácia periodických poľných mokradí v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	2.1., 3.2.
3. Opatrenia	2.1.17., 3.2.1.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody, resp. vlastník alebo užívateľ pozemku
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Spolu 500000 € Zakladanie nových TTP v okolí mokradí v CHVÚ cca 150 000 € (vrátane ujmy za hospodárenie ak bude potrebné v pilotnej schéme), náklady na výstavbu stavidiel 150000 €, terénne práce v okolí mokradí a cena techniky 200000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC pre prípravu stanovísk, podkladov, pozvánok, komunikáciu s vlastníkami a družstvami, v prípade potreby vypracovanie zmlúv o starostlivosti, prípadne zariadenia na zameranie pozemkov ktoré budú zatrávnené a prípadne materiál a zariadenia na vypracovanie a zrealizovanie náhrad za ujmu hospodárenia. Náklady na nákup techniky, hospodárskych zvierat na rozbehnutie pilotnej schémy.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021 po skončení projektu.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-04 Tvorba hniezdnych možností pre sokola kobcovitého a krakľu belasú
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2.
3. Opatrenia	1.1.22., 1.2.13.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody alebo organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne a (alebo) dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	32000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Výroba búdok, preprava, nákup výbavy na lezenie, inštalácia búdok. Počet búdok – 200 kusov, každých 5

	rokov údržba – 500 €
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení hniezdnej sezóny.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-05 Zníženie mortality vtáctva na elektrických vedeniach
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 2.1.
3. Opatrenia	1.1.23., 1.2.14., 2.1.14.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody, resp. v energetickom sektore
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	60000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dodávateľ zabezpečuje technické zábrany ako na stĺpy elektrického vedenia, tak na samotné vedenia (v prípade potreby), vysokozdvožné plošiny, rebríky, techniku pre práce vo výškach a ostatné potrebné vybavenie.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Priebežne po skončení stavby nového vedenia, resp. po ošetrení existujúceho vedenia systémom zábran proti zosadaniu, resp. kolízii s vtáctvom.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-06 Reštitúcia drobných zemných cicavcov na vybrané lokality v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1.
3. Opatrenia	1.1.12., 2.1.10.
4. Priorita	Stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	40000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dodávateľ zabezpečuje zariadenia na odchyt drobných zemných cicavcov (sys'lov napríklad) a zabezpečuje aj ich ostrahu v prvých týždňoch vytvárania populácie na reštituovanej lokalite.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-07 Obnova stromových alejí v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.4., 3.1.
3. Opatrenia	1.1.13., 1.2.10., 1.4.10., 3.1.2.
4. Priorita	Stredná

5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	40000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dodávateľ zabezpečuje zariadenia na odchyt drobných zemných cicavcov (syslov napríklad) a zabezpečuje aj ich ostrahu v prvých týždňoch vytvárania populácie na reštituovanej lokalite.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-08 Údržba hniezdných lokalít ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.3.
3. Opatrenia	1.3.11.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	30000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dodávateľ zabezpečuje mechanizáciu a zariadenia na obnovu biotopov (krovinorezy, kosačky, vozidlá na zemné práce).
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Záverečná správa po ukončení hniezdnjej sezóny v prípade finančnej podpory projektu
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-09 Údržba hniezdných lokalít rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	3.2.
3. Opatrenia	3.2.5.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	15000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dodávateľ zabezpečuje mechanizáciu a zariadenia na obnovu biotopov (vozidlá a pomôcky na zemné práce).
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Záverečná správa po ukončení hniezdnjej sezóny v prípade finančnej podpory projektu
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

Monitoring bioty územia

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-10 Zabezpečiť každoročný monitoring všetkých predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6.
3. Opatrenia	1.1.24., 1.2.15., 1.3.12., 1.4.14., 2.1.20, 3.1.3., 3.2.7., 3.3.10., 3.4.11., 3.5.10., 3.6.10.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Každoročne počas hniezdenia v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody alebo organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Spolu 186000 € 5500 €/ rok na pravidelný monitoring lokality, nákup techniky a vybavenia 2000 € / projekt, 500 € / ročne PHM
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Monokulárny ďalekohľad, binokulár, zápisník, pohonné hmoty
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení hniezdnej sezóny
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po ukončení sezóny v prípade finančnej podpory projektu
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

Regulovanie návštevnosti územia a zvyšovanie povedomia

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-11 Zvýšenie povedomia o CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	4.1.
3. Opatrenia	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
4. Priorita	Stredná až vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody alebo organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Spolu 45000 € Vydanie publikácií (propagačných, ale aj príprava článkov do regionálnych a iných médií), letákov za 10 ročné obdobie spolu za asi 5000 € a cena práce za prípravu exkurzií a prednášok
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dataprojektor a technika na tlač propagačných a vzdelávacích materiálov.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-12 Vybudovanie turistickej infraštruktúry pre pozorovanie vtáctva v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	4.3.
3. Opatrenia	4.3.1., 4.3.2., 4.3.3.

4. Priorita	Stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2023
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody alebo organizácia ochrany prírody alebo vlastníka a užívateľ pozemkov
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Spolu 64995 € Cena za výstavbu troch pozorovateľní vtáctva 45000 € Cena za 10 informačných tabulí 4995 € Cena za tri fotokryty 15000 €
11. Specifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Technika a vozidlá na prevoz materiálu na stavbu pozorovateľní, informačných tabulí a fotokrytov a materiál zabezpečný dodávateľsky
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2024
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

Usmernenie hospodárenia v území a zosúladenie protichodných záujmov

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-13 Udržanie a podpora vhodnej krajinej štruktúry v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6.
3. Opatrenia	1.1.1.-1.1.11., 1.1.14.-1.1.16., 1.1.19.-1.1.21., 1.2.1.-1.2.9., 1.2.11., 1.2.12., 1.3.1.-1.3.11., 1.4.1.-1.4.9., 1.4.11.-1.4.13., 2.1.1.-2.1.9., 2.1.13., 2.1.18., 2.1.19., 3.1.1., 3.2.2.-3.2.4., 3.2.6., 3.3.1.-3.3.9., 3.4.1.-3.4.10., 3.5.1.-3.5.9., 3.6.1.-3.6.9.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVU a okolie
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	60000 €
11. Specifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC a vybavenie potrebné na prípravu stanovísk, pozvánok, prípravu štúdií, podkladov a stretnutí. Vybavenie potrebné na overovanie stavu v teréne.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-14 Vytvorenie a presadzovanie agroenvironmentálnych schém na sokola kobcovitého (<i>Falco tinnunculus</i>) v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Opatrenia	1.1.9.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVU
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR

10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	90000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC a vybavenie potrebné na prípravu schém, vyhodnocovanie údajov, komunikácia s vlastníkami a užívateľmi, príprava stanovísk, pozvánok a stretnutí, materiál a vybavenie na odskúšanie pilotnej schémy v teréne (zmena plodín alebo zatrávenie v prvých rokoch realizácie).
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU05-15 Zámery pozemkov pre potreby optimalizácie podmienok pre ochranu prírody v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	4.2.
3. Opatrenia	4.2.2., 4.2.3.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody a príslušné úrady
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	72000 € Náklady na zamestnancov, externistov pripravujúcich zámenné zmluvy, na zameranie pozemkov a administratívne poplatky.
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC a vybavenie potrebné na prípravu stanovísk, podkladov, pozvánok, dokumentácie k zámenným zmluvám a pozemkom a zariadenia pre geometrické vymeškanie zamieňaných pozemkov a vypracovanie potrebnej dokumentácie.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-16 Pravidelná aktualizácia PS CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	4.4.
3. Opatrenia	4.4.1., 4.4.2.
4. Priorita	Stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	15000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC a vybavenie potrebné na prípravu programov starostlivosti, podklady, údaje z monitoringu bioty, krajiny a faktorov v CHVÚ.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	V päťročných intervaloch.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Upravený návrh programu starostlivosti.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov

pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-17 Prehodnotenie zákazov a celkového legislatívneho rámca v CHVÚ Dolné Považie v rámci vyhlášky č. 593/2006 Z.z.
2. Príslušný operatívny cieľ	4.4.
3. Opatrenia	4.4.2.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVU
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, príslušné úrady
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	15000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Stolný počítač pre vypracovanie projektu ochrany, dataprojektor pre prerokovanie návrhu s dotknutými a GIS vrstvy potrebné pre daný projekt ochrany a ďalšie materiály a údaje potrebné pre vypracovanie podkladov pre projekt ochrany.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Nariadenie vlády.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU005-18 Vytvorenie pilotného projektu dohľadu na dodržiavanie ochrany prírody ochranárskych a poľovníckych organizácií
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1.
3. Opatrenia	1.1.17., 1.1.18., 2.1.11., 2.1.12.,
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVU
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, organizácia aktívna v ochrane prírody a príslušné poľovné združenia
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	40000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Ďalekohľady, fotopasce, terénna obuv, oblečenie, GPS a ďalšie zariadenia nutné na kontrolu územia a odmeny pre aktívne zapojených strážcov územia a cestovné.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 593/2006 Z.z.

Súhrnný prehľad realizačných projektov a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2016 – 2031)

Kód projektu	Názov projektu	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok
		(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
SKCHVU005-01	Revitalizácia vybraných vodných tokov a mokradí v CHVÚ Dolné Považie	0	75000	75000	75000	75000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-02	Rozšírenie trávnych porastov pre vzácne druhy vtáctva v CHVÚ Dolné Považie (strakoš kolesár, krakľa, sokol kobcovitý, ľabtuška poľná)	0	50000	50000	50000	50000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-03	Revitalizácia periodických poľných mokradí v CHVÚ Dolné Považie	0	125000	125000	125000	125000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-04	Tvorba hniezdných možností pre sokola kobcovitého a krakľu belasú	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100
SKCHVU005-05	Zníženie mortality vtáctva na elektrických vedeniach	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
SKCHVU005-06	Reštitúcia drobných zemných cicavcov na vybrané lokality v CHVÚ Dolné Považie	0	10000	10000	10000	10000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-07	Obnova stromových alejí v CHVÚ Dolné Považie	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
SKCHVU005-08	Údržba hniezdných lokalít ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
SKCHVU005-09	Údržba hniezdných lokalít rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU005-10	Zabezpečiť každoročný monitoring všetkých predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200
SKCHVU005-11	Zvýšenie povedomia o CHVÚ Dolné Považie	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500
SKCHVU005-12	Výbudovanie turistickej infraštruktúry pre pozorovanie vtáctva v CHVÚ Dolné Považie	0	9285	9285	9285	9285	9285	9285	9285	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-13	Udržanie a podpora vhodnej krajinej štruktúry v CHVÚ Dolné Považie	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
SKCHVU005-14	Vytvorenie a presadzovanie agroenvironmentálnych schém na sokola kobcovitého (<i>Falco vespertinus</i>) v CHVÚ Dolné Považie	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
SKCHVU005-15	Zámeny pozemkov pre potreby optimalizácie podmienok pre ochranu prírody v CHVÚ Dolné Považie	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400
SKCHVU005-16	Pravidelná aktualizácia PS CHVÚ Dolné Považie	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU005-17	Prehodnotenie zákazov a celkového legislatívneho rámca v CHVÚ Dolné Považie v rámci vyhlášky č. 593/2006 Z.z	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU005-18	Vytvorenie pilotného projektu dohľadu na dodržiavanie ochrany prírody ochranárskych a poľovníckych organizácií	0	10000	10000	10000	10000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	21700	300985	300985	300985	300985	30985	30985	30985	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700

Súhrnný prehľad realizačných projektov a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2032 – 2045)

Kód projektu	Názov projektu	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	
		2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2016-45	
SKCHVU005-01	Revitalizácia vybraných vodných tokov a mokradí v CHVÚ Dolné Považie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300000
SKCHVU005-02	Rozšírenie trávnych porastov pre vzácne druhy vtáctva v CHVÚ Dolné Považie (strakoš kolesár, krakľa, sokol kobcovitý, ľabtuška poľná)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200000
SKCHVU005-03	Revitalizácia periodických poľných mokradí v CHVÚ Dolné Považie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500000
SKCHVU005-04	Tvorba hniezdnych možností pre sokola kobcovitého a krakľu belasú	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	33000
SKCHVU005-05	Zníženie mortality vtáctva na elektrických vedeniach	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	60000
SKCHVU005-06	Reštitúcia drobných zemných cicavcov na vybrané lokality v CHVÚ Dolné Považie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40000
SKCHVU005-07	Obnova stromových alejí v CHVÚ Dolné Považie	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	30000
SKCHVU005-08	Údržba hniezdnych lokalít ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	30000
SKCHVU005-09	Údržba hniezdnych lokalít rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	15000
SKCHVU005-10	Zabezpečiť každoročný monitoring všetkých predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	6200	186000
SKCHVU005-11	Zvýšenie povedomia o CHVÚ Dolné Považie	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	45000
SKCHVU005-12	Výbudovanie turistickej infraštruktúry pre pozorovanie vtáctva v CHVÚ Dolné Považie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64995
SKCHVU005-13	Udržanie a podpora vhodnej krajiny štruktúry v CHVÚ Dolné Považie	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	60000
SKCHVU005-14	Vytvorenie a presadzovanie agroenvironmentálnych schém na sokola kobcovitého (<i>Falco vespertinus</i>) v CHVÚ Dolné Považie	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	90000
SKCHVU005-15	Zámeny pozemkov pre potreby optimalizácie podmienok pre ochranu prírody v CHVÚ Dolné Považie	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	72000
SKCHVU005-16	Pravidelná aktualizácia PS CHVÚ Dolné Považie	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	15000
SKCHVU005-17	Prehodnotenie zákazov a celkového legislatívneho rámca v CHVÚ Dolné Považie v rámci vyhlášky č. 593/2006 Z.z	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	15000
SKCHVU005-18	Vytvorenie pilotného projektu dohľadu na dodržiavanie ochrany prírody ochranárskych a poľovníckych organizácií	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40000
	Spolu	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	21700	1795995

4. Spôsob vyhodnocovania plnenia programu starostlivosti

Tab.2. Logická matica vyhodnocovania programu starostlivosti

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
Dlhodobé ciele			
1. Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov sokol kobcovitý (<i>Falco vespertinus</i>), krakľa belasá (<i>Coracias garrulus</i>), ľabtuška poľná (<i>Anthus campestris</i>), strakoš kolesár (<i>Lanius minor</i>).	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
2. Udržať priaznivý stav kane močiarenej (<i>Circus aeruginosus</i>) v kategórii A priaznivého stavu.	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
3. Udržať priaznivý stav ďatľa hnedkavého (<i>Dendrocopos syriacus</i>), rybárik riečny (<i>Alcedo atthis</i>), penica jarabá (<i>Sylvia nisoria</i>), pipíška chochlatá (<i>Galerida cristata</i>), prepelica poľná (<i>Coturnix coturnix</i>) a pŕhl'aviar čiernohlavý v kategórii B priaznivého stavu.	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
4. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
Operatívne ciele			
1.1. Zvýšiť populáciu sokola kobcovitého na úroveň aspoň troch párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2. Obnoviť trávnaté biotopy a zabezpečiť pastvu na všetkých historických hniezdiskách krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3. Zvýšiť a udržať úroveň populácie ľabtušky poľnej aspoň na úrovni 30 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.4. Zabezpečiť aby rozloha trávnych porastov v CHVÚ neklesla pod 2000 ha a zvýšiť podiel TTP v území na 10 % celkovej rozlohy CHVÚ s cieľom obnovy biotopov strakoša kolesára	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.1. Udržať úroveň populácie kane močiarenej na úrovni aspoň 30 párov.	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.1. Udržať hniezdnú populáciu ďatľa hnedkavého na priemernej úrovni 35 párov.	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.2. Udržať hniezdnú populáciu rybárika riečneho na priemernej úrovni 15 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.3. Udržať hniezdnú populáciu penice jarabej na priemernej úrovni 200 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.4. Udržať hniezdnú populáciu pipíšky chochlatej na priemernej úrovni 100 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.5. Udržať hniezdnú populáciu prepelice poľnej na priemernej úrovni 350 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.6. Zastaviť pokles populácie pŕhl'aviara čiernohlavého v CHVÚ a zvýšiť jeho	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
početnosť o 10 %		hniezdnej sezóny	
4.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
4.2. Presadzovať extenzívne poľnohospodárske využívanie CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia	Počet rokovaní	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / Neplní sa
4.3. Zabezpečiť vybudovanie infraštruktúry na pozorovanie vtáctva na jeho významných zhromaždiskách	Počet vybudovaných zariadení	Záverečné správy z realizačného projektu	Plní sa / Neplní sa
4.4. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Dolné Považie	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia vlády) v prípade potreby	Zmeny zákazov vo vyhláške (nariadení vlády) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa
Opatrenia			
1.1.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.1.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.1.3. Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.1.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.6. Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.7. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.8. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
1.1.9. V potravných biotopoch uplatňovať v maximálnom možnom rozsahu agroenvironmentálne schémy zo špecifickým programom pre sokola kobcovitého a požadovať presadenie tejto schémy	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.10. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.11. Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.12. Realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných	Počet lokalít s reštituovanými populáciami druhov	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu			
1.1.13. Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	Počet vysadených stromov	Záverečná správa realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.1.14. Vo vybraných stromových alejách a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola kobcovitého) realizovať pastvu	Počet stanovísk a rozhodnutí, počet lokalít s obnovenou pastvou	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP, záverečná správa realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.1.15. Ponechávať solitérne stromy v krajine	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.16. V prípade potreby vyhlasovať v okolí hniezdísk sokola kobcovitého ochranné zóny s cieľom zachovania porastov	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.17. Zapojiť poľovnícke združenia do intenzívnej kontroly dodržiavania poľovníckych predpisov a predpisov ochrany prírody, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.18. Vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytliactva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.1.19. Zabezpečiť ochranu krkavcovitých vtákov, obmedzenie odlovu rozhodnutím kompetentného orgánu ochrany prírody na celej ploche CHVÚ okolo existujúcich hniezd vyhlásiť ochranné zóny	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.20. Podporovať zachovanie existujúcich a aj obnovu havraních kolónií	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.21. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na sokola kobcovitého a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.22. Zabezpečovať inštaláciu nových hniezd a búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre sokola kobcovitého	Počet vyvesených a udržiavaných búdok	Záverečná správa realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.1.23. Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	Dĺžka vedení bez zábran proti sadaniu / kolíziám vtáctva	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa (ak dĺžka klesá) / neplní sa (ak rdĺžka stagnuje alebo rastie)
1.1.24. Zabezpečiť každoročný monitoring sokola kobcovitého v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadane do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.2.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
v území zo 6 % na 10 %			
1.2.3. Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.2.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.2.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.2.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
1.2.8. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.9. Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.10. Dosadiť stromové aleje, malé poľné lešiky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	Počet vysadených stromov	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.2.11. Ponechávať solitérne stromy v krajine	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.12. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na krakľu belasú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.13. Zabezpečovať inštaláciu nových búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre krakľu belasú	Počet vyvesených a udržiavaných búdok	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.2.14. Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	Dĺžka vedení bez zábran proti sadaniu / kolíziám vtáctva	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa (ak dĺžka klesá) / neplní sa (ak rdĺžka stagnuje alebo rastie)
1.2.15. Zabezpečiť každoročný monitoring populáciu krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.3.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.3. Zhodnotiť legislatívne bariéry	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér			
1.3.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.3.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.3.6. Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.3.7. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.3.8. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
1.3.9. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.3.10. Dôsledne posúdiť zábery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na ľabušku poľnú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.3.11. Zamedzovať sukcesnému zarastaniu brehov ťažobných priestorov pre piesky a štrkopiesky, vhodná je periodická kosba týchto biotopov, optimálne v mimohniezdnom období	Rozloha udržiavaného biotopu	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.3.12. Zabezpečiť každoročný monitoring ľabušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.4.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.4.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.4.3. Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.4.4. V rámci územnoplánovacích a iných plánovacích dokumentov požadovať zachovanie trávnatých porastov a vhodnej štruktúry krajiny vrátane medzí a úhorov	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.5. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.4.6. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
plodín		stanovisko	
1.4.7. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.8. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
1.4.9. Zabezpečiť zníženie podielu výsady nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.10. Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	Počet vysadených stromov	Záverečná správa realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.4.11. Vo vybraných stromových alejách a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola kobcovitého) realizovať pastvu	Počet stanovísk a rozhodnutí, počet lokalít s obnovenou pastvou	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP, záverečná správa realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.4.12. Ponechávať solitérne stromy v krajine	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.13. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na strakoša kolesára a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.14. Zabezpečiť každoročný monitoring strakoša kolesára v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
2.1.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.1.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.1.3. Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
2.1.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.7. Zabezpečiť v prípade záujmu	Počet zámenných zmluv	Schválené	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen		zámenné zmluvy	
2.1.8. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.9. Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.10. Realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu	Počet lokalít s reštituovanými populáciami druhov	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
2.1.11. Zapojiť poľovnícke združenia do intenzívnej kontroly dodržiavania poľovníckych predpisov a predpisov ochrany prírody, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.12. Vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pyliactva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
2.1.13. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na kaňu močiarnu a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.14. Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	Dĺžka vedení bez zábran proti sadaniu / kolíziám vtáctva	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa (ak dĺžka klesá) / neplní sa (ak rdĺžka stagnuje alebo rastie)
2.1.15. Zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradí na miestach	Rozloha rekultivoovaných mokradí	Záverečná sprava z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
2.1.16. Zabezpečiť vhodný vodný režim na periodických mokradiach a jazerách vznikajúcich na v súčasnosti intenzívne poľnohospodársky využívaných plochách	Rozloha mokradí s vhodným režimom	Záverečná sprava z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
2.1.17. Vylúčiť zásahy do hniezdných biotopov kane močiarnej v čase hniezdenia, vylúčiť prudké zmeny hladiny vôd na rybníkoch a umelých vodných nádržiach s litorálnymi porastami vegetácie	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.18. Zabezpečiť dostatočnú rozlohu litorálnych porastov (aspoň 30 %) pri odbahňovaní vodných nádrží	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.19. Zabezpečiť každoročný monitoring kane močiarnej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.1.1. Zachovávať drevinovú vegetáciu v intravilánoch a ich okolí významnú pre hniezdenie d'atľa hnedkavého	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.1.2. Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch	Počet vysadených stromov	Záverečná sprava realizačného	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín		projektu	
3.1.3. Zabezpečiť každoročný monitoring ďatľa hnedkavého v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.2.1. Zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradí	Rozloha rekultivoovaných mokradí	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
3.2.2. Eliminovať prípadnú ďalšiu reguláciu vodných tokov a naopak zväziť a zrealizovať renaturalizáciu tokov na vhodných lokalitách	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.2.3. Eliminovať výstavbu vodných diel, MVE a protipovodňových úprav vodných tokov, pri ktorých by dochádzalo k deštrukcii prirodzených hlinítych brehov, odstráneniu pobrežnej vegetácie, ako aj k negatívnym zásahom do zloženia a početnosti rýb	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.2.4. Zamedziť deštrukcii hniezd ťažobnou aktivitou počas hniezdnej sezóny na štrkoviskách	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.2.5. Pravidelne (min. každý štvrtý rok) upravovať (zošíkmiť) brehy a steny štrkovísk a pieskových na hniezdných lokalitách	Dĺžka obnovených stien	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
3.2.6. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na rybáriku riečného a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.2.7. Zabezpečiť každoročný monitoring rybáriku riečného v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.3.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.3.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.3.3. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.3.4. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.3.5. Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.3.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.3.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen			
3.3.8 Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na penicu jarabú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.3.9. Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.3.10. Zabezpečiť každoročný monitoring penice jarabej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.4.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.4.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.4.3. Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
3.4.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.4.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.4.6. Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.4.7. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.4.8. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
3.4.9. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.4.10. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na pipíšku chochlatú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.4.11. Zabezpečiť každoročný monitoring pipíšky chochlatej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.5.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob	Rozloha TTP	Každoročné	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
obhospodarovania lúk a pasienkov		zhodnotenie po hniezdnej sezóne	
3.5.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP, zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.5.3. Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
3.5.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.5.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.5.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.5.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
3.5.8. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby nevhodných poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka)	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.5.9. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na prepelicu poľnú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.5.10. Zabezpečiť pravidelný monitoring prepelice poľnej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.6.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.6.2. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.6.3. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.6.4. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.6.5. Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.6.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.6.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen			
3.6.8. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na penicu jarabú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.6.9. Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.6.10. Zabezpečiť každoročný monitoring pHľaviara čiernohlavého v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
4.1.1. Každoročne organizovať exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	Počet exkurzií	Prezenčné listiny, fotodokumentácia	Plní sa / neplní sa
4.1.2. Pravidelne organizovať prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	Počet prednášok	Prezenčné listiny, fotodokumentácia	Plní sa / neplní sa
4.1.3. Vydávať letáky a publikácie o lokalite a umiestňovať pravidelne súvisiace články aj do regionálnych médií.	Počet titulov publikácií	Vydané vzorové výtlačky publikácií	Plní sa / neplní sa
4.2.1. Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
4.2.2. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmluv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
4.2.3. Pravidelne organizovať stretnutia s miestnymi farmármi za účelom predstavenia možností podpory a vhodných nástrojov na zabezpečenie hospodárenia v súlade s požiadavkami ochrany prírody	Počet stretnutí	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
4.3.1. Vybudovať a udržiavať pozorovateľne vtáctva na vhodných lokalitách	Počet postavených pozorovateľní	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
4.3.2. Vybudovať a udržiavať informačné tabule o význame lokalít pre vtáctva na vhodných lokalitách	Počet inštalovaných infopanelov	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
4.3.3. Vybudovať fotokryty na fotografovanie vtáctva na vhodných lokalitách bez možného negatívneho dopadu na predmety ochrany	Počet postavených fotokrytov	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
4.4.1. Zhodnotiť legislatívne bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu TTP a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
4.4.2. Aktualizovať zoznam zakázaných činností vo vyhláske 593/2006 Z.z. aby kopíroval relevantné usmernenia a zásady hospodárenia vychádzajúce z programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie a doplniť relevantné predmety ochrany	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia vlády) v prípade potreby	Zmeny zákazov vo vyhláske (nariadení vlády) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa

5. Použité podklady a zdroje informácií

Použité zdroje:

- Miklós, L., 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. I. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia
- Vass, D., 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava: Geologický ústav Dionýza Štúra
- Hraško, J., Linkeš, V., Šály, R., Šurina, B., 1993. Pôdna mapa Slovenska, Bratislava: Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy
- Hrdina, V., 2012. Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, Bratislava: Aurex s.r.o.
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR v znení zmien a doplnkov č. 2, Ministerstvo životného prostredia SR, 2008
- Register evidencie navrhovaných, určených, blokovaných a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/pu/>
- Prehľad výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/loziska/>
- Register zdokumentovaných svahových deformácií na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>
- Register zaevidovaných skládok odpadov na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/skladky/>
- Databáza hydrogeologických a geotermálnych vrtov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/hgvrtvy/>
- Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu
- Vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dolné Považie
- Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny dostupný na <http://uzemia.enviroportal.sk/>
- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 2009-2013 dostupné na <http://www.beiss.sk/>
- Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014 dostupné na <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>
- Karaska, D. a Cichocki, W. (eds.), 2014: Hniezdne rozšírenie vtáctva Oravy. SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava, 434 pp.
- Hudec, K., Šťastný, K. (2005). *Falco vespertinus* – Poštolka rudonohá. In: Ptáci – Aves, Fauna ČR. Díl II/1. Academia, Praha.
- Orta, J. & Kirwan, G.M. (2014). Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53226> on 17 September 2015).
- SOS/BirdLife Slovensko: Metodika systematického dlhodobého monitoringu výberových druhov vtákov v CHVÚ. ŠOP SR, Banská Bystrica.
- Slobodník V. (2002). Krakľa belasá (*Coracias garrulus*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Fry, H., Boesman, P. & Kirwan, G.M. (2014). European Roller (*Coracias garrulus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/55859> on 23 September 2015).

- Hudec, K. a Šťastný, K. (2005). *Coracias garrulus* – Mandelík hájní. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 2/II. Academia, Praha.
- Ferianc, O. (1979). Vtáky Slovenska 2. Veda, Bratislava.
- Karaska, D., Trnka, A., Danko, Š. (2002). Kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Orta, J., Boesman, P., Marks, J.S., Garcia, E.F.J. & Kirwan, G.M. (2015). Western Marsh-harrier (*Circus aeruginosus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2015). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53021> on 15 September 2015).
- Danko, Š. (2002). L'abtuška poľná (*Anthus campestris*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Tyler, S. & Christie, D.A. (2012). Tawny Pipit (*Anthus campestris*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2012). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/57777> on 16 September 2015).
- Yosef, R. & International Shrike Working Group (2008). Lesser Grey Shrike (*Lanius minor*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/60480> on 20 September 2015).
- Krištín, A. (2002a). Strakoš kolesár (*Lanius minor*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Šťastný, K., Hudec, K. (2011). *Lanius minor* – Ťuhýk menší. In: Ptáci – Aves, Fauna ČR. Díl III/2. Academia, Praha.
- Winkler, H., Christie, D.A. & de Juana, E. (2014). Syrian Woodpecker (*Dendrocopos syriacus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/56226> on 16 September 2015).
- Pavlík, Š. (2002). Ďateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Karaska, D. a Slobodník, V. (2002). Rybárik obyčajný (*Alcedo atthis*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Woodall, P.F. (2001). Common Kingfisher (*Alcedo atthis*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/55801> on 16 September 2015).
- Hudec, K. a Šťastný, K. (2005). *Alcedo atthis* – Ledňáček říční. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 2/II. Academia, Praha.
- Krištín, A. (2002). Penica jarabá (*Sylvia nisoria*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Aymí, R., Gargallo, G. & de Juana, E. (2015). Barred Warbler (*Sylvia nisoria*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2015). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/58954> on 24 September 2015).
- Šťastný, K. a Hudec, K. a (2011). *Sylvia nisoria* – Penice vlašská. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 3/I. Academia, Praha.
- Krištín, A. 2002b. Pipíška chochlatá (*Galerida cristata*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- de Juana, E. & Suárez, F. (2004). Crested Lark (*Galerida cristata*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/57674> on 17 September 2015).

- Demko, M. (2002). Prepelica poľná (*Coturnix coturnix*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- McGowan, P.J.K., de Juana, E. & Boesman, P. (2013). Common Quail (*Coturnix coturnix*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2013). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53434> on 16 September 2015).
- Hudec, K. a Šťastný, K. (2005). *Coturnix coturnix* – Křepelka polní. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 2/I. Academia, Praha.
- Collar, N. (2005). Common Stonechat (*Saxicola torquatus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/58515> on 16 September 2015).
- Šťastný, K. a Hudec, K. (2011). *Saxicola torquatus* – Bramborníček černohlavý. Academia, Praha. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 3/I. Academia, Praha.
- Krištín, A. 2002c. Pŕhl'aviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Gúgh, J. a Lengyel, J. (2014). Chránené vtáčie územie Dolné Považie. SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava.

6. Prílohy

6.1 Mapa predmetov ochrany

6.2 Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov

6.3 Mapa využitia územia

6.4 Mapa vekových tried lesných porastov